

Hoofdstuk 4 Specifieke aanvragers

In dit hoofdstuk komen een aantal specifieke aanvragers aan de orde. Per categorie wordt aangegeven waarmee voor de bijstandsverlening rekening gehouden moet worden.

4.1 Vreemdelingen

Deze paragraaf gaat over de bijstandsverlening aan vreemdelingen waaronder ook de bijzondere procedure bij nieuw instromende asielzoekers.

4.1.1 Uitgangspunten van bijstandsverlening

Vreemdelingen hebben alleen recht op een uitkering als zij over een geldige verblijfsvergunning beschikken (Koppelingswet). Dit zijn alle vreemdelingen die in Nederland rechtmatig verblijf houden op grond van artikel 8, onderdelen a tot en met e van de Vreemdelingenwet 2000. Daaronder vallen ook de EU/EER onderdanen van wie het verblijfsrecht niet is beëindigd.

Welke verblijfsstatus iemand heeft wordt vastgelegd in de Basisregistratie personen (BRP) (voorheen: Gemeentelijke basisadministratie, GBA), met behulp van een code (zie [4.1.2.2 Codering in BRP](#)).

Andere onderdelen van artikel 8 Vreemdelingenwet leiden wel tot rechtmatig verblijf, maar geven geen recht op bijstand. Bijvoorbeeld:

- toeristen (met of zonder visum);
- vreemdelingen met een lopende aanvraag voor een verblijfsvergunning of verlenging daarvan, tenzij de aanvraag voor *verlenging* van de verblijfsvergunning tijdig is ingediend, dat wil zeggen vóór de einddatum van de vergunning. Is de vreemdeling te laat met de verlengingsprocedure gestart (code 34), dan bestaat geen recht op bijstand;
- vreemdelingen met een lopende bezwaar- of beroepsprocedure tegen een beslissing van de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND), tenzij de procedure zich richt tegen de afwijzing van het verzoek om *verlenging*, de procedure tijdig is gestart en de vreemdeling de procedure in Nederland mag afwachten (deze vreemdelingen krijgen dan code 33, zie schema [4.1.2.2 Codering in BRP](#)).

De hoofdregel is dat een aanvraag wordt afgewezen als iemand geen geldige vergunning heeft, ongeacht of die klant rechtmatig in Nederland verblijft of niet. Dit geldt niet voor EU-burgers (zie [4.1.2.3](#)) Het tweede lid van artikel 16 Participatiewet verbiedt uitdrukkelijk het toepassen van "zeer dringende redenen" bij andere vreemdelingen dan vreemdelingen met een vergunning tot verblijf of EU-burgers.

Bij twijfel of de BRP-code de actuele verblijfsstatus juist weergeeft, geldt een verificatieprocedure bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Zie [4.1.2.4 Informatie uitwisseling met de IND](#).

Een beperkte groep vreemdelingen kan soms een beroep doen op bijzondere regelingen, zoals de Regeling verstrekkingen aan asielzoekers (Rva) en de Regeling verstrekkingen aan bijzondere categorieën asielzoekers (Rvb), die door het Rijk worden uitgevoerd:

- Rva= uitstel van vertrek wegens medische toestand van betrokkene of een gezinslid; klanten met een 'vertrekmoratorium-besluit' (onveilige situatie in land van herkomst); asielaanvraag onder de vreemdelingenwet van vóór 1 april 2001 (houders van een W-document met code 32 in de BRP);

- Rvb = potentiële slachtoffers of getuigen van mensenhandel; vreemdelingen met een lopende aanvraag voor een reguliere vergunning (code 31 in BRP).

Voor bijstand aan ex-Ama's in verband met scholing zie [4.3.5 Bijstand voor scholing aan ex-AMA's](#).

4.1.2 Verbljfsrecht en verificatie in BRP

Het toekennen, wijzigen of vervallen verklaren van alle soorten van verbljfsrecht is een bevoegdheid van de IND. Vreemdelingen moeten zich echter eerst laten registreren in de BRP als woonachtig in Nederland. In de gemeente Amsterdam zorgt de afdeling Basisinformatie voor de inschrijving van een vreemdeling in de BRP. De IND beslist op de aanvraag.

Een code in de BRP geeft de verbljfsstatus aan van iedere ingeschreven vreemdeling. Het registratiesysteem van de IND is gekoppeld aan de BRP en wordt dagelijks automatisch geactualiseerd. De afdeling Werk en Inkomen van de gemeente Amsterdam krijgen automatisch bericht via een signalering in Socrates wanneer een code in de BRP is gewijzigd.

Soms kan het relaas en/of een document van de klant in strijd lijken met de BRP-code. Voor zulke gevallen is een verificatieprocedure afgesproken met de IND (zie [4.1.2.4 Informatie uitwisseling met de IND](#)).

4.1.2.1 Werkwijze bij een aanvraag

Het recht op bijstand stel je vast aan de hand van het document dat de vreemdeling toont. EU-burgers hebben geen verbljfsvergunning en tonen alleen een geldig paspoort of identiteitsbewijs. Verifieer in de BRP of de verbljfscode overeenkomt met het getoonde document. De code is in combinatie met het getoonde reisdocument bepalend of bijstand verleend kan worden. Komt de code niet overeen met het getoonde document, dan moet contact opgenomen worden met IND. Daarnaast geeft de code aan of de verlening van bijstand moet worden doorgegeven aan de IND. De code geeft niet zonder meer antwoord op de vraag of de vreemdeling recht heeft op bijstand. In een aantal gevallen moet worden onderzocht of de vreemdeling daadwerkelijk zijn hoofdverblijf heeft in Nederland (zie code 24 en 29). Geeft deze code geen recht op bijstand en moet de aanvraag worden afgewezen, volg dan de werkwijze zoals genoemd onder [4.1.2.5 Werkwijze bij wijziging van de code](#) en roep de klant op.

Als een vreemdeling geen verbljfsdocument heeft of een verbljfsdocument zonder code, dan valt het verbljfsrecht en het recht op bijstand niet vast te stellen. Wijs een bijstandsaanvraag niet af, alleen omdat er op het document opmerkingen of beperkingen staan. De vermelding van beperkingen op het document betekent weliswaar dat een bijstandsuitkering van invloed kan zijn op het verbljfsrecht, maar dat hoeft niet. De beoordeling van het verbljfsrecht ligt uitsluitend bij de IND. Wel moet de IND wordt ingelicht over de bijstandsverstrekking. Zie verder onder [4.1.2.4 Informatie uitwisseling met de IND](#). EU-burgers moeten zich kunnen legitimeren met een paspoort of identiteitsbewijs om het recht op bijstand te kunnen vaststellen.

4.1.2.2 Codering in BRP

Alle codes in de tabel duiden op rechtmatigheid van verblijf behalve code 98, code 00 of leeg veld of een code, die niet in de tabel staat aangegeven. Niet elke vorm van rechtmatigheid geeft ook recht op sociale voorzieningen. In de tabel staat aangegeven bij welke codes (eventueel) recht op bijstand bestaat.

Bij gezinnen met minderjarige kinderen, waarbij de ouders geen recht op bijstand hebben, geldt soms een bijzondere regeling voor de kinderen, zie [4.11 Bijstand aan kinderen van niet-Nederlanders](#)

Code in BRP	Recht op bijstand ja/nee	Melding IND (*)	Voorbeelden
leeg of 00	Nee	Nvt	
98 Geen verblijfs titel (meer)	Nee (1)	Nvt	
21, VW art 8, onder a	Ja	Ja, indien een aantekening over de publieke middelen op het document staat vermeld.	Verblijf bij partner of echtgenoot; arbeid in loondienst.
22, VW art 8, onder a	Ja	Ja, indien een aantekening over de publieke middelen op het document staat vermeld.	Arbeid als zelfstandige, maar ook arbeid in loondienst.
23, VW art 8, onder a	Ja	Ja, indien een aantekening over de publieke middelen op het document staat vermeld.	Arbeid in loondienst, arbeid aan boord van Nederlands zeeschip, verblijf als gods-dienstleraar, studie, verblijf als kennismigrant.
24, VW art 8, onder a	Nee, tenzij (2)	Ja, indien een aantekening over de publieke middelen op het document staat vermeld.	Au pair, verblijf op medische gronden.
25, VW art 8, onder b	Ja	Nee, een beroep op bijstand heeft geen verblijfsrechtelijke gevolgen.	Verblijfsvergunning regulier voor onbepaalde tijd.
26, VW art 8 onder c	Ja	Nee, een beroep op bijstand heeft geen verblijfsrechtelijke gevolgen.	Verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd.
27, VW art 8 onder d	Ja	Nee, een beroep op bijstand heeft geen verblijfsrechtelijke gevolgen.	Verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd.
28, VW art 8 onder e	ja	Ja, behalve bij aanvullende bijstand, minder	EU onderdaan die arbeid verricht.

		dan 50% van de norm	
29, VW art 8 onder e	Ja, tenzij (2)	Ja, bij toekenning	EU onderdaan die in Nederland studeert, of hier als gepensioneerde verblijft. Vreemdeling die niet economisch actief is
30, VW art 8 onder e	Ja, tenzij (3)	ja	Werkzoekende EU-onderdaan die nog geen drie maanden in Nederland verblijft of die na drie maanden nog steeds aangemerkt kan worden als werkzoekende.
31, VW art 8 onder f en h	Nee	Nvt	Vreemdeling die met of zonder MVV Nederland is ingereisd, een aanvraag om regulier verblijf heeft ingediend en die de beslissing op deze aanvraag, het bezwaar tegen de afwijzing van de aanvraag, of de beslissing op het Hoger Beroep in Nederland mag afwachten.
32, VW art 8 onder f en h	Nee	Nvt	Asielzoeker die de beslissing op zijn aanvraag, het beroep tegen de afwijzing of de beslissing op het Hoger Beroep in Nederland mag afwachten.
33, VW art 8 onder g en h	ja (4)	Ja, indien een aantekening over de publieke middelen op het document staat vermeld.	Vreemdeling die tijdig om verlenging van zijn verblijfsvergunning heeft gevraagd en/of wel om wijziging van de aan hem verleende beperking heeft gevraagd.
34, VW art 8 onder g en h	nee (5)	Ja, indien een aantekening over de publieke middelen op het document staat vermeld.	Vreemdeling die niet tijdig om verlenging van zijn verblijfsvergunning heeft gevraagd en/of wel om wijziging van de aan hem verleende beperking heeft gevraagd.
35, VW art 8 onder 1	Ja	Ja, behalve bij aanvullende bijstand, minder dan 50% van de norm	Betreft een Turks onderdaan die voortgezet verblijf heeft en die arbeid verricht.
36, VW art 8 onder e	ja (*)	Ja, behalve bij aanvullende bijstand, minder dan 50% van de norm	EU-burger die in Nederland heeft gewerkt.
37, VW art 8 onder e	Ja (6)	Ja, bij toekenning.	EU-burger die in Nederland studeert of hier als gepensioneerde verblijft. Vreemdeling die niet economisch actief is.
38, VW art 8 onder e	Ja, tenzij (3)		EU onderdaan die nog geen drie maanden in Nederland verblijft of die na drie maanden nog steeds aangemerkt kan worden als werkzoekende
39, VW art 8 onder m			In afwachting indiening asielaanvraag, geen arbeid
40, VW art 8 onder e	Ja	Nee	EU onderdaan duurzaam verblijf, arbeid vrij

41, VW Nee art 8 onder e	Rechtmatig verblijf is beëindigd
42	Rechtmatig verblijf op grond van voorlopige maatregel EHRM, geen arbeid
43	Rechtmatig verblijf op aanwijzing minister van justitie, geen arbeid

(1) De vreemdeling met code 98 kan toch recht op bijstand hebben. Het kan dan gaan om klanten die eerder op grond van art. 8 a t/m e en l van de VW2000 rechtmatig in Nederland verbleven, die tijdig om verlenging van de verblijfsvergunning hebben gevraagd, of wiens bezwaar ongegrond werd verklaard en die in beroep gaan en een voorlopige voorziening hebben ingediend en die deze in Nederland mogen afwachten. De code 98 is dan nog niet gewijzigd in code 33.

(2) In het algemeen kan er van worden uitgegaan dat een persoon aan wie slechts tijdelijk verblijf is toegestaan met het oog op een naar zijn aard tijdelijk doel (b.v. studie, stage, medische behandeling, tijdelijk verblijf als au pair) nog steeds woonplaats heeft in zijn land van herkomst, waardoor er geen band met Nederland is en er geen bijstandsrechten bestaan. Verblijft de persoon in Nederland vanwege een medische noodsituatie en is de behandeling blijvend en in het land van herkomst niet beschikbaar, dan kan er sprake zijn van een sterke binding met Nederland en kan er recht op bijstand bestaan. Het kan ook voorkomen dat uit onderzoek blijkt dat er recht op bijstand bestaat, maar dat de IND de code niet wijzigt. Neem bij twijfel altijd contact op met de IND (zie [4.1.2.4 Informatie uitwisseling met de IND](#)).

(3) Een EU-onderdaan die nog geen drie maanden in Nederland verblijft heeft **geen** recht op bijstand (artikel 11 lid 2 Participatiewet). Let op: als de EU-onderdaan langer dan 5 jaar rechtmatig in Nederland verblijft, is er recht op bijstand. Zie [4.1.2.3 Bijstandsrechten EU-onderdanen en niet EU-onderdanen](#)

(4) Artikel 11 lid 3, Participatiewet

(5) Artikel 11 lid 3, Participatiewet

(6) Echter: studenten hebben in Nederland in beginsel geen recht op algemene bijstand.

(* *Toelichting bij kolom Melding IND*

Als in de kolom "ja" staat, meldt dit dan aan de IND. Zie [4.1.2.4 Informatie uitwisseling met de IND](#).

4.1.2.3 Bijstandsrechten EU-onderdanen en niet EU-onderdanen

Uitgangspunt bij aanvragen EU-burgers

Alleen EU-burgers die in Nederland wonen behoren tot de kring van bijstandsgerechtigden (m.u.v. EU-burgers in de "vrije termijn", dwz eerste drie maanden van verblijf). Het uitgangspunt is dat aan iedere EU-burger die langer dan drie maanden rechtmatig in Nederland verblijft én aan de overige criteria voor bijstand voldoet, bijstand kan worden verstrekt. Aan EU-burgers die hier korter dan drie maanden verblijven, wordt geen bijstand verstrekt. De toekenning van de bijstand aan iemand die hier tussen drie maanden en vijf jaar verblijft, moet worden gemeld aan de IND. Op het moment dat de IND via een beschikking besluit om het verblijfsrecht van de EU-burger in te trekken, stopt de gemeente de bijstandsuitkering.

Achtergrondinformatie

De eerste drie maanden van zijn verblijf heeft de EU-burger geen recht op bijstand (m.u.v. het in beginsel recht hebbend op aanvullende bijstand als zijn inkomen meer bedraagt dan 50% van de bijstandsnorm). Na vijf jaar rechtmatig, ononderbroken, verblijf heeft de EU-burger recht op bijstand als hij voldoet aan de overige voorwaarden voor bijstandstoekenning op grond van de Participatiewet. Voor deze groep EU-burgers geldt dat een beroep op bijstand geen consequenties heeft voor het verblijfsrecht. Belangrijk is dat bijstandstoekenning aan EU-burgers die hier tussen drie maanden en vijf jaar verblijven **wél** van invloed kan zijn op het

verblijfsrecht. Een toekenning van bijstand kan tot gevolg hebben dat zijn verblijf in Nederland onrechtmatig wordt. Dit moet te allen tijde vooraf aan de aanvrager worden medegedeeld.

Werk en Inkomen is zelf niet bevoegd om een oordeel te vormen over het verblijfsrecht van een EU-burger. Voor iedere EU-burger die aantoonbaar langer dan drie maanden in Nederland is, geldt dat wij er vanuit moeten gaan dat hij/ zij hier rechtmatig verblijft. Werk en Inkomen moet dan de bijstandsaanvraag in behandeling nemen. Alleen de IND is bevoegd om het verblijfsrecht te toetsen. Bij iedere bijstandstoekenning moet Werk en Inkomen de IND om een standpunt vragen over het verblijfsrecht. Pas als de IND via een beschikking beslist dat de EU-burger hier onrechtmatig verblijft, beëindigt de gemeente de uitkering. De IND geeft per post een terugkoppeling aan de gemeente. Als uit het onderzoek door de IND is gebleken dat de vreemdeling geen rechtmatig verblijf heeft, verandert daarnaast ook de verblijfstitel in de BRP.

Samengevat is de positie van EU-onderdanen voor wat betreft het recht op bijstand, als volgt:

1. Gedurende de eerste 3 maanden van verblijf (vrije termijn) bestaat geen recht op bijstand. Wel is er in de eerste drie maanden in beginsel recht op aanvullende bijstand als het inkomen van de Unieburger meer bedraagt dan 50% van de bijstandsnorm. Dit aanvullend beroep op bijstand leidt niet tot intrekking van het verblijfsrecht en hoeft ook niet gemeld te worden aan de IND.
2. Werkzoekenden: aan EU-onderdanen die als werkzoekende naar Nederland zijn gekomen en langer dan drie maanden in Nederland zijn, hebben in beginsel recht op bijstand, ook als zij nog niet gewerkt hebben. De bijstand loopt door tot de IND het verblijfsrecht met een beschikking intrekt.
3. Economisch niet-actieve EU-burgers: EU-burgers die hier tussen 3 maanden en 5 jaar verblijven en die economisch niet-actief zijn, moeten over voldoende middelen van bestaan beschikken. Indien zij een beroep op bijstand doen kan hun verblijfsrecht worden beëindigd. Deze toets wordt uitgevoerd door de IND. Zolang de IND het verblijfsrecht niet per beschikking heeft ingetrokken, komen ook zij in beginsel voor bijstand in aanmerking. Pas na 5 jaar verblijf kan een beroep op bijstand in het geheel niet meer tot verblijfsbeëindiging leiden.
4. Werknemers. Voor EU-burgers die de status van werknemer hebben maar vervolgens onvrijwillig werkloos worden en blijven, geldt dat zij de status van werknemer (voorlopig) behouden mits zij onvrijwillig werkloos zijn en blijven en als werkzoekende zijn ingeschreven bij het UWV. De duur van het behoud van de status van werknemer is volgens de EU-richtlijn afhankelijk van het arbeidsverleden:
 - heeft de werknemer korter dan een jaar in Nederland gewerkt, dan behoudt hij de status van werknemer ten minste 6 maanden: een beroep op bijstand leidt niet direct tot verblijfsbeëindiging.
 - heeft de werknemer langer dan één jaar in Nederland gewerkt dan behoudt hij de status van werknemer in beginsel voor onbepaalde tijd: een beroep op bijstand leidt niet tot verblijfsbeëindiging.Bij vrijwillige (lees: verwijtbare) werkloosheid gaat de status van werknemer verloren. Dit kan aanleiding vormen voor het beëindigen van het verblijfsrecht.
5. EU-onderdanen die langer dan 5 jaar rechtmatig in Nederland zijn, hebben recht op bijstand op gelijke voet als Nederlanders. Een beroep op bijstand kan geen gevolgen meer hebben voor het verblijfsrecht.

Werkwijze bij aanvraag door EU-burger

Als de EU-burger kan aantonen dat hij langer dan drie maanden in Nederland verblijft, bijvoorbeeld een inschrijving in de BRP of op een andere wijze als hij niet is ingeschreven, zoals zorgverzekeringspapieren, dan dient zijn aanvraag in behandeling genomen te worden als hij voldoet aan de overige voorwaarden, zoals in het bezit zijn van een geldig legitimatiebewijs. De aanvrager moet er nadrukkelijk op gewezen worden dat de aanvraag van invloed kan zijn op zijn verblijfsrecht. Vermeld in de rapportage dat deze informatie is verstrekt. Werk en Inkomen is niet bevoegd het verblijfsrecht te toetsen. De IND is de enige bevoegde instelling om te beoordelen of de aanvraag van bijstand van invloed is op

het verblijfsrecht van de aanvrager of degene aan wie bijstand is toegekend. Indien de aanvrager hierover meer wil weten, kan hij navraag doen bij de IND.

Als de aanvrager voldoet aan de overige voorwaarden voor bijstandstoekenning, moet bijstand worden toegekend. Van deze toekenning moet een melding worden gedaan aan de IND. Zie hiervoor hoofdstuk [4.1.2.4 Informatie uitwisseling met de IND](#). De IND kan op basis van deze melding besluiten om het verblijfsrecht van de EU-burger in te trekken. Op het moment dat de IND via een beschikking besluit om dit te doen, meldt zij dit bij Werk en Inkomen per post via een IND-code-wijziging in de BRP. Werk en Inkomen dient dan de uitkering direct stop te zetten. De bijstand wordt niet met terugwerkende kracht beëindigd. Er is dus geen sprake van terugvordering ten gevolge van de beëindiging.

Bijstandsrechten van niet-EU-onderdanen

Vreemdelingen die geen EU-onderdaan zijn en die op andere gronden dan asiel zijn toegelaten tot Nederland krijgen op aanvraag - en indien ze daarvoor in aanmerking komen - een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd. Vreemdelingen met een tijdelijke verblijfsvergunning die niet als ingezetene van Nederland kunnen worden beschouwd, hebben geen recht op bijstand. Vreemdelingen die een vergunning tot verblijf hebben en wél Nederlands ingezetene zijn, zijn voor wat betreft het recht op bijstand gelijkgesteld aan Nederlandse ingezetenen. Hier geldt echter dat een beroep op bijstand gevolgen kan hebben voor hun verblijfsrecht. Voorts hebben asielzoekers die nog geen positieve beslissing op hun asielverzoek hebben ontvangen geen recht op bijstand. Toegelaten asielzoekers die zich in een gemeente hebben gevestigd, zijn voor wat betreft het recht op bijstand gelijkgesteld aan Nederlandse ingezetenen en behoren dus wel tot de kring van bijstandsgerechtigden. Na een verblijf van minimaal 5 jaar op basis van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd kan de vreemdeling in aanmerking komen voor een vergunning voor onbepaalde tijd. Na verlening daarvan heeft een beroep op de publieke middelen geen gevolgen meer voor het verblijfsrecht.

4.1.2.4 Informatie uitwisseling met de IND

De IND heeft bij het [Koppelingsbureau](#) een mailbox geopend waar medewerkers van sociale diensten vragen over de BRP-codes en de verblijfsstatus van individuele vreemdelingen naar toe kunnen sturen. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om telefonisch vragen te stellen via de ketenservicelijn, telefoon 0880430500. Voor inhoudelijke vragen over bijstandsrechten van vreemdelingen kun je dagelijks van 9.00 tot 12.30 uur terecht bij het Gemeenteloket van het ministerie SZW tel. 070-315 20 10. Je kunt je vraag ook stellen door op de website van het gemeenteloket een formulier in te vullen.

Melding bij het Koppelingsbureau

Als een vreemdeling met een bepaalde BRP-code een beroep doet op de bijstand, dan moet dit gemeld worden bij het Koppelingsbureau. Gebruik hiervoor het model Signaal aan IND en stuur dit per post naar de IND in Almelo (Postbus 257, 7600 AG Almelo).

Voor meldingen over de toekenning van bijstand aan EU-burgers, is een mailadres van de IND beschikbaar: koppelingsbureau.vraagbaak@ind.minvenj.nl. Vermeld in de e-mail de NAW-gegevens van de betreffende klant en vermeld daarbij de strekking van de melding ("toekenning bijstand aan EU-burger – verzoek om toetsing verblijfsrecht").

Voor de EU-burgers die een beroep doen op de bijstand heeft het Koppelingsbureau een speciale vragenlijst ontwikkeld. Deze vragenlijst ontvang je per mail nadat je de melding hebt gedaan en kun je ook per mail weer aan het Koppelingsbureau terugsturen. Probeer de vragenlijst zo volledig mogelijk in te vullen maar wat je niet weet, laat je open. De IND koppelt per post en als de status van de EU-burger wijzigt ook via de BRP-code terug wat er met de melding van de gemeente Amsterdam is gedaan. De IND streeft ernaar om binnen drie maanden na melding van een beroep op bijstand de gemeenten en de vreemdeling te informeren over de verblijfsrechtelijke gevolgen. Niet elke wijziging hoeft echter te betekenen

dat het recht op bijstand is komen te vervallen. Het recht op bijstand moet dus opnieuw worden beoordeeld wanneer een wijziging van de BRP code wordt geconstateerd.

In de gevallen dat het Koppelingsbureau een melding ontvangt via de mail zal het Koppelingsbureau de gemeente laten weten of een melding wel of niet heeft geleid tot een nader onderzoek naar de gevolgen voor de verblijfsstatus van de betrokken vreemdeling.

4.1.2.5 Werkwijze bij wijziging van de code

De gemeente Amsterdam ontvangt automatisch bericht van een wijziging van de codes in de BRP. Controleer meteen of de code die gewijzigd is nog steeds recht geeft op bijstand.

Gaat het om een afwijzing van een aanvraag of beëindiging van de uitkering? Volgens de Algemene wet bestuursrecht moet je de klant dan oproepen en horen. Neem dan de volgende stappen:

- roep de klant op en bespreek de verkregen informatie uit de BRP;
- als deze informatie uit de BRP volgens de klant niet klopt (bijvoorbeeld als de klant aangeeft dat in de BRP een verkeerde code is opgenomen), bied je een hersteltermijn aan en verwijst je de klant naar de IND. WPI is immers aan een code gebonden;
- als tijdens of in de periode na het gesprek geen nieuwe feiten bekend worden gemaakt, wordt de uitkering beëindigd.

Let op: roep de klant na een melding van de BRP meteen op. De uitkering wordt niet meteen opgeschort en nooit met terugwerkende kracht beëindigd. De datum van beëindiging moet altijd liggen na de datum op het beëindigingsbesluit.

4.1.2.6 Informatie aan de klant

Het recht op uitkering kan gevolgen hebben voor het verblijfsrecht.

Je wijst de klant er mondeling op dat de aanvraag gevolgen kan hebben voor het verblijfsrecht én je gebruikt de bouwsteen in het toekenningsbesluit. Doe geen uitspraken over de mogelijke gevolgen. Als de klant daarover meer wil weten, kan hij navraag doen bij de IND.

Wijs bij partnerverlating de klant er altijd op dat hij dit zo spoedig mogelijk moet melden aan de IND en dat men daar vooral niet mee moet wachten, omdat bij partnerverlating de grond van de verblijfsvergunning vervalt. Als de klant te lang wacht om dit te melden bij de IND kan dit tot gevolg hebben dat daar geoordeeld wordt dat de klant al langer weg is bij de partner en daar dus niet meer woont. De IND zou de te late melding als een nieuwe aanvraag kunnen beoordelen en de partnerafhankelijke vergunning niet omzetten naar een zelfstandig verblijfsrecht.

4.1.2.7 Bijstand met terugwerkende kracht

Een verblijfsvergunning wordt meestal met terugwerkende kracht toegekend. Vraagt klant per ingangsdatum van deze verblijfsvergunning bijstand aan, dan moet hij naar vaste rechtspraak van de CRvB aannemelijk maken dat hij gedurende de periode waarop de terugwerkende kracht ziet niet in de noodzakelijke kosten van het bestaan heeft kunnen voorzien. De klant dient dan aan te tonen dat derden door middel van leningen feitelijk in zijn bestaanskosten hebben voorzien en dat hij om die reden een reële schuld met een daadwerkelijke, concrete terugbetalingsverplichting is aangegaan. Een huurschuld wordt niet aangemerkt als schuld bij derden maar als een betalingsachterstand. In het geval dat bijstand met terugwerkende kracht wordt toegekend, dan wordt deze beperkt tot de hoogte van de reële schulden.

4.1.3 Koppelingswet

De "Koppelingswet" verbiedt het verstrekken van een uitkering aan vreemdelingen zonder verblijfsvergunning. Ook als die klanten wel rechtmatig in Nederland verblijven. Vóór de invoering van de Koppelingswet hadden alle klanten, die rechtmatig in Nederland verbleven, recht op uitkering. Dus ook zij, die nog geen vergunning hadden, maar slechts in procedure waren voor een vergunning. Dit geldt niet voor EU-burgers, aangezien zij geen verblijfsvergunning nodig hebben. Zij hebben automatisch recht van verblijf.

4.1.4 Documenten

Verblijfsvergunningen zijn pasjes op "creditcardformaat". Wanneer een document van een bepaald type niet verenigbaar is met de BRP-code van de klant, is een femailprocedure afgesproken met de IND waarvan de uitslag doorslaggevend is (zie [4.1.2.4 Informatie uitwisseling met de IND](#)).

Type I, (vbtr), "verblijfsvergunning voor bepaalde tijd regulier"

Dit is de meest voorkomende vergunning. Deze vbtr heeft een einddatum. De bijstand wordt, ondanks die einddatum, voor onbepaalde tijd verleend. De klant met een tijdelijke verblijfsvergunning moet echter wel tijdig een verlenging aanvragen bij de IND. Doet de klant dat niet tijdig, dan verandert ook de BRP-code en dat heeft gevolgen voor het recht op bijstand. Vraagt de klant wel tijdig verlenging aan, dan verandert de code niet en loopt het recht op bijstand gewoon door (bij ongewijzigde omstandigheden).

Type II, (votr), "verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd regulier"

Veel voorkomende vergunning, zonder einddatum. Recht op bijstand.

Type III, (vbta) "verblijfsvergunning voor bepaalde tijd asiel"

De houder van dit document is een asielzoeker, van wie de aanvraagprocedure voor asiel is afgerond. De asielzoeker heeft met dit document recht op vrije vestiging en op alle sociale voorzieningen, zoals die voor Nederlanders en andere vergunninghouders gelden. Bij het recht op sociale voorzieningen hoort ook het recht op bijstand, maar alleen als de BRP-code de verlening van bijstand toelaat. Wijzigt de code in een code die bijstand niet (langer) mogelijk maakt, dan houdt het recht op bijstand na 28 dagen op en moet je de uitkering beëindigen.

Type IV, (vota), "verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd asiel"

De houder van dit document heeft asiel verkregen. Hij heeft recht op bijstand, maar alleen als de code in de BRP de verlening van bijstand toelaat.

Aantekeningen in paspoort

Aantekeningen, visa e.d. in het paspoort zijn een aanwijzing dat de houder rechtmatig in Nederland verblijft, maar ze geven nooit zonder meer recht op bijstand. Daarvoor zijn documenten nodig, waaruit een besluit tot toelating blijkt en de bijbehorende code in de BRP.

Type EU/EER, verblijfskaart voor gemeenschapsonderdanen

Dit document wordt verstrekt aan vreemdelingen uit landen van de Europese Unie of Europese Economische Ruimte die voor langere tijd op basis van het gemeenschapsrecht in Nederland verblijven. Daarnaast wordt het document verstrekt aan familieleden van burgers van de Unie die zelf een nationaliteit van een derde land hebben.

W-document

Document voor speciale categorieën asielzoekenden (uitstel van vertrek en/of medische beperkingen). Het W-document is op zich geen vergunning, maar slechts een ID-bewijs. Het duidt wel op rechtmatigheid van verblijf en in combinatie met code 33 is dan ook bijstand mogelijk.

4.1.5 Vluchtelingen

Asiel aanvragen gebeurt vrijwel altijd direct bij de aankomst in Nederland. Als iemand duidelijk maakt dat hij of zij asiel in Nederland aanvraagt, dan wordt eerst een "screening" van het verzoek uitgevoerd. Aan de hand daarvan wordt bepaald of het verzoek direct afgewezen kan worden (bijvoorbeeld omdat er eerder al een asielaanvraag is afgewezen) of dat de vreemdeling toegang krijgt tot de procedure.

Wie door de screening komt, verblijft enige tijd in een asielzoekerscentrum of woning van de Centrale Opvang Asielzoekers (COA). In die fase wordt bepaald of de asielzoeker een (tijdelijke) vergunning krijgt voor de duur van de asielprocedure, de zgn. "verblijfsvergunning bepaalde tijd asiel" (vbta, een document III). Deze vergunning geeft toegang tot alle vormen van sociale voorzieningen en daarmee ook op bijstand, inburgering en begeleiding naar de arbeidsmarkt door de gemeente Amsterdam. Met deze verblijfsvergunning is geen tewerkstellingsvergunning vereist voor een arbeidsovereenkomst.

Amsterdam is één van de gemeentes, die met het Rijk een zogenaamde "taakstelling" heeft afgesproken over het huisvesten van vluchtelingen met een tijdelijke vergunning. De huisvesting wordt uitgevoerd door het onderdeel Wonen van het cluster Ruimte en economie en de Amsterdamse woningbouwcorporaties.

Vluchtelingenwerk Amstel tot Zaan, Locatie Amsterdam (SVAZ) begeleidt vluchtelingen, die zich in Amsterdam vestigen. Ook na de vestiging in Amsterdam blijft SVAZ in de meeste gevallen een belangrijke steun en bron van informatie voor vluchtelingen. Ook voor wat betreft de inburgering en de begeleiding naar de arbeidsmarkt kan de vluchteling een beroep doen op SVAZ. Daarom kan de gemeente Amsterdam door SVAZ worden benaderd over het traject van de klant en andersom kan de gemeente Amsterdam ook SVAZ vragen om over het traject in gesprek met de klant te gaan en de afdeling Werk en Inkomen van de gemeente Amsterdam een rapportage of advies uit te brengen. SVAZ geeft de contactgegevens van de begeleider mee bij de aanvraag. SVAZ biedt geen rechtshulp of andere vormen van juridische dienstverlening. Er zijn andere instellingen aangewezen voor hulp bij een aanvraag, een wijziging of aanvulling op een aanvraag of bij een bezwaar- of beroepsprocedure.

4.1.5.1 Vluchtelingen

De afdeling Werk en Inkomen van de gemeente Amsterdam is niet betrokken bij de procedure van verhuizing vanuit de centrale opvang naar een toegewezen woning in Amsterdam, maar wel bij de bijstandsverlening voor levensonderhoud en inrichtingskosten. De vluchteling krijgt standaard een woning die gebruiksklaar is. Met gebruiksklaar wordt bedoeld, dat de woning gestoffeerd is, van een gaskachel voorzien en van verlichtingsarmaturen. De kosten daarvan worden door Wonen gedragen. Wonen zorgt ook voor de betaling van de eerste huur en de waarborgsom.

Let op:

Vanaf 1 juli 2015 kan de vluchteling bijzondere bijstand om niet krijgen voor een deel van de inrichtingskosten. Met name voor de gebruiksgoederen die om hygiënische redenen bij voorkeur nieuw aangeschaft moeten worden. Voorbeelden daarvan zijn matrassen, bedden- en linnengoed. De bedragen die verstrekt worden zijn € 600 voor een alleenstaande, € 1000 voor een tweepersoons gezin en € 400 voor elk kind. De hoogte van deze bedragen is door het college vastgesteld. De bedragen worden toereikend geacht. Voor hogere kosten kan zoals gebruikelijk geleend worden bij de Kredietbank. Maar de vluchteling kan ook kiezen voor kringloopartikelen en geheel of gedeeltelijk afzien van een aanvullende lening.

Voor nareizende gezinsleden geldt dat die per persoon een bedrag van € 400,- om niet kunnen krijgen als de aanvraag voor gezinshereniging door de referent binnen drie maanden na de afgifte van diens VtV is gedaan en het gezinslid binnen 24 maanden na die afgifte toegelaten wordt.

Vanwege de krapte op de woningmarkt kan het voorkomen dat er twee vluchtelingen op één woning worden gehuisvest. Dat beïnvloedt de hoogte van de bovenvermelde bedragen niet.

De huisvestingsprocedure wordt uitgevoerd en/of gecoördineerd door het onderdeel Wonen van het cluster Ruimte en economie en bestaat uit het toewijzen en gebruiksklaar maken van de aangewezen woning, het tekenen van het huurcontract, aanvragen van een krediet voor een woninginrichting en het tekenen van de machtiging tot inhouding, eerste kennisgeving namens het College dat de gemeente borg staat voor aflossing van de lening voor de woninginrichting, de inschrijving BRP en de aanvraag voor huurtoeslag.

De afdeling Werk en Inkomen van de gemeente Amsterdam krijgt met de klant te maken na de melding voor een bijstandsuitkering. De procedure is als volgt:

1. Zodra de klant een verblijfsvergunning krijgt en duidelijk is dat hij in Amsterdam een woning heeft aangeboden gekregen, krijgt de klant reisgeld van de COA voor een bezoek aan de Wonen en inschrijving in het BRP van Amsterdam (dag 1).
2. Een week later reist de klant weer naar Amsterdam voor de sleuteluitreiking van zijn woning bij de afdeling Zorg en de aanvraag voor levensonderhoud en bijzondere bijstand (dag 8). Zie verder beneden bij Overdracht vanuit Wonen.
3. De bijstandsaanvragen moeten *met voorrang* in behandeling worden genomen en afgehandeld. Voorrang is vereist omdat de klant vanaf de verhuisdatum geen inkomen en geen ziektekostenverzekering meer heeft en een zeer summier ingerichte woning. In de praktijk hebben deze klanten ook geen enkele vorm van vermogen en tijdens het verblijf in de centrale opvang is reserveren niet mogelijk. Vluchtelingen hebben soms vermogen in het land van herkomst (gehad) maar het komt zelden voor dat zij redelijkerwijs kunnen beschikken over dat vermogen of zelfs maar gegevens daarover leveren.
4. Het recht op een bijstandsuitkering gaat in vanaf de feitelijke verhuisdatum naar Amsterdam, De klant mag vanaf dag 1 nog twee weken in de centrale opvang verblijven, maar moet daarna de centrale opvang verlaten. Als de klant geen uitschrijvingsbewijs van de COA kan tonen, ga er dan van uit dat de klant nog de volledige periode van twee weken in de centrale opvang heeft verbleven. De ingangsdatum van de uitkering is dan dag 15.

Als de klant eerder uit de centrale opvang vertrekt, dan moet dat worden aangetoond door middel van een uitschrijvingsbewijs van de COA. De vertrekdatum is dan de ingangsdatum van het recht op de bijstandsuitkering.

5. In dit stadium is (nog) *niet* aan de orde dat een huisbezoek wordt afgelegd of dat met de klant een persoonlijk gesprek wordt aangegaan over het traject c.q. de begeleiding naar werk. Je kunt daar nog mee wachten tot de uitkering is opgevoerd.
6. Handelingen Werk en Inkomen:

- Aanvragen opvoeren en een administratienummer toekennen
- Overbrugging om niet verstrekken (zie hieronder)
- Bijstand woninginrichting om niet verstrekken
- Uitkering levensonderhoud opvoeren
- Re-integratietraject en inburgeringstraject inzetten
- Formeel besluit nemen over het traject
- Idem ten aanzien van de borgstelling (model 5144)
- Inhouding ten behoeve van Kredietbank Amsterdam opvoeren (indien van toepassing)
- Aanmeldingsformulier ZKV verwerken en een inhouding opvoeren voor de premie collectieve ziektekostenvergoeding
- Berichten aan Kredietbank Amsterdam (formulier zit in dossier) invullen en versturen
- Toekenningsbesluit versturen

Lening van Kredietbank Amsterdam

In bijna alle gevallen heeft de vluchteling een lening van de Kredietbank als de vluchteling bij het instroomteam van de gemeente Amsterdam komt. Voor die lening geldt de zgn. borgstellingsregeling (zie [9.7.4 Suppletie voor aflossing aan de Kredietbank Amsterdam](#) en

21.2.3 Saneringskrediet van de Kredietbank Amsterdam. De klant is ingelicht over de borgstelling door collega's bij Wonen maar vanuit Werk en Inkomen moet nog een formeel besluit verstuurd worden (zie verderop).

Ziektekostenverzekering

Het vertrek uit de centrale opvang betekent beëindiging van deelname van de vluchteling aan de collectieve ziektekostenverzekering bij de COA. De gemeente Amsterdam bevordert dat de vluchteling deelneemt aan de collectieve zorgverzekering voor bijstandsgerechtigde. Let erop dat de beëindiging tijdig is gemeld en stem de aanvangsdatum van de collectiviteit af op de beëindiging van de COA-verzekering. SVA regelt de aanvraag Zorgtoeslag. Een check hierop is aan te bevelen.

Overbruggingsuitkering

De vorm van de overbruggingsuitkering is onbelaste bijzondere bijstand. De hoogte is maximaal de voor de vluchteling geldende maandnorm Participatiewet. Voor jongeren onder de 21 die aanvullende bijzondere bijstand hebben volgens artikel 12 geldt de hoogte van de samengestelde norm als richtlijn voor de overbruggingsuitkering. Op de norm breng je in mindering eventuele eigen middelen en de door Wonen betaalde huur over de dagen vanaf de feitelijke verhuisdatum. Dus als de huur door Wonen betaald is over een hele maand van 30 dagen en de vluchteling daadwerkelijk verhuist op de 11e is de aftrek 2/3 maandhuur. Met huur wordt bedoeld de maandhuur (inclusief servicekosten) die vermeld is in de huurovereenkomst. Dit kan omdat de eerst huurnota en de administratiekosten door Wonen betaald zijn of worden aan de corporatie. Er hoeft verder niets verrekend te worden. De afdeling Wonen geeft ten behoeve van Werk en Inkomen een kopie van de toekenningsbrief en de huurovereenkomst mee aan de klant.

Overdracht vanuit Wonen

Onderdeel Wonen van de gemeente stuurt aan de contactpersonen van Werk en Inkomen een Excel-lijst met daarop de namen van de asielzoekers en de data waarop zij naar Werk en Inkomen komen. Wonen nodigt de klant uit en vertelt de klant naar welk Werkplein/Stadsloket hij moet en hoe laat hij daar moet zijn.

Wonen heeft in samenwerking met de centrale opvang de klant er op gewezen welke documenten naast legitimatie en verblijfsdocument* nodig zijn voor de aanvraag van de bijstandsuitkering door Werk en Inkomen. De volgende documenten moeten worden overlegd:

- a. Kopie brief COA einde verblijf/zakgeld (voor zover aanwezig)**
- b. Indien mogelijk: kopieën bankafschriften met overschrijvingen afgelopen 3 maanden ***
- c. Brief toekenning lening (deze heeft de Wonen uitgereikt)
- d. Huurcontract
- e. Print van de huurtoeslag die door Wonen bij de Belastingdienst is aangevraagd.

Indien de klant niet alle gevraagde gegevens bij zich heeft, kun je bellen met de afdeling Statushouders.

* Alle klanten in deze procedure zijn door de IND aangemeld voor uitstroom uit de COA en dus kan worden aangenomen dat een verblijfsvergunning is verleend. Als in BRP nog steeds een afwijkende code staat vermeld, dan is dat geen reden om de aanvraag af te wijzen. Licht wel de IND in op de gebruikelijke manier (fax). Het is natuurlijk een andere zaak als uit de BRP-codes blijkt dat onlangs een vergunning is verleend maar die is gewijzigd of ingetrokken. Voor klanten buiten deze procedure gelden de gebruikelijke regels, zie hieronder "Klant die zelf een woning regelt".

** Als geen COA-verklaring aanwezig is: zie de tweede alinea van de paragraaf Vluchtelingen en gemeente Amsterdam .

*** De bank- of girorekening van de klanten zijn meestal nieuw en vaak minder dan 3 maanden oud. De klanten hebben geen beschikking over afschriften van het zakgeld, dat de COA heeft uitgekeerd (in contanten).

Klant die zelf een woning regelt

Een houder van een tijdelijke asielvergunning heeft dezelfde rechten als een Nederlander of iedere andere vreemdeling met een vergunning. Dat betekent dat hij of zij zich vrij mag vestigen in Nederland en een beroep mag doen op alle sociale voorzieningen. Vluchtelingen in de asielcentra kunnen kiezen voor begeleide huisvesting in een gemeente van keuze, maar zij kunnen ook bij familie of vrienden intrekken of een woning kopen of huren. In dat geval gelden verder alle gebruikelijke regels rond huisvesting en een eventueel beroep op de bijstand. De afhandeling van aanvragen verloopt dan zoals bij alle andere klanten op het Werkplein in het stadsdeel, waar de klant is gaan wonen.

4.1.6 Pardonklanten

De Pardonregeling asielzoekers is per 1 januari 2009 beëindigd. Er kunnen echter nog altijd pardonklanten een uitkering aanvragen. Een pardonklant herken je aan de verblijfsvergunning. Op de voorkant staat 15 juni 2013 en op de achterkant 'Speciale regeling 2007'. De vergunning is geldig tot 15 juni 2013. Vul voor elke pardonklant in RAAK bij klanttypering -> Pardonregeling in en sluit af. Op die manier kan de gemeente Amsterdam de pardonklanten volgen wat betreft de uitkering, aan het werk etc.

4.2 Weggelopen minderjarigen

Als de relatie tussen kind en ouder verstoord is, kan het kind weglopen of komt de ouder zijn wettelijke onderhoudsplicht niet of niet geheel na. Dit zijn dringende redenen (Artikel 16. Zeer dringende redenen, Participatiewet) om bijstand te verstrekken aan personen jonger dan 18 jaar. Er moet sprake zijn van een acute noodsituatie en de minderjarige klant moet geen andere mogelijkheden hebben om in zijn eigen onderhoud te voorzien. Eventuele bijstandsverlening moet zo kort mogelijk duren, om te voorkomen dat dit tot een vorm van structurele bijstand leidt.

4.2.1 Maatregelen van justitiële kindbescherming

Maatregelen van justitiële kindbescherming zijn altijd het gevolg van een beslissing van de kinderrechter. Veel voorkomende maatregelen van justitiële kindbescherming zijn:

- (voorlopige) toevertrouwing aan de Raad voor de Kinderbescherming;
- terbeschikkingstelling van de regering;
- ondertoezichtstelling;
- (instelling-)voogdij.

Een maatregel van justitiële kindbescherming leidt er vaak toe dat de minderjarige uit huis wordt geplaatst. Afhankelijk van de aard van de maatregel en van waar de minderjarige wordt geplaatst, zorgen de volgende instanties voor de noodzakelijke bestaanskosten van de minderjarige:

- het Ministerie van Justitie (op basis van de Beginselenwet voor de Kinderbescherming), of;
- het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (WVC) (op basis van de Tijdelijke Subsidieregeling Jeugdhulpverlening).

Soms is er wel een maatregel van justitiële kindbescherming, maar is er geen voorziening in de noodzakelijke bestaanskosten van de minderjarige. Dan kun je op grond van dringende redenen bijstand verlenen.

Maatregelen van justitiële kindbescherming eindigen zodra de jongere de 18-jarige leeftijd bereikt. Onderzoek dan de feitelijke situatie van de jongere voordat je de bijstand voortzet: gaat de jongere nog naar school? Is er recht op bijstand of WTOS?

4.2.2 Crisissituatie

Een crisissituatie kan een dringende reden zijn om bijstand te verlenen. Wat is een crisissituatie?

- de relatie tussen kind en verzorgende is ernstig verstoord;
- het verblijf buiten de woning is noodzakelijk, terugkeer is niet verantwoord;
- het kind kan geen beroep doen op de ouders om in de algemene kosten van zijn bestaan te voorzien;
- de minderjarige heeft geen bezittingen;
- er is geen maatregel van justitie die voorziet in de noodzakelijke kosten van het bestaan.

Er is *geen* sprake van een crisissituatie bij "normale" relatieproblemen die tussen ouder(s) en kind van die leeftijd wel meer voorkomen.

De aanvrager moet dus aantonen of aannemelijk maken dat hij in een crisissituatie verkeert of dreigt te raken. Pas dan kun je afwijken van Artikel 13. Uitsluiting van bijstand lid 1 sub e, Participatiewet (geen recht op bijstand voor een persoon jonger dan 18 jaar). Op grond van Artikel 16. Zeer dringende redenen, Participatiewet kun je dan bijstand verlenen.

4.2.2.1 30-dagen periode en verlenging bijstand

Je kunt over een periode van 30 dagen bijstand aan de minderjarige wegloper verlenen. Gedurende deze periode moet je (laten) onderzoeken:

- of er sprake is van een definitieve breuk met de ouders;
- of en zo ja welke maatregel door justitie is genomen;
- wat is of wordt de verblijfplaats van de wegloper?

Als justitie een maatregel heeft getroffen, wil dit nog niet zeggen dat er voorzien is in de kosten van levensonderhoud. Is dit niet geregeld, overweeg dan om bijstand te verlenen.

Verstuur van het besluit tot bijstandsverlening een afschrift naar de ouders/verzorgers. Zij zijn immers onderhoudsplichtig voor het kind. Blijkt na de 30 dagen termijn dat er op geen enkele manier in de kosten van levensonderhoud van de jongere is voorzien? Beoordeel dan of de bijstand moet worden voortgezet. Blijkt na de 30-dagen termijn uit het onderzoek dat de bijstand ten onrechte is verstrekt? Verhaal die bijstand dan op de onderhoudsplichtigen (de ouders, verzorgers).

4.2.3 Werkwijze: aanvraag, onderzoek, besluit aan de ouders

Aanvraag

Als een weggelopen minderjarige zich meldt, speelt een van de volgende situaties:

- er is sprake van een justitiële maatregel (onder toezicht stelling), met financiële vergoeding. In dit geval heeft de gemeente Amsterdam geen taak. Het Ministerie van Justitie (Raad van de Kinderbescherming) is dan de voorliggende voorziening die een vergoeding betaalt. Verwijs de minderjarige hiernaar door;
- er is geen sprake van een maatregel of het is onbekend of er een maatregel is. Verwijs de minderjarige dan door naar: Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam, tel. 020-3059359 en voor klanten 0900-2003004.

Bureau Jeugdzorg stelt de crisissituatie vast en onderzoekt of er sprake is van een justitiemaatregel met of zonder financiële vergoeding. Daarnaast begeleidt deze instelling de jongere, afhankelijk van de individuele situatie, naar projecten voor begeleid wonen. Voor begeleid wonen kan de minderjarige een aanvraag bijzonder bijstand doen, onder supervisie van de instelling.

Onderzoek

Onderzoek in de eerste periode van 30 dagen na de intake:

- of er sprake is van een zogenaamde "crisisituatie" op grond waarvan verdere bijstandsverlening mogelijk is;
- welke instelling de jongere begeleidt (Bureau Jeugdzorg Amsterdam; Raad voor de Kinderbescherming);
- of voor de wegloper een maatregel van justitiële kinderscherming getroffen is of wordt. Is er een maatregel van kracht, ga dan na of deze gehandhaafd blijft of wordt ingetrokken;
- wat de verblijfplaats van de wegloper is/wordt.

Is de jongere weggelopen uit een tehuis of pleeggezin? Neem dan contact op met dit tehuis of pleeggezin, tenzij dat op grond van de verkregen informatie niet gewenst of noodzakelijk is.

Besluit aan de ouders

De ouder(s) van de minderjarige wegloper ontvangen een kopie van het toekenningsbesluit van bijstand aan het kind.

Let op: houd er rekening mee dat het niet wenselijk kan zijn dat de ouders het adres van de minderjarige kennen. De ouders ontvangen in ieder geval een eigen besluit waarin het adres van de jongere is weggelaten. De ouders krijgen de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen de bijstandsverlening aan het kind. De ouders zijn immers verplicht in het onderhoud van hun kind te voorzien en moeten hiertoe in staat worden gesteld, voordat de (nog te verstrekken) bijstand op hen wordt verhaald.

4.2.3.1 Hoogte van de bijstand

Als de minderjarige wegloper in aanmerking komt voor bijstand, neem dan als uitgangspunt de norm voor 18- tot en met 20-jarigen. Trek hiervan af wat voor de jongere is ontvangen aan gelden zoals:

- eventuele kinderbijslag;
- ouderbijdrage;
- alimentatie.

Ga hierbij wel in alle redelijkheid na of de ouders de ontvangen gelden ook willen afstaan of aanwenden voor de minderjarige. Weigeren de ouders dat? Dan is het niet redelijk om de bedragen in mindering te brengen op de bijstand. Gaan de noodzakelijke bestaanskosten van de minderjarige wegloper uit boven de bijstandsnorm? Verstrek dan ter aanvulling op de norm bijzondere bijstand. Het moet dan wel duidelijk en aannemelijk zijn dat de minderjarige geen beroep op de ouders kan doen. Voor de werkwijze en rekenregels bij aanvullende bijzondere bijstand zie [9.7.2 Aanvullende bijstand voor jongeren tot 21 jaar](#).

4.2.3.2 Samenwonende wegloper

Is het aannemelijk dat de wegloper een gezamenlijke huishouding met iemand voert? Verleen dan alleen bijstand als "gezinsbijstand" als:

- de bijstand aan de wegloper wordt verstrekt op grond van dringende redenen;
- diens partner óf een zelfstandig recht op bijstand heeft óf;
- diens partner eveneens bijstand zou ontvangen op grond van dringende redenen.

4.2.3.3 Kosten van woninginrichting

Is de crisissituatie vastgesteld en moet de "erkende" minderjarige wegloper zelfstandig wonen? Verleen dan bijstand voor de noodzakelijkste kosten van woninginrichting als de jongere niet over de middelen beschikt.

De hoogte van deze bijstand sluit aan bij het bedrag dat het ministerie van Justitie maximaal verleent aan een uit huis geplaatste minderjarige met een maatregel van justitiële kindbescherming die begeleid of zelfstandig op kamers gaat wonen.

Staat de jongere onder toezicht van Bureau Jeugdzorg en gaat hij zelfstandig op kamers wonen? Dan ontvangt hij een eenmalig bedrag van € 318,- voor de kosten van woninginrichting. Het uitgangspunt hierbij is de inrichting van een kamer met het hoogst noodzakelijke. Overige zaken zoals een keuken worden vaak gedeeld. De jongere ontvangt van het ministerie maandelijks leefgeld waaruit hij kan sparen voor de aanschaf van overige duurzame goederen.

Ook een jongere die bijstand ontvangt en zelfstandig op kamers gaat wonen, ontvangt een eenmalig bedrag van € 318,- voor de kosten van woninginrichting. Deze bijstand wordt *om niet* verstrekt. Neem voor nadere informatie over de hoogte contact op met Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam. De bedragen worden vaak geïndexeerd.

4.2.3.4 Studiekosten

Als een schoolgaande wegloper onder de 18 jaar bijstand ontvangt, zijn de studiekosten soms niet of slechts gedeeltelijk gedekt doordat de ouders niet bereid zijn een financiële bijdrage te leveren. Je kunt dan de werkelijke kosten voor boeken/leermiddelen en de onderwijsbijdrage vergoeden in de vorm van bijzondere bijstand.

Is er een justitiële maatregel van kracht? Het Ministerie van Justitie vergoedt ook deze studiekosten (naast het leefgeld).

4.3 Studerenden

De Participatiewet kent voor belanghebbenden van 27 jaar en ouder geen algemene uitsluitingsgrond voor scholing of studie. Maar alleen als de klantmanager oordeelt dat in het individuele geval de opleiding noodzakelijk is voor de arbeidsinschakeling dan kan een klant deze volgen. De opleiding mag de uitstroom naar werk niet belemmeren. Voor jongeren tot 27 jaar gaat onderwijs voor uitkering. Kunnen zij een (vervolg)opleiding doen of hun oude opleiding afmaken, maar doen zij dit niet, dan hebben zij geen recht op bijstand (zie [19 Jongeren](#)).

De beleidsvoorschriften in dit hoofdstuk zijn zowel van toepassing op klanten die een bijstandsuitkering hebben en willen gaan studeren als voor studerenden die een bijstandsuitkering aanvragen.

4.3.1 Aanspraak op studiefinanciering op grond van WSF of WTOS

Profiel	Recht op bijstand?	Opmerking
Alleenstaande	nee	De studiefinanciering is een passende en toereikende voorliggende voorziening. Dit geldt ook voor een (rentedragende) lening op grond van de WSF(art. 15 PW).

Alleensta nde ouder		WSF plus toeslag eenoudergezin in verband met de zorg voor een kind jonger dan 18 jaar, is een passende en toereikende voorziening.
Echtpaar, beide aanspraak op WSF/WT OS		De studiefinanciering is een passende en toereikende voorliggende voorziening. Dit geldt ook voor een (rentedragende) lening op grond van de WSF.
Echtpaar. Eén partner studeert en is 27 jaar of ouder	Ja, gehuwdennorm	Zie voor de korting van het inkomen van de student 6.2.3.9 . (art. 33 lid 2,3 PW) De verplichtingen van de bijstandsuitkering, inclusief de arbeidsverplichtingen, gelden in principe voor beide partners, dus ook voor de student. Voor de student zal moeten worden afgewogen of de studie de kortste weg naar werk is. Zo niet, dan moet de student een voorziening van de gemeente accepteren. Doet hij dit niet, dan moet worden onderzocht of de klant een maatregel of een boete kan worden opgelegd (zie 8 Bestuurlijke sancties).
Echtpaar. Eén partner studeert en is jonger dan 27 jaar	Ja, alleen voor de niet studerende. Norm is 50% van de norm die voor hem zou gelden als hij gehuwd zou zijn	Het totale inkomen wordt getoetst aan de gehuwdennorm.(art. 32 lid 3 PW). Bij niet rechthebbende partners zijn art. 33 lid 2 en 3 van belang daarin staan de bedragen die gelden in geval van WSF en WTOS.

Per 1 januari 2016 is de partnertoeslag bij de WSF afgeschaft. De partners van studerenden kunnen na de afschaffing van de partnertoeslag een beroep doen op de bijstand als tijdelijk vangnet.

4.3.2 Geen aanspraak op studiefinanciering

Als een belanghebbende studeert maar geen recht heeft op studiefinanciering dan is zijn leeftijd van belang. Is de student 27 jaar of ouder dan beoordeelt de klantmanager of de studie noodzakelijk is voor de arbeidsinschakeling en de uitstroom naar werk niet belemmert. Als de klantmanager beslist dat een voorziening van de gemeente noodzakelijk is voor zijn re-integratie dan is klant verplicht hieraan deel te nemen. Doet hij dit niet, dan moet worden onderzocht of de klant een maatregel of een boete kan worden opgelegd (zie [8 Bestuurlijke sancties](#)).

Voor studerenden jonger dan 27 jaar die geen aanspraak maken op studiefinanciering, zie [19.6 Geen recht](#)

4.3.3 Hardheidsclausule

De overheid verwacht dat ouders meebetalen aan de opleiding van hun kinderen. Als de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) het ouderlijk inkomen om wat voor reden dan ook niet kan meetellen bij de berekening van de studiefinanciering dan kan een studerende in een brief aan DUO aangeven dat hij een beroep wil doen op de hardheidsclausule. De hardheidsclausule geeft DUO de mogelijkheid beslissingen te nemen die afwijken van de wet. Gedurende deze procedure heeft de aanvrager geen recht op bijstand.

4.3.4 Bijstand voor scholing aan ex-AMA's

Jonge alleenstaande asielzoekers met een vaste verblijfsstatus (zogenaamde ex-AMA's) kunnen vanaf hun 18e jaar een beroep doen op bijstand. Veel van deze jongeren zijn schoolgaand en volgen vormen van onderwijs waarbij studiefinanciering mogelijk is. De studiefinanciering biedt niet altijd volledig uitkomst, reden waarom sommigen een beroep op (aanvullende) bijstand doen. Voor die aanvragen zijn regels vastgesteld.

4.3.4.1 Bijstand ter overbrugging tot ingangsdatum WSF

Tot hun 18e jaar vallen AMA's onder de voogdij van de Opbouw. De Opbouw betaalt aan hen voogdijgeld. Deze betalingen stoppen op de dag dat de jongere 18 jaar wordt. Studiefinanciering (WSF en WTOS) gaat pas in op de eerste dag van het volgende kwartaal, of met ingang van het nieuwe school- of studiejaar.

Voor de overbrugging heeft de jongere recht op algemene plus aanvullende bijzondere bijstand, net zoals andere werkzoekende jongeren. De arbeidsverplichtingen van Artikel 9. Plicht tot arbeidsinschakeling, Participatiewet zijn niet van toepassing.

Je kunt een vergoeding bijzondere bijstand geven die even hoog is als de tegemoetkoming in de directe studiekosten (volgens de WTOS). Deze bijstand staat los van de aanvulling bijzondere bijstand op de norm.

Soms moet een jongere langer wachten voor de studiefinanciering ingaat. Afhankelijk van de status van de jongere kan het recht op studiefinanciering zelfs pas 3 jaar na verblijf in Nederland ingaan. Met een beroep op de hardheidsclausule kan de jongere proberen een eerdere ingangsdatum te krijgen. Zolang dat niet lukt, is bijstand mogelijk zoals hiervoor beschreven.

Kosten van levensonderhoud als aanvulling op WTOS

Ex-AMA's kunnen niet op ouders terugvallen. Om die reden is in 1997 besloten dat voor hen de basistoelage van de WTOS met bijzondere bijstand kan worden aangevuld. De klant krijgt dan wel een tegemoetkoming in de directe studiekosten via de WTOS. De bijzondere bijstand voor deze kosten komt dan te vervallen.

4.3.4.2 Onkostenvergoedingen

Lange tijd bestond er onduidelijkheid over de vraag of de algemene onkostenvergoeding voor het volgen van scholing op deze groep van toepassing is. Deze onkostenvergoeding is bedoeld voor meer arbeidsmarktgerichte scholing. Ex-AMA's komen niet in aanmerking voor de algemene onkostenvergoeding voor het volgen van scholing.

4.3.4.3 Reiskosten

Reiskosten zijn een reëel probleem. Op welke school een ex-AMA terecht kan, hangt af van zijn opleidingsniveau en de aanwezigheid van een daarbij passende internationale schakelklas. Zo kan de ex-AMA ver van zijn woonadres op school zitten. In dit geval kun je het reizen met het openbaar vervoer over meerdere zones vergoeden.

4.3.5 UAF

De Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF is een landelijke fondsenwervende organisatie die hoger opgeleide vluchtelingen en asielzoekers op meerdere manieren ondersteunt bij hun studie en het vinden van passend werk. In de vorm van advies en voorlichting, maar ook in de begeleiding tijdens studie, bemiddeling naar werk en financiële ondersteuning. Bij financiële ondersteuning gaat het in de meeste gevallen om studiekosten, zoals college- en boekengeld.

Deze vergoedingen van studiekosten worden vrijgelaten op de bijstandsuitkering (art. 31, lid 2, onder f, Participatiewet).

Sinds juni 2013 heeft de gemeente Amsterdam een contract met UAF. Hoger opgeleide vluchtelingen in trede 2, 3 en 4 kunnen met behoud van uitkering, snel en intensief inburgeren en daarna een opleiding volgen op het niveau waarop zij dat deden in het land van herkomst. Zie [1.6.1.6 Niveaus en richtingen](#)

4.4 Prostituees

Onder personen die werkzaam zijn als prostitué(e) worden nadrukkelijk zowel mannen als vrouwen gerekend. Van wie als prostitué(e) werkzaam is, kun je niet zonder meer veronderstellen dat hij in de eigen bestaanskosten kan voorzien. Onderzoek eerst welke omvang de werkzaamheden en de verdiensten hebben.

De aanvrager van bijstand die in de prostitutie werkzaam is, moet zich in ieder geval hebben aangemeld bij de belastingdienst en moet beschikken over een BTW-nummer. De aanvrager kan daartoe een schriftelijk verzoek indienen bij:

Belastingdienst
Ondernemingen, Amsterdam 2
Postbus 58977
1040 EJ Amsterdam

Prostitutie wordt beschouwd als ieder ander vrij beroep, zoals fotograaf, muzikant enz. Er kan dus sprake kan zijn van het verrekenen van (incidentele en/of hoge) inkomsten. Of de aanvrager kan een beroep doen op de regeling werkzaamheden op bescheiden schaal. Zie [14.3.3 Regeling bescheiden schaal](#)

Is de omvang van de werkzaamheden en/of de hoogte van de verdiensten zodanig dat er geen sprake meer is van "werkzaamheden op bescheiden schaal"? Laat de klant dan een keuze maken: staken van de werkzaamheden of de werkzaamheden terugbrengen tot bescheiden schaal. Je kunt de klant ook verwijzen naar het Team Zelfstandigen.

Verzoekt de aanvrager om bijstand in een periode waarin de werkzaamheden niet voldoende inkomsten opleveren, toets dan het inkomen over een langere periode. Hierbij onderzoek je of de aanvrager had moeten reserveren. Ook voor prostitué(e)s gelden de gebruikelijke verplichtingen van Artikel 9. Plicht tot arbeidsinschakeling, Participatiewet. De klant moet solliciteren. Gelet op het bijzondere karakter van de werkzaamheden, kun je de prostitué (e) niet vragen om de werkzaamheden uit te breiden. Ook als de klant de werkzaamheden in de prostitutie wil beëindigen, mag je niet vragen om deze werkzaamheden voort te zetten.

Onthoud je van een oordeel over de werkzaamheden van een klant die als prostitué(e) werkt.

4.5 Oorlogsgetroffenen

Door de Tweede Wereldoorlog in Europa en in voormalig Nederlands-Indië zijn er verschillende groepen oorlogsgetroffenen in de Nederlandse samenleving:

- vervolgingsslachtoffers (joden, zigeuners, homoseksuelen);
- zeelieden (koopvaardij);
- deelnemers aan het verzet;
- dwangarbeiders en
- burgeroorlogsgetroffenen.

Het gaat hier om een kwetsbare groep klanten.

Er zijn specifieke instellingen en regelingen voor deze groepen zoals het "buitengewoon pensioen" voor verzetsdeelnemers. De uitkeringsregelingen hebben met elkaar gemeen dat het moet gaan om lichamelijke of psychische klachten, die gerelateerd zijn aan of terug te voeren zijn op de Tweede Wereldoorlog of de politionele acties in Nederlands-Indië. Soms komen ook "tweede en derde generatie" oorlogsgetroffenen in aanmerking voor uitkeringen, tegemoetkomingen of vergoedingen.

Het voert te ver om hier in te gaan op iedere wet afzonderlijk. Bovendien komt het zelden voor dat deze klanten een beroep doen op de bijstand. Gebeurt dat wel, hanteer dan de volgende uitgangspunten:

- Vanwege het gevoelige karakter van een beroep op deze regelingen, gelden deze niet als voorliggende voorzieningen voor de bijstand. Je mag een beroep op bijstand dus niet afwijzen onder verwijzing naar deze specifieke regelingen.
- Als een klant dergelijke bijzondere uitkeringen, vergoedingen of tegemoetkomingen ontvangt voor bijzondere kosten, dan worden die bedragen niet gekort op de algemene bijstand. Neem ze wel mee bij een aanvraag bijzondere bijstand voor dezelfde kostensoort.
- Een zgn. Algemene Oorlogsongevallenregeling (AOR) behoort wél tot de middelen.
- Een vergoeding op basis van art. 19 Wet uitkeringen burger-oorlogslachtoffers 1940-1945 (WUBO), welke strekt tot verbetering van de levensomstandigheden respectievelijk tot dekking van noodzakelijke kosten van geneeskundige behandeling en verpleging van belanghebbende, wordt niet tot de middelen gerekend (art. 31, tweede lid onderdelen f en m, Participatiewet).
- De bijzondere regelgeving kent soms een vergoeding toe wegens "niet-meetbare invaliditeitskosten". Deze vergoedingen laat je altijd buiten beschouwing.

Neem voor inlichtingen contact op met:

[Stichting ICODO](#)

Maliebaan 83

3581 CG Utrecht

Tel: 030-2343436

Fax: 030-2369037

e-mail: icodo@icodo.nl

4.6 Onverzekerden

Ziektekosten voor personen, die niet of onvoldoende verzekerd zijn, komen niet in aanmerking voor bijstandsverlening. Ook niet bij zeer dringende redenen (Artikel 16. Zeer dringende redenen Participatiewet). Wanneer iemand zonder adequate ziektekostenverzekering wordt opgenomen in een ziekenhuis, is de betrokkene zelf verantwoordelijk voor het betalen van de rekening. Voor de ontstane schuld kan geen bijstand worden verleend (Artikel 13. Uitsluiting van bijstand lid sub f, Participatiewet).

4.7 Dak- en thuislozen en ex-prostituees

In de volgende hoofdstukken worden klantgroepen beschreven op wie soms een ander beleid van toepassing is. De beleidsuitzonderingen worden hier beschreven. Verder gelden de reguliere beleidsvoorschriften. Gezien de bijzondere categorieën, die in deze hoofdstukken worden behandeld, is een deugdelijke rapportage van extra groot belang. Alleen op basis daarvan kun je immers tot een besluit komen om algemene of bijzondere bijstand te verstrekken of de aanvraag af te wijzen.

Bij het onderdeel vreemdelingen zal er in de rapportage geen sprake zijn van bijzondere omstandigheden van de aanvrager. Bij deze groep mag juist *niet* worden afgeweken van de algemene regel "geen vergunning, geen geld".

Aangewezen gemeente

Het Rijk heeft een aantal gemeenten bij besluit aangewezen om de bijstandsverlening aan daklozen uit te voeren. Amsterdam is zo'n "centrumgemeente". Andere aangewezen gemeenten in de regio zijn Zaanstad en Haarlem.

Besluit van 16 augustus 2006, houdende regels ter uitvoering van de Wet werk en bijstand (Besluit WWB 2007)

Artikel 11. Adreslozen

1. Voor de verlening van bijstand aan belanghebbenden zonder adres als bedoeld in artikel 1 van de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens worden aangewezen:
 - a. de gemeenten opgenomen in de bijlage onder A van het Besluit maatschappelijke ondersteuning, en
 - b. de centrumgemeenten voor maatschappelijke opvang en verslavingsbeleid, bedoeld in artikel 1, onderdeel f, van het Besluit brede doeluitkering sociaal, integratie en veiligheid.
2. De bijstand, bedoeld in het eerste lid, wordt verleend door het college van de gemeente waar de belanghebbende zich op het moment van zijn aanvraag bevindt.

Voor daklozen is niet geregeld welke gemeenten door de centrumgemeenten moeten worden bediend. Gemeenten die geen centrumgemeente zijn, verwijzen daklozen naar een van de centrumgemeenten. Dat zal in de praktijk de dichtstbijzijnde zijn. Op het moment dat de dakloze zich bij het loket van de centrumgemeente meldt, verblijft hij in die gemeente. Amsterdam is centrumgemeente voor 'echte daklozen'. Dit zijn klanten die dus ook gebruik (gaan) maken van de instellingen voor Maatschappelijke Opvang (MO) (omdat ze in auto's, parken etc slapen). Blijkt een klant echter 'adreshopper' te zijn in bijvoorbeeld Amstelveen, dan wordt klant geacht in Amstelveen een uitkering aan te vragen. Deze klant heeft namelijk geen binding met Amsterdam en de noodzaak om van de MO gebruik te gaan maken ontbreekt in zo'n geval. Zo'n klant is er ook niet bij gebaat om alleen voor uitkeringszaken steeds naar Amsterdam te moeten reizen. Dat kost hem onnodig tijd en geld.

Let op: een dakloze cliënt mag van de ene centrumgemeente naar de andere "verhuizen". De klant heeft daarin een keuzevrijheid.

Regiobinding

Daarnaast speelt de zogenaamde regiobinding. Als een persoon voldoet aan de criteria van dak- of thuisloosheid, wordt beoordeeld in welke plaats die persoon de meeste kans heeft op een succesvol traject. Binding is daarbij het sleutelbegrip. Tegelijkertijd voorkomt dit criterium dat mensen zich in grote aantallen voor opvang wenden tot Amsterdam en de toch al hoge druk op de voorzieningen en woningmarkt onevenredig groot wordt

De regels rondom regiobinding zijn per 1 januari 2015 gewijzigd en opgenomen in de WMO-verordening. Er zijn drie aspecten betrokken bij de vaststelling of iemand binding heeft met de regio Amsterdam. De drie aspecten wegen even zwaar en zijn als volgt:

1. *Regiobinding*
Om vast te kunnen stellen of een persoon regiobinding heeft, wordt de Basisregistratie Personen (BRP) geraadpleegd. Indien de BRP geen uitkomst biedt, moet de cliënt aantonen dat hij/zij in de afgelopen drie jaar twee jaar in Amsterdam verbleef (bijvoorbeeld via brieven van officiële instanties/bankafschriften/justitieel verleden, contacten met hulpverleners).
2. *Zorgkader*
Het gaat hier om afwegingen als: waar is cliënt aantoonbaar bekend bij de hulpverlening of in behandeling bij een (GGZ)zorgaanbieder en is daarbij sprake van een duurzame

relatie? Heeft de cliënt specifieke zorg nodig die niet wordt aangeboden in de regio waar de aanvrager binding mee heeft en is die wel in Amsterdam beschikbaar?

3. *Sociaal netwerk*

Hierbij gaat het om de afweging of het sociaal netwerk (familie en vrienden) van de cliënt zich in Amsterdam bevindt en positieve invloed heeft op een succesvol traject in Amsterdam. Ook een eventuele in Amsterdam doorgebrachte periode in het verleden wordt hierbij betrokken.

Als de klant aan een van de drie criteria voldoet, is er sprake van binding. Een periode van verblijf in maatschappelijke opvang (waaronder de winteropvang) telt niet mee bij de opbouw van binding. Indien er geen regiobinding is met Amsterdam conform bovenstaande criteria, dan wordt de klant niet bediend door de gemeente voor wat betreft maatschappelijke opvang. Gedurende de periode (in principe binnen 4 weken na aanmelding) dat de klant in afwachting is van overdracht door de GGD, biedt de centrumgemeente begeleiding en inkomensvoorziening aan de klant. Enkele nachtopvangen laten mensen zonder regiobinding met Amsterdam toe. De gemeente Amsterdam beëindigt de uitkering op de dag van terugkeer naar de eigen regio.

4.7.1 Klanten van Bijzondere Doelgroepen (BIBD)

Bijzondere Doelgroepen maakt sinds eind 2014 onderscheid tussen twee soorten groepen die onder verschillende afdelingen vallen. Deze zijn:

1. OGGZ-klanten (>23 jaar): deze vallen onder de teams Geïntegreerde Voorzieningen van de RVA Budget en Inkomensbeheer Bijzondere Doelgroepen (BIBD) en hebben een klantmanager die verantwoordelijk is voor inkomensvoorziening en doelmatigheid.
2. Niet-OGGZ-klanten (>23 jaar en jongeren < 23 jaar): zij vallen voor hun inkomen onder de RVA Inkomensvoorziening, team Bijzondere Doelgroepen niet-OGGZ en hebben een klantmanager Activering Bijzondere Doelgroepen die verantwoordelijk is voor de doelmatigheid.

Bijzondere Doelgroepen OGGZ op de Geïntegreerde Voorzieningen

Klanten vallen onder de Geïntegreerde Voorzieningen als zij een OGGZ-indicatie hebben, ongeacht woon- of leefsituatie.

Een opsomming: daklozen, thuislozen (onderdak in de Maatschappelijke Opvang (MO), pensions enz.), verslaafden en psychiatrische klanten die onder de "veldregie" vallen, ex-prostituees, klanten van vrouwen- en mannenopvang (Blijfgroep), OGGZ-klanten die op meerdere adressen slapen en dus feitelijk zwervend zijn evenals OGGZ-klanten die op 1 adres verblijven of wonen, ex-gedetineerden zonder adres of met een adresprobleem en klanten die onder de ISD-maatregel vallen (Instelling Stelselmatige Daders, zie [4.9.8 Plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders \(ISD\)](#)).

Er zijn drie teams Geïntegreerde Voorzieningen (GV's): de GV West (Elisabeth Wolffstraat), de GV Centrum (Valckenierstraat) en de GV Zuidoost (Flierbosdreef). In een GV-team werken de klantmanagers nauw samen met de budgetconsulenten van FIBU (zie [4.7.9 Financiële dienstverlening en Budgetbeheer FIBU](#)) en met de GGD en/of andere ketenpartners. Naast de drie GV's is er het instroomhuis op de Zeeburgerdijk 215 (zie onder [4.7.1.2 De centrale toegang](#)) en het team Speciale Taken. Het team Speciale Taken bedient klanten die verblijven bij Blijfgroep, klanten die verkeren in bijzondere situaties maar niet thuishoren bij één van de Geïntegreerde Voorzieningen, slachtoffers van mensenhandel en klanten die deelnemen aan het uitstapprogramma voor vrouwen uit de prostitutie (zie vanaf [4.7.8 Ex-prostituees](#)). Tot slot is er een team Nazorg Detentie.

FIBU (Financiële Dienstverlening en Budgetbeheer) verzorgt financiële dienstverlening (budgetbeheer) aan daklozen en problematisch verslaafden en mensen die onder begeleiding zelfstandig wonen. Om in aanmerking te komen voor deze dienstverlening hebben klanten in principe een OGGZ-indicatie, meervoudige schulden en daarbij begeleiding nodig.

Afhankelijk van waar de klant verblijft, kan deze worden aangemeld bij GV Centrum. GV Zuidoost of GV West (op basis van postcode). Als de klant bij de screening op de Jan van Galenstraat (zie [4.7.2 De centrale toegang](#)) een OGGZ-indicatie krijgt, boekt de inkomensconsulent direct een intake bij een van de GV's.

Bijzondere Doelgroepen niet-OGGZ

Tot Bijzondere Doelgroepen niet-OGGZ behoort de klant als deze:

- zwerfjongere is (vanaf 18 jaar)
- 27 jaar of ouder is, geen OGGZ-indicatie heeft en op meerdere adressen/locaties verblijft en geen hoofdverblijf heeft op een van die adressen, of een inschrijfprobleem heeft.

4.7.2 De centrale toegang

Het Daklozenloket Jan van Galenstraat 323b

Voor alle Amsterdamse daklozen en voor mensen met een inschrijfprobleem gebeurt het screenen op dakloosheid aan de Jan van Galenstraat. Daar wordt bepaald of iemand wordt toegelaten tot de Maatschappelijke Opvang, of iemand dakloos is, of een inschrijfprobleem heeft. Het Daklozenloket is een samenwerkingsverband tussen het team Bijzondere Doelgroepen niet-OGGZ en Activering Bijzondere Doelgroepen, HVO-Querido, het Leger des Heils voor daklozen en de GGD. Ook de klantmanagers van het team Zwerfjongeren zijn aanwezig. De GGD is als veldregisseur verantwoordelijk voor de eindbeoordeling van de mate van zelfredzaamheid, OGGZ-problematiek en toelating tot de Maatschappelijke Opvang.

Wordt iemand na deze eerste screening verwezen naar het Instroomhuis (Zeeburgerdijk 215) dan wordt ook daar de aanvraag om bijstand in behandeling genomen. De verblijfsduur in het Instroomhuis is maximaal zes weken. Daarna wordt voor de klant een andere opvang geregeld en wordt hij overgedragen aan een GV-team van BIBD.

Een klant die aantoonbaar op meerdere adressen verblijft ("adreshopper") wordt gelijkgesteld aan een dakloze. Als bij deze "adreshopper" geen OGGZ-problematiek is vastgesteld, behoort hij niet tot de doelgroep van het Instroomhuis. Deze klant wordt doorverwezen naar de RVE Inkomen, team Bijzondere doelgroepen niet-OGGZ en Activering Bijzondere Doelgroepen (zie verder [4.7.4 Klanten met een inschrijfprobleem](#)).

Een klant met een inschrijfprobleem en dus verblijvend op één adres (zie [4.7.4 Klanten met een inschrijfprobleem](#)) kan in sommige gevallen ook een briefadres krijgen. Namelijk als een briefadres noodzakelijk is om vanuit een schrijnende situatie stappen richting verbetering te kunnen zetten op het gebied van inkomen, zorg en/of huisvesting.

Met betrekking tot de werkwijze van screenen door het Instroomhuis, wordt verwezen naar het geïntegreerde proces op de website van BIBD.

De screening

Het centrale loket voor dakloosheid in Amsterdam heeft tot taak om daklozen te screenen (te beoordelen). De medewerkers van het screeningsteam zijn afkomstig van de RVE Inkomen, team screening en intake, de maatschappelijke opvanginstellingen HVO Querido, Het Leger des Heils en de GGD. De GGD hanteert de zelfredzaamheidsmatrix om te indiceren welke problemen zich voordoen en tot welke categorie dakloze iemand behoort: OGGz of niet-OGGz.

Bij de screeningsbalie wordt beoordeeld:

- of de aanvrager dakloos is;
- hij/ zij tot de doelgroep van BIBD behoort (OGGZ-indicatie) of tot die van Inkomensvoorziening (niet-OGGZ-indicatie)
- of er sprake is van regiobinding (zie [4.7 Dak- en thuislozen en ex-prostituees](#));
- of iemand op één bepaald adres verblijft maar zich daar niet kan inschrijven en dus een inschrijfprobleem heeft. In sommige gevallen krijgen zij een briefadres. Zie [4.7.4 Klanten met een inschrijfprobleem verblijf op 1 adres](#)).

De medewerk(st)er van het Daklozenloket let op uiteenlopende feiten en omstandigheden. Bijvoorbeeld het gebruik van voorzieningen voor daklozen, passantenverblijven of stoelenproject, of het slapen op straat.

Als men na het screenen van mening is dat de klant niet tot de doelgroep daklozen behoort, wordt de klant verwezen naar DBI voor een inschrijving.

Gedurende de aanvraagprocedure heeft de klant de verplichting om zijn verblijfsplaats van de komende nacht door te geven aan de medewerker van de afdeling Handhaving.

De klant houdt Handhaving via sms, bellen e-mail of een briefje in de grijze brievenbus bij de Werkpleinen op de hoogte van zijn verblijfplaats. Met Handhaving van BIBD zijn werkafspraken gemaakt.

De verplichting van de klant om vijf dagen op bepaalde dagen en tijden aanwezig te zijn op de door hem aangegeven locaties, is inmiddels losgelaten, conform de aanbeveling van de Gemeentelijke Ombudsman.

4.7.3 Specifiek beleid voor Bijzondere Doelgroepen

Voor klanten die onder Bijzondere Doelgroepen vallen (Geïntegreerde Voorzieningen of team Bijzondere Doelgroepen niet-OGGZ) moet altijd maatwerk worden geleverd, hetgeen betekent dat altijd naar de specifieke situatie van de klant wordt gekeken. Echter, bij een aantal klanten is extra zorgvuldigheid vereist, te weten bij klanten die laag scoren op de zelfredzaamheidsmatrix, OGGZ-klanten.

Een al te strikte toepassing van regels op deze klanten die tot de Geïntegreerde Voorzieningen (BIBD) behoren, leidt vaak onnodig tot opschorten of beëindigen van een uitkering. BIBD opereert in een veld van vele spelers die allemaal hetzelfde belang dienen, namelijk dat van de klant, maar ook het voorkomen van problemen in de samenleving. De RVE Inkomen en in het bijzonder de BIBD werkt er aan mee dat deze problemen zoveel mogelijk worden bestreden. De samenwerking met onze partners in het 'veld' is daarop gericht en voorziet voor alle doelgroepen in een sluitende aanpak van wonen, zorg en inkomen uit werk of uitkering. Niet alle (potentiële) klanten laten zich makkelijk in dit keurslijf stoppen. Zo is er nog steeds een flink aantal 'zorgmijders' waarvoor het van belang is dat zij zo goed en zo snel mogelijk gebruik gaan maken van de voorzieningen. BIBD heeft dan ook de uitzonderlijke doelstelling om instroom te bevorderen. Uiteindelijk moet iedereen een dak boven zijn hoofd hebben en op een of andere manier participeren in de maatschappij.

Maatwerk leveren kan niet alleen door interpretatie van regels. Het is met name van belang de klant goed te kennen om zodoende te weten wat voor hem het beste is. Daarvoor hebben we onze partners in het veld nodig. Het is daarbij nadrukkelijk de taak van de klantmanager van BIBD om contacten te onderhouden met het veld en op grond van verkregen informatie (bv. reden van verzuim) te handelen.

Zodoende valt beter in te schatten waarom klanten niet hebben voldaan aan verplichtingen en kan daar naar worden gehandeld. De stelregel is echter wel: waar nodig, 'hard' optreden, bv. d.m.v. opschorten of een maatregel toepassen op de uitkering. Maar als duidelijk is dat het verzuim van de klant wordt veroorzaakt door zijn situatie, is het niet efficiënt en effectief om consequenties te verbinden aan de bijstand terwijl bij voorbaat duidelijk is dat deze in een later stadium weer hersteld moet worden.

Belangrijker is om een BIBD-klant richting het "keurslijf" te begeleiden van opvang, dagbesteding, psychiatrische hulp en inkomen. Eenmaal in dat keurslijf is het zaak om, samen met de andere veldspelers, de klant te volgen en te stimuleren tot verbetering van zijn situatie. Verondersteld mag worden, zo wijst de praktijk ook uit, dat het keurslijf fraude voorkomt. Dat maakt het minder nodig om allerlei controleachtige zaken te verrichten. Het is wel altijd zaak om in de rapportage aan te geven waarom iets wel of niet wordt gedaan.

Aanvraag LO

Het is, gezien de bijzondere kenmerken van deze doelgroep (klanten die een lage score hebben op de zelfredzaamheidsmatrix en meerdere probleemvelden kennen) vaak lastig om een aanvraag levensonderhoud (LO) binnen de door de RVE Inkomen gestelde termijn van vijf weken af te handelen. Benodigde zaken zoals bankafschriften worden vaak niet op tijd ontvangen, zelfs niet tijdens de hersteltermijn. De praktijk leert echter twee dingen:

- 1) uiteindelijk komt de aanvraag in de meeste gevallen tot stand en
- 2) het komt vrijwel niet voor dat bijvoorbeeld het ontbreken van gegevens uit bankafschriften leidt tot afwijzing van bijstand.

Daarom is besloten om in de situatie van overmacht de aanvraag LO af te ronden zonder de benodigde bankafschriften of andere benodigde zaken. De benodigde stukken dienen in een later stadium te worden aangeleverd. In het toekenningbesluit wordt vermeld *dat de benodigde stukken binnen een uiterlijke datum alsnog moeten worden geleverd*. Aan de hand van de beschikbare stukken wordt het vermogen voorlopig vastgesteld, in afwachting van de bankafschriften. Hierdoor wordt het mogelijk gemaakt de afhandeling van de LO binnen uiterlijk vijf weken te realiseren.

Legitimatie

Voor toegang tot een pand van de gemeente is een geldig legitimatiebewijs niet verplicht. Standaard geldt dat een geldig legitimatiebewijs wel verplicht is wanneer een cliënt een uitkering/briefadres wil aanvragen. De gemeente moet namelijk de identiteit kunnen vaststellen voor het in behandeling nemen van een bijstandsaanvraag.

Voor klanten die zich bij het Daklozenloket melden, gaat de gemeente soepeler met deze regel om. Voor klanten die zich kunnen legitimeren met *een verlopen of gescheurd (mits leesbaar) identiteitsbewijs of paspoort, een rijbewijs of een MUG-shot*, geldt dat hun aanvraag voor een uitkering in behandeling wordt genomen (mits voldaan aan de overige voorwaarden voor de aanvraag van een uitkering). Wanneer de uitkering wordt toegekend, moet de klant binnen een bepaalde termijn een nieuw geldig identiteitsbewijs (ID) komen tonen. Hiervoor geeft de inkomensconsulent / klantmanager een hersteltermijn mee van 6 weken (bij klant van team BD niet-OGGZ) of 3 maanden (bij klant van Geïntegreerde Voorzieningen). Houdt de klant zich niet aan deze termijn, dan wordt de uitkering opgeschort.

Voor klanten die geen enkele vorm van legitimatie hebben, is er ook een regeling. Maar let op. Dit geldt alleen voor klanten met de Nederlandse nationaliteit. Aanvragers met een andere nationaliteit moeten voor de aanvraag van een legitimatiebewijs naar hun consulaat. De gemeente verstrekt alleen identiteitsbewijzen aan mensen met een Nederlandse nationaliteit (m.u.v. vluchtelingen en statenlozen).

Wanneer klanten *zonder legitimatie* zich melden bij het daklozenloket krijgen zij een verwijsbrief mee om zich te laten identificeren bij het Stadsloket Zuidoost, afdeling Immigratie en Nationaliteiten (I&N) op Anton de Komplein 150. Vooraf moeten zij telefonisch een afspraak maken via nummer 14020. Klanten moeten een recente pasfoto meenemen. De identificatie is kosteloos. Het loket Immigratie en Nationaliteiten geeft een uittreksel uit de Registratie Niet-Ingezetenen (RNI) mee aan de klant als bewijs van identificatie. Het uittreksel dient als legitimatie voor het daklozenloket. Hiermee kan de klant een uitkering aanvragen (mits voldaan aan de overige voorwaarden voor het aanvragen van een uitkering) en gescreend worden voor Maatschappelijke Opvang. Dat laatste kan alleen in combinatie met de aanvraag van een uitkering omdat het briefadres dat verstrekt wordt met de uitkering nodig is om later een nieuw identiteitsbewijs aan te kunnen vragen. Klanten die alleen komen voor een screening voor Maatschappelijke opvang krijgen geen briefadres, dat wel benodigd is voor een paspoortaanvraag. Daarom moeten zij zelf voor een legitimatiebewijs zorgen voordat zij Maatschappelijke Opvang kunnen aanvragen.

Daarna hangt het vervolgproces van de uitkeringsaanvraag af van onder welk klantenteam de klant valt:

- Is het een *klant van de Geïntegreerde Voorzieningen*, dan handelt de klantmanager de uitkeringsaanvraag af zoals bij een klant met een verlopen/gescheurd identiteitsbewijs. In het toekenningsbesluit neemt de klantmanager onder het kopje Algemene Verplichtingen op dat de

klant binnen 3 maanden zijn originele nieuwe ID moet komen tonen. Doet de klant dit niet, dan wordt de uitkering opgeschort.

- Is het een *klant van het team Bijzondere Doelgroepen niet-OGGZ* dan vraagt de inkomensconsulent al tijdens de uitkeringsintake een briefadres aan voor de klant. In tegenstelling tot uitkeringsaanvragen waar de klant wel een ID heeft, wordt hier direct een formeel briefadres aangevraagd. Dus niet pas nadat het recht op bijstand is vastgesteld. De klant heeft het briefadres namelijk nodig om een ID aan te vragen. In de toestemmingsbrief voor het briefadres die aan de klant wordt meegegeven staat dat het briefadres na 6 weken afloopt zonder vooraf melding aan de klant. Deze einddatum van 6 weken na dagtekening moet in de brief worden opgenomen. De IC'er vermeldt ook in de brief dat het briefadres zonder melding aan de klant wordt ingetrokken op het moment dat de aanvrager geen recht op bijstand blijkt te hebben. En dat als de uitkering wordt toegekend, het briefadres wordt verlengd tot maximaal drie maanden gerekend vanaf de datum van de toestemming. Daarna is het reguliere proces voor verstrekking van een briefadres van toepassing. De inkomensconsulent kan het recht op uitkering pas bepalen op het moment dat de klant zijn nieuwe, originele ID heeft gebracht voor een kopie. De IC'er informeert de klant hierover tijdens de uitkeringsintake en geeft een hersteltermijn van 6 weken mee waarin de klant een nieuw ID moet komen tonen. Pas wanneer het nieuwe ID is getoond en aanwezig in het dossier van de klant, zet de IC'er de uitkeringsaanvraag verder in gang. Wanneer de uitkering wordt toegekend, is de ingangsdatum van de uitkering de datum waarop de klant zich bij de screeningsbalie meldde met het uittreksel van het RNI. Dus de datum waarop de aanvraag in behandeling kon worden genomen omdat de klant zich kon legitimeren. Komt de klant niet binnen 6 weken terug maar later, dan moet de uitkeringsaanvraag opnieuw worden ingediend.

Voorschotten/broodnood

Voorschotten en broodnood worden verstrekt conform de richtlijnen zoals die zijn opgenomen in [3.2.6 Voorschotten en broodnood voorschotten](#). Voor het verstrekken van broodnood in de vorm van een voorschot geldt dat het te verstrekken bedrag wordt afgestemd op de situatie en behoefte van de klant. Het is beter twee of drie keer een klein bedrag te verstrekken dan een groot bedrag ineens. Geef in de rapportage altijd aan waar het bedrag op is gebaseerd.

Locatie- of huisbezoek

Een locatie- of huisbezoek is een verificatiemogelijkheid of de klant verblijft waar hij zegt te verblijven. Alleen in die gevallen dat je twijfelt aan de woon/leefsituatie van de klant, draag je het dossier over aan handhaving.

De klant mag dit bezoek niet weigeren. Als de klant het bezoek weigert, moet je de klant direct op de consequentie wijzen. Als er concrete aanwijzingen zijn voor twijfel over de woon- of leefsituatie van de klant zal het niet meewerken aan het huisbezoek leiden tot afwijzing/intrekking van de (aanvraag voor) bijstand.

Als tijdens een onderzoek de woon- of verblijfsituatie onduidelijk is, kun je toch van een locatie- of huisbezoek afzien. Bijvoorbeeld bij een serieuze dreiging, als een zieke of zwakke klant bij een huisbezoek met uitzetting wordt bedreigd door de hoofdbewoner. Het individuele belang van de klant gaat dan voor. Ga hier zorgvuldig mee om. Alleen in die gevallen dat je twijfelt aan de woon/leefsituatie van de klant, draag je het dossier over aan handhaving.

Tijdens het locatie- of huisbezoek moeten ook signalen worden opgepakt van verwaarlozing, armoede, overlast enz.. Meldt een klant bv. aan bij Meldpunt Zorg en Overlast of het Wijkzorgteam en informeer de klant hierover. Maak ook gebruik van de Maatschappelijke Steunpunten in de stad om voor de klant zo goed mogelijke hulp te bieden.

Omtrent het moment van het locatie- of huisbezoek is het handig om hierover eveneens overleg te voeren met het controleteam van Handhaving. Bij gereede twijfel over de situatie van de klant, laat je het bezoek zo snel mogelijk, en binnen de aanvraagprocedure, uitvoeren. Bij een meer duidelijke situatie kan het bezoek ook na de aanvraag worden uitgevoerd.

De verplichting van de klant om vijf dagen op bepaalde dagen en tijden aanwezig te zijn op de door hem aangegeven locaties, is inmiddels losgelaten, conform de aanbeveling van de Gemeentelijke Ombudsman.

4.7.3.1 Normen, en kortingen op de norm van dak- en thuislozen

De bijstandsnorm hangt af van de woon- en leefsituatie van klanten. Alleenstaanden hebben recht op bijstand van 70% van de gezinsnorm. Voor dak- en thuislozen geldt dat de bijstandsnorm, afhankelijk van hun verblijfssituatie, met 10 of 20% kan worden verlaagd.

Geen verlaging

Ex-daklozen, die zijn opgenomen in de residentiële maatschappelijke opvang (sociaal pension en dergelijke), gelden als bewoner van dat adres. Zij moeten zich op dat adres inschrijven in het BRP en hebben recht op de 70% norm als "kamerbewoner" met een woonzorgovereenkomst, gelijkgesteld aan het hebben van een commerciële huurrelatie. Een woonzorgovereenkomst is een schriftelijke overeenkomst tussen klant en de residentiële maatschappelijke opvang, waarbij onder andere tegen betaling van een prijs het gebruik van een kamer is overeengekomen. Dit komt overeen met de wettelijke voorwaarden voor het bestaan van een commerciële huurrelatie, als officiële uitzonderingsgrond voor de kostendelersnorm. Eis van deze instellingen om deze klanten op dat adres te laten inschrijven bij het BRP. In uitzonderingssituaties (zoals bv. tijdelijk verblijf in de Wijk Ziekenboeg (van Gastenburgh), geldt ook de 70% norm wanneer het residentiële opvang betreft waarbij de klant dag en nacht in een vervangende thuissituatie verblijft. Indien inschrijving in deze woonsituaties niet mogelijk is, verstrek dan een briefadres.

Verlaging van 10%

Daklozen die regelmatig gebruik maken van het reguliere overnachtingsaanbod van de maatschappelijke opvang, krijgen te maken met een verlaging van 10%. De verlaging met 10% in plaats van 20% is bedoeld om het gebruik van het aanbod van de maatschappelijke hulpverlening te stimuleren. Voor het toepassen van een verlaging van 10% voor daklozen moet aannemelijk zijn dat zij gebruik maken van het aanbod van de maatschappelijke opvang. Daarbij zijn een aantal uitgangspunten van belang. Er is (nog) geen systeem waarmee automatisch inzicht kan worden verkregen in het gebruik van de nachtopvang door dakloze klanten. Objectief verifiëren is dus (nog) niet mogelijk. Daarom wordt gewerkt met "redelijkerwijs aannemelijk". De nachtopvang zit soms vol. Een klant heeft recht op de verlaging van 10% als aannemelijk is dat hij gebruik wilde maken van de nachtopvang, maar dat niet kon wegens "vol". Ook dit valt niet objectief te verifiëren en ook hier geldt of dit "redelijkerwijs aannemelijk" is. Verblijf in de nachtopvang hoeft niet door de klant te worden bewezen met "bonnetjes" e.d. Verificatie gebeurt steekproefsgewijs door het verhaal van de klant na te trekken bij de nachtopvang. Als richtlijn voor "voldoende gebruik van de nachtopvang" geldt gemiddeld 15 nachten per maand. Alleen nachtopvang in Amsterdam (of eventuele overloop naar bijvoorbeeld Almere) telt mee, d.w.z. de "officiële" gemeentelijke nachtopvang of de nachtopvang van kerkgenootschappen en dergelijke.

Verlaging van 20%

Voor klanten die van adres naar adres zwerven en geen gebruik maken van het reguliere overnachtingsaanbod van de maatschappelijke opvang, geldt dat zij in principe een verlaging van 20% krijgen.

4.7.3.1.1 Volledige norm of Persoonlijke Toelage (PT) voor klanten die onder Beschermd Wonen vallen

Klanten die in aanmerking willen komen voor zorg op grond van de WMO, voorheen AWBZ, hebben een indicatiebesluit nodig. Dit WMO indicatiebesluit wordt van af 1-1-2015 verstrekt door het loket Centrale Toegang (CT) als het om Beschermd Wonen gaat Dit loket CT is gevestigd in het Instroomhuis aan de Zeeburgerdijk 215. Deze indicatie werd voor 1-1-2015 gesteld door het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ). In het WMO besluit staan onder meer de

zorgfuncties ('verschillende soorten zorg')vermeld waarvoor de klant in aanmerking komt. Ook de omvang (aantal uren) en de duur van de zorg staan erin vermeld. Gedacht kan worden aan zorgfuncties als verblijf; behandeling; begeleiding en deelname aan dagbesteding. Op basis van de WMO indicatie, sluiten de MO instellingen, indien van toepassing, met de klant een zogenaamde zorgovereenkomst af.

Of een klant die in een MO instelling verblijft de volledige norm of de PT norm dient te ontvangen, hangt af van de vraag of de klant woonkosten (huur) betaalt. Als de klant woonkosten heeft, gaat de RVA BIBD normaliter over tot het verstrekken van de volledige norm. Heeft een klant geen woonkosten, dan verstrekt de RVA slechts de PT.

Het is vaak niet meteen duidelijk of klanten die in een MO instelling verblijven, woonkosten betalen. Dit hangt namelijk af van de WMO indicatie waarin het verblijf van de klant is vermeld.. Betaalt de klant huur dan verstrek je de volledige norm. Voor Beschermd Wonen is sprake van een wachtlijst, het kan dus voorkomen dat een klant afhankelijk van zijn woonsituatie de volledige norm gaat ontvangen.

Let op: doorslaggevend is de vraag of het om Beschermd Wonen gaat. Het verschil in financiering van uit de AWBZ of gemeente is per 1-1-2015 vervallen. Alle woonvormen MO en begeleiding worden door de gemeente uit de WMO betaald.

Het is van het grootste belang dat geen fouten worden gemaakt bij de vaststelling of een klant recht heeft op de volledige norm of PT. Het is namelijk onwenselijk (en geregeld ook: onmogelijk) om achteraf te veel verstrekte uitkeringen terug te vorderen.

- Instellingen die volgens de Participatiewet onder het begrip inrichting. Je moet hierbij denken aan:
 1. Instellingen die louter gericht zijn op verzorging en verpleging;
 2. Instellingen die slaapgelegenheid bieden en de mogelijkheid van hulpverlening of begeleiding hebben gedurende meer dan de helft van ieder etmaal.

Inrichtingen worden vanuit de Wet Langdurige Zorg gefinancierd. Voorbeelden van inrichtingen zijn niet alleen psychiatrisch ziekenhuizen en verpleeghuizen.

Volledige norm of Persoonlijke Toelage (PT)?

Om te bepalen of een klant die in een instelling of inrichting verblijft, een volledige norm of een PT dient te ontvangen, moet je weten wat het WMO indicatiebesluit aangeeft. De zorgovereenkomst van de instelling waar een klant verblijft geeft meestal ook uitsluitsel.

De Regionale Instututen Begeleid Wonen (RIBW's) vallen nu onder Beschermd Wonen.

De financiering van de RIBW's wordt door de Gemeente betaald van af 1-1-2015 De indicatie voor Beschermd Wonen wordt verstrekt door het Centrale Loket Toegang Beschermd Wonen aan de Zeeburgerdijk 215 aan de

Hieronder wordt stap voor stap uitgelegd wat de werkwijze is om vast te stellen of de klant recht heeft op de volledige norm of op PT.

Stap 1 Zorgovereenkomst lezen

In principe heeft iedere klant in een MO instelling en Beschermd Wonen een zorgovereenkomst. Dit is het contract dat de klant met de zorginstelling afsluit. Hierin staan de gemaakte afspraken over de rechten en plichten van de zorgvrager en de zorginstelling. In deze zorgovereenkomst vind je ook een antwoord op de vraag of de klant huur betaalt. Als dat zo is heeft de klant recht op de volledige norm.

Stap 2

Als de klant nog geen zorgovereenkomst heeft, verstrek je slechts de PT-norm

Stap 3 Neem contact op met de betreffende contactpersoon van de instelling

Als je niet over een zorgovereenkomst beschikt waarin staat of de klant woonkosten heeft, en het adres waar de klant verblijft staat niet op de lijst, neem dan contact op met de contactpersoon van de instelling waar de klant verblijft. Hieronder vind je een lijstje instellingen en de betreffende contactpersonen met hun telefoonnummer:

- HVO/Querido
[Sabine Wulfse](#) 020- 5619079
[Victoria Sahovtova](#) 020- 5619077
Telefoon receptie: 020-561 90 90
- Volksbond
Volgt
- Leger des Heils
Jolanda Zwolle, 020 630 1111

Stap 4 Bij twijfel: altijd de PT verstrekken

Als na het doorlopen van voorgaande stappen nog niet duidelijk is, of de klant recht heeft op de volledige norm of de PT, dan verstrek je de PT norm. De reden hiervan is dat het veel makkelijker (en voor de klant prettiger) is om te weinig verstrekte uitkering later alsnog aan de klant over te maken, dan om ten onrechte verstrekte uitkering terug te vorderen.

Verhuizingen van klanten (Let op: deze paragraaf geldt op dit moment slechts voor klanten van HVO!)

Het komt geregeld voor dat klanten van de ene naar de andere voorziening verhuizen binnen dezelfde instelling. Dit kan (maar hoeft geen) gevolgen hebben voor de hoogte van de uitkering van de klant (van PT naar volledige norm of vice versa). Hoe dan ook, de klant dient iedere verhuizing aan de klantmanager te melden, maar gezien de problematiek van de doelgroep, wordt de RVA BIBD hiervan in de praktijk op de hoogte gebracht door de instelling waar de klant verblijft. Omdat voor de instelling niet altijd duidelijk is wie op dat moment de klantmanager is van de klant, heeft de RVA BIBD per team een speciaal 'meldpunt' in het leven geroepen. Dit is een e-mailadres waarop de instelling de verhuizing van de klant doorgeeft. De melding geschiedt te allen tijde per email zodat een en ander op schrift staat. De zorgovereenkomst, althans: het deel daarvan dat betrekking heeft op de financiën, wordt per email meegezonden of volgt zo snel mogelijk (eveneens per email).

Klik hieronder voor e-mailadressen waarop de meldingen binnenkomen:

- [Team Jan van Galenstraat](#)
- [Team Valckenierstraat](#)
- [Team Flierbosdreef](#)
- [Team Instroomhuis](#)

Degene van het betreffende team die de mailbox beheert is er verantwoordelijk voor dat de melding bij de juiste klantmanager terechtkomt.

Hieronder vind je een overzicht van de MO-instellingen .

Gemeentelijk gefinancierd:

Nachtopvang

stadsdeel	instelling	adres	Naam voorziening	bijzonderheden
Zuidoost	HVO	Anton de Komplein 238	Flierbosdreef	
Nieuw West	HVO	Poeldijkstraat 16	Passantenverblijf 16	
Centrum	Leger	Hekelveld 8-10	Haven	
Zuid	Regenboog	Stadhouderskade 159	Amoc	
Zuid	Regenboog	Van Ostadestraat 153	Makom (gaat over naar Amoc)	
Centrum	Stoelenproject	Marnixstraat 248	Stoelenproject	Dicht in zomer

Woonvoorziening (24 uur)

Stadsdeel	instelling	Adres	Naam voorziening	Bijzonderheden
Oud West	Exodus	Overtoom 103-105	Exodus	
West	HVO	Eerste Nassaustraat 30A (hoek Eerste Nassaustraat/De Wittenstraat	De Nassau	
Zuidoost	HVO	Elsrijkdreef 1000	Elsrijkdreef	
Oost	HVO	Oostenburgervoor- straat 2	De Vaart	
West	HVO	Roggeveenstraat 8	Roggeveen	Moeders met kinderen en gezinnen
Oud-Zuid	HVO	Ruijsdaelkade 225	Ruijsdael	
Oost- Watergraaf smeer	HVO	Tweede Boerhaavestraat 80	Passantenhotel	
Noord	Leger	Heggerankweg 53- 55	Meerzorg Noorderburgh	
Zuid	Leger	Joh.M. Coenenstraat 2	Zuiderburg	
Centrum	Leger	Oudezijds voorburchwal 87	Gastenburg	
Centrum	Leger	Plantage Doklaan 14	Dok Clusterwonen Middelernvrij	
Centrum	OZ 100	Oudezijds Achterburgwal 100	OZ 100	
Centrum	Tussenfasehuis	Sarphatistraat 93	Tussenfasehuis	
Oost		Zeeburgerdijk 215	Instroomhuis	

Begeleid wonen in losse woningen

stadsdeel	instelling	adres	Naam voorziening	bijzonderheden
West	HVO	Jacob van Wassenaar Obdamstraat 15- 67	WOB	
Zuidoost	HVO	Verspreid	Fleerde	
IJburg	HVO	Verspreid	M. Schaaperhuis (losse woningen op IJburg)	
Zuidoost	Leger	Verspreid	Steunende huisvesting ZO	
	Leger	Verspreid	Steunende huisvesting NO	

AWBZ gefinancierd**RIBW**

stadsdeel	Instelling	adres	Naam voorziening	bijzonderheden
Oost	Arkin	Domselaerstraat 126 (mogelijk bevindt ingang voor bewoners zich op ander nummer)	Woontraincentrum	
Oost	HVO	Batjanstraat 94	Batjan	
Verspreide woningen	HVO	Beschermd wonen in BW Zuid, BW Diemen, BW Oosterpark, BW Nieuw West, BW Indische buurt	BW op woningen HVO-Q	
Zeeburg	HVO	Pedro de Medinalaan 12	Martien Schaaperhuis	
Nieuw West	HVO	Poeldijkstraat 16 (ingang aan de Rijswijkstraat)	Rijwijkstraat	
Nieuw West	HVO	Poeldijkstraat 16	Veste	
Zuid-Oost	HVO	Varikstraat 1 + portiekwoningen er om heen	Varikstraat	
Zuid	HVO	Vechtstraat 92	Straetenburgh	
Nieuw West	HVO	Verspreid	Noordzijde	
Noord	HVO	Verspreid	ATN	
Westpoort	Leger	Generatorstraat 4	Domus 3	RIBW
Zuidoost	Volksbond	Berthold Brechtstraat 655	De Brecht	
Nieuw West	Volksbond	Dolhaantjestraat 20	Westhuis	

Adressen met zowel gemeentelijke als AWBZ financiering

Woonvoorziening (24 uur)

stadsdeel	instelling	adres	Naam voorziening	bijzonderheden
Nieuw West	ARKIN	Akenwateringstraat 243	De Aak	RIBW
Nieuw West	HVO	Akenwateringstraat 243	De Aak	Gemeentelijk
Nieuw West	Leger	Akenwateringstraat 243	Domus plus	RIBW.
Osdorp	Volksbond	Jan Rebelstraat 20	Jan Rebel	RIBW en Gemeentelijk Volledige bezetting Fokke Simonszhuys is per 1 april naar deze locatie verhuisd.
Centrum	Volksbond	Fokke Simonszstraat 61	Fokke Simonszstraat Huis	Per 1 mei bevinden zich op deze locatie 25 RIBW plekken en 5 gemeentelijk gefinancierde plekken
Zuidoost	Leger	Echtenstein 196	Domus 1 Domus intensief begeleid wonen	RIBW Gemeentelijk
Westpoort	Leger	Generatorstraat 2	Westburgh Westburgh 2 ^e fase	RIBW Gemeentelijk
Noord	Leger	Hagedoomplein 4	Rosaburgh soc. pension Rosaburgh tweede fase	RIBW Gemeentelijk
Zuidoost	Leger	Kikkenstein 3	Domus 2 Domus intensief begeleid wonen	RIBW Gemeentelijk

Begeleid wonen in losse woningen

stadsdeel	instelling	adres	Naam voorziening	bijzonderheden
	HVO	Verspreid	BWA Discus	AWBZ en Gemeentelijk

Klanten met een Volledig Pakket Thuis

Met de indicatie 'Volledig Pakket Thuis' kunnen klanten de zorg die ze in een instelling zouden krijgen, ook thuis ontvangen. Deze klanten betalen ook gewoon huur. Wel is de maaltijdverzorging opgenomen in het VPT. De norm voor deze klanten met een VPT is vastgesteld op de volledige uitkeringsnorm minus een korting voor voeding van € 175 per maand.

Let op: Voor klanten die vanuit een AWBZ-instelling voor begeleid wonen of verpleging, uitstromen naar een zelfstandige woning met het Volledig Pakket Thuis, moet de uitkering dus ook worden omgezet van de PT-norm naar de volledige norm met korting van € 175. De vermelding VPT staat in in deze gevallen in de zorgovereenkomst die de klant heeft met de MO-instelling.

Aanvulling: omdat deze klanten om onduidelijke redenen tot op heden een eigen bijdrage moeten betalen aan het CAK ivm 'verblijf', (hoewel het dus een Volledig Pakket Thuis betreft), brengt de gemeente Amsterdam tot nader order geen bedrag van € 175 in mindering op de uitkering van deze groep klanten.

4.7.3.2 Deelnemersvergoeding voor dagbesteding

De RVE Onderwijs Jeugd en Zorg koopt dagbesteding in voor onder andere dak- en thuislozen uit de OGGZ doelgroep (ernstige verslaving en/of psychiatrische problematiek). De trajecten bestaan uit praktische activiteiten die in trajectvorm worden aangeboden. Veel dak- en thuislozen maken al gebruik van deze trajectvoorziening waarbij zij per dagdeel dat zij meededen een contante vergoeding kregen, uitbetaald door de aanbieder van de dagbesteding.. Deze vergoeding kan per 1-1-2015 door de aanbieders worden vastgesteld afhankelijk van aanwezigheid en inzet van de deelnemer. De Gemeente vergoedt niets meer aan de aanbieders van dagbesteding en de hoogte van de vergoeding is dus maatwerk per klant. Wel hebben de aanbieders gezamenlijke richtlijnen opgesteld. Om oneerlijke concurrentie te voorkomen. Voor deze doelgroep werkt een vergoeding stimulerend. Niet meedoen betekent niets extra's. Het totale aanbod dagbesteding voor Amsterdam en omgeving staat op de site jekuntmeer.nl.

De dagdeelvergoeding die van af 1-1-2015 vrijwilligersvergoeding heet is maximaal € 125 per maand met een maximumbedrag van € 1500 per jaar. Indien de klant een aantal maanden achtereen het maximale bedrag heeft verdiend, vindt er een gesprek met de klantmanager plaats over een ander traject. Het is dan immers aannemelijk dat de klant tot meer in staat is.

De vrijwilligersvergoeding (voor klanten met dagbesteding (trede 2)) moet niet worden verward met de trajectvergoeding (voor klanten vanaf trede 2) oftewel de onkostenvergoeding (zie hiervoor [1.5 Premies en onkostenvergoedingen](#)). Een combinatie van deelnemersvergoeding en trajectvergoeding is niet mogelijk.

Let op: Voor meer uitleg over de financiering van dagbesteding voor klanten die vallen onder de zogenaamde risicogroepen, zie [1.3.5 Re-integratieplan](#) van de werkvoorschriften.

4.7.4 Klanten met een inschrijfprobleem

Inschrijfprobleem, verblijf op 1 adres

Voor klanten met een OGGZ-indicatie die feitelijk op één adres verblijven maar zich daar niet kunnen inschrijven om redenen waarop zij zelf geen invloed hebben, wordt een briefadres toegekend indien die benodigd is om de bijstandsuitkering te kunnen aanvragen of te behouden. Zie hiervoor [4.7.5.1 Briefadres voor OGGZ-klanten](#).

Klanten die feitelijk op één adres verblijven en zich daar niet kunnen inschrijven en die niet door de GGD zijn geïndiceerd als OGGZ, vallen onder het team Bijzondere Doelgroepen niet-OGGZ. Zij kunnen onder bepaalde omstandigheden een tijdelijk briefadres krijgen of een alternatief worden geboden via [Onder de Pannen](#) of de regeling tijdelijke uitzondering kostendelersnorm. Bij het verstrekken van een briefadres aan mensen met een inschrijfprobleem is het uitgangspunt: een tijdelijk briefadres als dit noodzakelijk is om vanuit een schrijnende situatie stappen richting verbetering te kunnen zetten op het gebied van inkomen, zorg en/ of huisvesting.

Voordat een briefadres wordt verstrekt, bespreekt de inkomensconsulent eerst de mogelijkheden om alternatieven in te zetten waarmee de klant zich kan registreren op een adres. Pas als die alternatieven zijn besproken en het is niet mogelijk om die in te zetten, mag een briefadres worden verstrekt. De reden hiervoor is dat de gemeente ernaar streeft zoveel mogelijk mensen in te schrijven op het werkelijke woonadres. Een andere reden is dat een briefadres fraudegevoelig is en dat deze met terughoudendheid moeten worden verstrekt.

De alternatieven

Bij de inzet van de alternatieven wordt het afpelprincipe gebruikt. Eerst wordt alternatief 1 aangeboden, dan alternatief 2 en pas als de eerste twee geen werkzame alternatieven zijn voor de aanvrager, dan wordt een briefadres verstrekt. Maar ook wanneer de alternatieven eerst zijn ingezet, moet daarna mogelijk alsnog een briefadres worden verstrekt als de woonsituatie van de klant nog niet verbeterd is.

De bouwstenen van het afpelprincipe zijn:

1. Registratie op woonadres via Onder de Pannen-constructie.
Via de constructie van Onder de Pannen sluit de klant met de verhuurder een commercieel huurcontract. De Regenbooggroep begeleidt klanten tijdens de looptijd van het huurcontract (zie [6.2.3.11 Onder de Pannen](#)).
2. Registratie op woonadres via tijdelijke uitzondering kostendelersnorm
Voor veel verhuurders is de kostendelersnorm de reden dat de huurder zich niet mag inschrijven. Sinds 2016 mag WPI individualiseren bij het toepassen van de kostendelersnorm. Voor sommige klanten die bijstand aanvragen en een schrijnend inschrijfprobleem hebben, kan de uitzondering van de kostendelersnorm worden ingezet.
3. Registratie op een briefadres
Als bovenstaande alternatieven geen werkbare optie zijn of al zijn ingezet, dan kan het briefadres worden verstrekt.

Door het inzetten van een briefadres, het project Onder de Pannen of een tijdelijke uitzondering van de kostendelersnorm krijgt men de beschikking over een inschrijfadres. Hiermee kan een volgende stap worden gezet richting zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Er kan bijvoorbeeld worden gestart met het afbetalen van schulden, kinderbijslag kan worden aangevraagd en een inschrijving bij Woningnet is mogelijk.

Criteria voor het verstrekken van een briefadres bij een inschrijfprobleem

Het briefadres is een gewild product. Het is daarom belangrijk dat aan de poort goed wordt bekeken of de aanvrager in een schrijnende situatie zit. De inkomensconsulent kan de "schrijnendheid" aan de hand van vijf situaties meten. Deze zijn:

De aanvrager woont ergens waar hij zich niet kan inschrijven en bevindt zich in een van onderstaande situaties:

1. kan dit niet samen met de hoofdbewoner oplossen en wordt daardoor onbereikbaar voor de overheid, dreigt daardoor in een (nog) slechtere (financiële) situatie te belanden;
2. woont met zijn of haar kinderen op hetzelfde adres;
3. heeft problematische schulden (en is bereid mee te werken aan schuldhulpverlening);
4. is recent gescheiden of ontruimd;
5. zit tussen twee woningen in.

Het briefadres wordt altijd afgegeven voor een periode van zes maanden. Iedere zes maanden moet de inkomensconsulent een rechtmatigheidsonderzoek doen. De klantmanager besluit aan de hand van de relevante bewijsstukken en de voortgang van de klant op basis van het plan van aanpak of het briefadres met wederom zes maanden verlengd mag worden.

Voorwaarden waaraan de klant moet voldoen

Er is een aantal voorwaarden waaraan de klant met een inschrijfprobleem die in een schrijnende situatie zit moet voldoen:

- hij moet zijn werkelijke woonadres opgeven. Doet hij dit niet, dan krijgt hij geen briefadres;
- hij moet meewerken aan Traject Briefadres (zie [4.7.5.2.1 Traject Briefadres](#))
- Hij moet instemming geven voor ambtshalve inschrijving op zijn verblijfsadres als hij zich niet houdt aan de afspraken van onder meer Traject Briefadres.

Als er een inschrijfprobleem ontstaat terwijl de klant al een uitkering ontvangt, dan wordt de klant overgedragen aan het team Bijzondere Doelgroepen niet-OGGZ. De klant wordt

uitgenodigd voor een intake. In deze intake wordt beoordeeld of er recht is op een briefadres en worden de alternatieven Onder de Pannen en uitzondering kostendelersnorm besproken.

Inschrijfprobleem maar geen recht op een briefadres

Het ontbreken van een inschrijving is geen grond voor afwijzing of buiten behandelingstelling als de oorzaak van het niet ingeschreven staan niet aan de klant te wijten is. De gemeente mag bijstand verlenen als duidelijk is wat het hoofdverblijfplaats van de aanvrager is. Ook als de aanvrager daar niet is ingeschreven.

In dit soort gevallen moet de feitelijke woonsituatie worden vastgesteld via een controle van de woonsituatie (bijvoorbeeld huisbezoek). Als uit dat onderzoek blijkt dat iemand verblijft op het adres waar hij heeft aangegeven te verblijven, dan moet de uitkering worden toegekend (indien hij aan de overige voorwaarden voor bijstand voldoet). Een inschrijving in de BRP of een briefadres is daarvoor niet noodzakelijk. De aanvrager moet echter wel binnen een redelijke termijn de inschrijving in de Basisregistratie Personen in orde maken.

Vanaf de datum van de toekenning van de uitkering krijgt de klant één maand de tijd om zichzelf in te schrijven op het adres waar hij verblijft. Heeft de klant zich na een maand nog steeds niet ingeschreven, dan wordt het recht op de uitkering opgeschort voor de duur van één maand. Gedurende die maand krijgt de klant nog een keer een maand de gelegenheid zich in te schrijven. Doet hij dat niet, dan wordt het recht op de uitkering ingetrokken.

Verblijf op meerdere adressen

Klanten die op meerdere adressen verblijven en zich daar om redenen niet kunnen laten inschrijven, kunnen in aanmerking komen voor een briefadres bij de Bijzondere Doelgroepen (BIBD) op een van de GV's of bij het team Bijzondere Doelgroepen niet-OGGZ op de Jan van Galenstraat (zie [4.7.1 Klanten van Bijzondere Doelgroepen](#)). Het gaat hier om klanten die om uiteenlopende situaties van overmacht geen vast adres kunnen vinden.

Er is hierbij een duidelijk verschil in procedure tussen aanvragers met een OGGZ-indicatie (zie [4.7.5.1 Briefadres voor OGGZ-klanten](#)) en aanvragers zonder-OGGZ-indicatie (zie [4.7.5.2 Briefadres voor niet-OGGZ-klanten](#)).

Let op: van klanten die (zeggen te) verblijven op twee adressen, maar van wie (door Bijzondere Doelgroepen en/of Handhaving) wordt vastgesteld dat zij hun hoofdverblijf hebben op één adres, wordt de uitkeringsaanvraag afgewezen op basis van de inlichtingenplicht. De klant verklaart namelijk bij aanvang dak- of thuisloos te zijn, maar dit is niet het geval. Als tijdens de aanvraag de klant zelf met gegevens komt dat hij nu een hoofdverblijf heeft, dan moet de klant een hersteltermijn krijgen om zich in te schrijven op dat adres. Doet de klant dat niet, dan wordt de aanvraag eveneens afgewezen. Geeft hij aan zich daar niet te kunnen inschrijven en dus een inschrijfprobleem heeft, dan moet worden beoordeeld of hij recht heeft op een briefadres of dat een van de alternatieven Onder de Pannen of uitzondering kostendelersnorm kan worden ingezet.

Onder hoofdverblijf verstaan we: daar waar de klant het merendeel van de nachten verblijft. Hiervan kan sprake zijn wanneer de klant vier dagen per week of meer onafgebroken op één adres verblijft. Dit enkele gegeven is echter onvoldoende om in alle situaties te oordelen dat de klant zijn hoofdverblijf heeft op een adres.

Bij de beoordeling moeten, op basis van jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep van april 2017, alle omstandigheden van de klant in hun onderlinge samenhang worden gewogen. Het enkele feit dat een klant vier of meer dagen op één adres slaapt is niet doorslaggevend. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de beweegredenen van de klant om juist op dat adres aanwezig te zijn, hoe lang de klant voornemens is daar te verblijven en het oordeel van de hoofdbewoner.

De beoordeling of de dak- of thuisloze het hoofdverblijf heeft op één adres is dus nooit de weging van één omstandigheid. Het is het resultaat van een individuele toets van alle

omstandigheden omtrent de woonsituatie en de omstandigheden van de klant in hun onderlinge samenhang beschouwd.

Bij twijfel is het aan Handhaving Werk en Inkomen om aan de hand van die individuele toets vast te stellen of een klant al dan niet dak- en thuisloos is.

Klant geeft geen inlichtingen over verblijfadres

Indien de klant bij de screeningsbalie geen inlichtingen kan of wil geven over zijn verblijfsadressen krijgt hij een gespreksbevestiging mee en een hersteltermijn van twee weken om hem de gelegenheid te geven alsnog de gevraagde informatie te geven. Reageert de klant niet, niet tijdig of niet met voldoende informatie, dan wordt de aanvraag buiten behandeling gesteld. In het besluit wordt een bezwaarclausule opgenomen. De klant kan dan tegen dit besluit in bezwaar gaan.

Het 7-dagenformulier wordt nooit afgegeven. De enige uitzondering waarbij er wel een 7-dagenformulier kan worden meegegeven is wanneer iemand zich meldt op de eerste dag na vrijlating uit detentie en nog geen slaapplek heeft of als het hoofdverblijf moet worden vastgesteld.

Geeft de klant wel direct inlichtingen over zijn verblijfplaats(en), dan plant de consulent bij de screeningsbalie direct een intake-afspraak in.

4.7.5 Briefadres

Gedurende de aanvraagperiode wordt de correspondentie van de afdeling Werk en Inkomen aan de klant in het postvakje voor de klant op het adres van het kantoor van de afdeling Bijzondere Doelgroepen gedeponneerd. De klant dient minimaal één maal per week langs te komen om zijn post op te halen. Hiervan wordt een registratie bijgehouden. De klant heeft dan wel een feitelijk briefadres, maar geen formeel briefadres. Het formeel briefadres wordt pas toegestaan, als het recht op bijstand kan worden vastgesteld. Deze toestemming wordt per brief aan de klant meegedeeld.

Let op: het toekennen of afwijzen van een briefadres is geen besluit en moet dus niet voorzien worden van een bezwaarclausule.

Een briefadres wordt vaak ook postadres genoemd. Als je een briefadres afgeeft aan een klant, is de klant verplicht zich in de afdeling Basisinformatie in te schrijven op het adres van op het adres van het kantoor van de afdeling Bijzondere Doelgroepen. Zie erop toe dat dit ook gebeurt. De klant hoeft zich niet in te schrijven bij het Werkplein als het maar om een korte periode gaat, bijvoorbeeld als de klant op korte termijn een woning krijgt

Werkafspraken afdeling Basisinformatie:

■ Inschrijving

De afdeling Werk en Inkomen verzoekt middels het formulier "inschrijving brief/verblijf adres aan de afdeling Basisinformatie om de burger in te schrijven op het formulier vermelde adres. Deze aanvraag wordt via de [email bij DBI/G&V](#) ingediend en onder verantwoordelijkheid van de afdeling Basisinformatie afgehandeld. Afdeling Werk en Inkomen print een kopie van het formulier uit en laat deze door de burger in kwestie ondertekenen. De afdeling Werk en Inkomen bewaart de ondertekende inschrijving + een kopie van zijn/haar legitimatie. De archivering van dit ondertekende exemplaar is van belang omdat de burger instemt met de voorwaarden die aan de inschrijving zijn verbonden. De gemeente heeft de mogelijkheid om burgers komende van "onbekend" met een maximale termijn van 14 kalenderdagen terugwerkende kracht in te schrijven. De maximale termijn voor inschrijving met terugwerkende kracht wordt afgeleid aan de ontvangstdatum van het inschrijfverzoek bij de afdeling Basisinformatie. Uitzonderingen op deze inschrijfprocedure zijn de eerste inschrijvingen in Nederland. Een burger die zich voor het eerst in Nederland meldt kan alleen maar bij de loketten van de

afdeling Basisinformatie op de Amstel 1 (Stopera) worden aangenomen en verwerkt. Dit vanwege de controle op brondocumenten.

■ Uitschrijving

Als blijkt dat de burger zich niet meer voegt op het briefadres om zijn post af te halen dan wel is vertrokken van een van de verblijfadressen dan verzoekt de gemeente desbetreffende burger uit te schrijven van dit adres. Dit gebeurt middels het formulier "Uitschrijving (brief)adres". Dit formulier wordt [per email](#) verzonden aan het terugmeldpunt van de afdeling basisinformatie. De medewerker van het terugmeldpunt schrijft de desbetreffende burger ambtshalve uit. Ook deze verzoeken worden volledig ingevuld aangeleverd bij het terugmeldpunt van de afdeling basisinformatie.

Algemene regels:

- een in en/of uitschrijving wordt altijd voorzien van naam en telefoonnummer van de verzoekende ambtenaar. *Zonder naam en telefoonnummer wordt het verzoek niet verwerkt.*
- Op het formulier dient altijd duidelijk het adres van in/uitschrijving te worden vermeld.
- De gemeente archiveert de in- en uitschrijvingverzoeken op het kantoor waar het verzoek wordt gedaan. Deze verzoeken zijn voorzien van een kopie legitimatiebewijs.
- De bewaartermijn van deze documenten is gesteld op 10 jaar.
- Verzoeken tot in- en uitschrijving kunnen alleen worden gedaan met het door de afdeling Basisinformatie opgestelde formulier. Verzoeken middels andere formulieren worden niet in behandeling genomen.

4.7.5.1 Briefadres voor OGGZ-klanten

Voor klanten die onder de dienstverlening van de Geïntegreerde Voorzieningen vallen (OGGZ) geldt het volgende beleid voor de toekenning van een briefadres.

Aan alle OGGZ-klanten die ergens verblijven maar zich daar niet kunnen inschrijven om redenen waarop zij zelf geen invloed hebben, wordt een briefadres toegekend indien die benodigd is om de bijstandsuitkering te kunnen aanvragen of te behouden. Voorwaarden zijn:

- de klant vertelt waar zijn verblijfsadres is;
- de klant kan en wil duidelijk omschrijven waarom een inschrijving op zijn verblijfsadres niet mogelijk is.

Bij twijfel over de verblijfssituatie kan handhaving worden ingeschakeld.

Voorbeelden van situaties waarbij een briefadres wordt toegekend zijn als de hoofdbewoner tijdelijk onderdak verleent maar niet wil dat er anderen op zijn adres ingeschreven staan of wanneer de klant als stadsnomade in Amsterdam verblijft.

Het aantal verblijfsadressen (1 of meer) is niet bepalend voor de toekenning van het briefadres, de OGGZ-indicatie en daarmee de noodzaak tot hulpverlening is prioritair. De klantmanager (her)beoordeelt of de toekenning van het briefadres rechtmatig is. Hier gaat altijd een gesprek met de klant aan vooraf, met uitzondering van situaties waarbij de klant niet in staat is om te komen. Klanten worden toegewezen aan een van de drie GV's op basis van het postcodegebied waarin zij verblijven.

Wanneer de status van de klant verandert naar niet-OGGZ, dan vervalt daarmee zijn aanspraak op voorzieningen die aan de OGGZ-status verbonden zijn. Ook het briefadres bij de Geïntegreerde Voorzieningen vervalt daarmee. Als de klant dan verblijvend is op 1 adres en zich daar niet kan inschrijven, dan heeft hij een inschrijfprobleem (zie dan [4.7.11 Inschrijfprobleem \(1 adres\)](#))

4.7.5.2 Briefadres voor niet OGGZ-kanten

De beoordeling voor toekenning van briefadressen aan niet-OGGZ-kanten ligt bij het team Bijzondere Doelgroepen niet-OGGZ van Inkomensvoorziening. De eerste screening waarbij wordt bepaald of iemand in aanmerking komt voor een briefadres vindt plaats bij de screeningsbalie op de Jan van Galenstraat. Pas na een volledige aanvraagprocedure vindt de definitieve beoordeling plaats. De klant komt in aanmerking voor een briefadres als hij tenminste voldoet aan de volgende drie voorwaarden:

1. Klant heeft recht op een bijstandsuitkering;
2. Hij/ zij verblijft onvrijwillig en aantoonbaar op meerdere adressen maar heeft op geen van deze adressen zijn hoofdverblijf en kan zich daar niet inschrijven;
3. Klant accepteert dat hij het Traject Briefadres (zie [4.7.5.2.1](#)) moet volgen.

Let op: Het briefadres wordt toegekend voor de duur van maximaal zes maanden gerekend vanaf de dag van het besluit van de toekenning van de bijstand met een mogelijke verlenging van zes maanden. Als de klant na 6 maanden geen vast verblijfsadres heeft gevonden ondanks medewerking aan het Traject Briefadres (zie [4.7.5.2.1](#)), dan wordt de klant overgedragen aan de reguliere dienstverlening. Een eventuele verlenging van het briefadres wordt dan beoordeeld door de klantmanager van het team Activering en is afhankelijk van de medewerking en de inzet van de klant. De klant behoudt het briefadres en de bijstandsuitkering indien hij zich aantoonbaar voldoende heeft ingespannen om woonruimte te vinden, ook buiten Amsterdam. Heeft hij wel een woonplek gevonden, wordt zijn briefadres beëindigd (zie [4.7.7 Beëindiging briefadres](#)), zo nodig met behoud van uitkering.

4.7.5.2.1 Briefadres voor klanten met een inschrijfprobleem

De beoordeling voor toekenning van briefadressen aan klanten met een inschrijfprobleem ligt bij het team Bijzondere Doelgroepen niet-OGGZ van Inkomensvoorziening. Het klantmanagement wordt uitgevoerd door de reguliere teams, afhankelijk van de trede van de klant. Zie [4.7.4 Klanten met een inschrijfprobleem](#)

4.7.5.2.2 Traject Briefadres

De klant krijgt vanaf de dag van het briefadres een aantal verplichtingen opgelegd die tot een verbetering van de situatie moeten leiden. Zo wordt aan het recht op bijstand de voorwaarde verbonden dat de klant er alles aan doet om zijn situatie te verbeteren door gebruik te maken van voorzieningen als traject schuldhulpverlening, maatschappelijke begeleiding enz. Daarnaast moet de klant breder zoeken naar woonruimte dan alleen Amsterdam. Dit omdat de mogelijkheden buiten de regio Amsterdam groter zijn.

Direct na de toekenning van het briefadres door de inkomensconsulent van het team Bijzondere Doelgroepen niet-OGGZ, meldt de consulent de klant aan voor het Traject Briefadres bij de klantmanager Activering Bijzondere Doelgroepen.

Het Traject Briefadres is een activeringsinstrument voor dak- en thuisloze klanten zonder OGGZ-indicatie en voor klanten met een inschrijfprobleem dat zes maanden duurt. Het is bedoeld om hen ondersteuning te bieden bij het vinden van een oplossing voor hun huisvestingsprobleem en alle hieraan gelieerde problemen, zoals schuldenproblematiek en verslaving. Na afronding van dit traject is er geen sprake meer van een tijdelijke verblijfplaats ofwel zijn er concrete aanwijzingen voor structurele verbetering. Indien dit is bewerkstelligd en van toepassing, kunnen klanten worden doorgeleid naar hogere treden.

De klant krijgt bij aanmelding voor het Traject Briefadres een (dedicated) klantmanager toegewezen van de afdeling Activering. De klantmanager Activering Bijzondere Doelgroepen roept de klant op voor een intakegesprek en bepaalt of de klant een intensieve of extensieve begeleiding krijgt. Deze begeleiding kan individueel of in groepsverband zijn.

Na afronding van het Traject Briefadres worden de klanten doorgeleid naar het reguliere klantmanagement bij een van de afdelingen Activering, Jongeren, Werk- en re-integratie of Koers naar Werk. Een verlenging van de toekenning van het briefadres is alleen mogelijk als duidelijk is dat de klant er alles aan heeft gedaan om zijn situatie te verbeteren, maar dit nog niet gelukt is. Er moet wel uitzicht op verbetering zijn binnen redelijk korte termijn. Indien de klant weinig of onvoldoende acties heeft ondernomen, kan de verlenging gepaard gaan met een sanctie. De termijn van verlenging is in beginsel maximaal drie maanden.

4.7.5.2.3 Niet-meewerken aan Traject Briefadres

De klant is verplicht mee te werken aan het Traject Briefadres. De verplichtingen in het Traject Briefadres zijn gegrond op artikel 55 Participatiewet. De verplichte inspanningen zijn direct van toepassing en niet meewerken heeft direct gevolgen.

Op grond van artikel 8a van de Maatregelverordening Participatiewet kan een maatregel worden opgelegd. De klant kan worden *gekort* op zijn uitkering of deze kan *tijdelijk worden stopgezet* met een maximale duur van drie maanden. Het is niet mogelijk de uitkering *te beëindigen* als de klant zijn inspanningen die betrekking hebben op de verplichtingen van het Traject Briefadres niet nakomt. De uitkering kan wel worden geweigerd of stopgezet als de klant zijn inlichtingenplicht niet nakomt. De inlichtingenplicht en het zo nodig weigeren of stopzetten van de uitkering is van toepassing vanaf de aanvraag van het briefadres/bijstandsuitkering (en dus al vóór de start van het Traject Briefadres). De afdeling Handhaving dient te worden ingezet op het moment dat het vermoeden bestaat dat de klant onjuiste inlichtingen verstrekt.

De verplichte inspanningen waaraan de klant moet meewerken en waarop dus kan worden afgestemd zijn:

Gedurende het Traject Briefadres

- Alle groepsessies en/of individuele coachingsessies bijwonen;
- Op tijd verschijnen op alle afspraken;
- Meewerken aan iedere vorm van hulpverlening van MaDi;
- Meewerken aan iedere vorm van aangeboden re-integratie;
- Op verzoek inlichtingen verstrekken over de verblijfsplaats(en) aan medewerkers van Werk en Inkomen van de gemeente.

Voor gebruik van het briefadres:

- Eén keer per week de post ophalen;
- Inschrijving bij Woningnet;
- Actief en aantoonbaar op zoek zijn naar woonruimte;
- Geen misbruik maken van het postadres.

4.7.6 De post

De klant is verplicht minstens één keer per week zijn post op te halen. De klant moet zich altijd identificeren als hij de post ophaalt. Als de klant zijn post niet zelf kan ophalen, moet hij daarvoor iemand machtigen. Hiervoor is altijd toestemming van de gemeente noodzakelijk. Heeft de klant een pandontzegging gekregen? In dat geval moet de klant eveneens iemand anders machtigen. Expliciete toestemming is dan niet nodig.

Als de klant zijn post niet in de afgesproken periode ophaalt, stel je een onderzoek in. Het enkele feit dat de klant zijn post niet ophaalt is onvoldoende voor het (direct) opleggen van een sanctie of een opschorting. Dat zou anders kunnen zijn, indien bij de opgelegde verplichting over wanneer hij zijn post dient op te halen expliciet vermeld is, dat hij dan direct

ook informatie over zijn feitelijk verblijf moet verschaffen. In dat geval is er wel een reden om over te gaan tot opschorting en daarna mogelijk intrekking van het recht op bijstand.

Werkwijze (postkamer):

- de postkamermedewerker geeft door aan de klantmanager dat de klant zijn post niet of niet tijdig ophaalt;
- de klant heeft 1 maand de tijd om de post op te halen vanaf het moment dat het briefadres is ingetrokken;
- na die maand stuur je alle niet-opgehaalde post retour afzender. Dat geldt niet voor post van de afdeling Werk en Inkomen zelf; die berg je op in het dossier;
- zet bij het retour zenden "retour afzender" op de envelop;
- zet beslist geen andere mededelingen op de post, niet aan de afzender (zoals "vertrokken", "verhuisd") en niet aan de klant;

Stuur geen post door naar een ander adres, ook niet als daar om wordt gevraagd. Je neemt daarmee verantwoordelijkheden over van de klant en daarmee risico's door de post afwijkend te adresseren.

4.7.7 Beëindiging briefadres

Als de afgesproken periode is verlopen stel je een onderzoek in naar de reden waarom de klant zich niet houdt aan de afspraken. Wanneer de rechtmatigheid niet langer is vast te stellen, beëindig dan de bijstand en trek het briefadres in. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het niet ophalen van de post of wanneer geen contact is te krijgen met de klant. Uiteraard moet je, om tot de conclusie te komen dat het recht niet langer is vast te stellen, de klant eerst in de gelegenheid stellen om de informatie te verstrekken die we nodig hebben. Dus eerst een concrete uitnodiging om informatie te verschaffen, bij niet reageren het recht opschorten en een hersteltermijn bieden en bij weer niet reageren het recht intrekken.

Daarnaast kan de uitkering worden stopgezet als de klant de inlichtingenplicht schendt (zie ook [4.7.5.2.2 Niet meewerken aan Traject Briefadres](#)). En daarmee wordt ook het briefadres beëindigd. Zonder uitkering namelijk geen briefadres (en ook: zonder briefadres geen uitkering).

Mocht de klant aantoonbaar van alles hebben gedaan om de noodsituatie op te lossen, maar is dat buiten zijn schuld niet gelukt, dan kun je het briefadres verlengen om de klant in staat te stellen zijn noodsituatie alsnog op te lossen. Leg de noodsituatie altijd vast in de rapportage. Wanneer de klant onvoldoende heeft gedaan om wijziging aan te brengen in zijn situatie, kan een verlenging worden gegeven die gepaard gaat met een sanctie. Denk bijvoorbeeld aan het (nog) niet opstarten van schuldhulpverlening.

Trek je een briefadres in, stuur dan een standaardformulier "uitschrijving postadres" aan de afdeling basisinformatie. Je informeert de klant hierover met model 5085.

Voor opheffing van het postadres is niet altijd een beëindiging van de bijstandsuitkering vereist. Een klant met een adresprobleem krijgt bijvoorbeeld een woning (in Amsterdam). Daarmee heeft de klant geen adresprobleem meer. De bijstand wordt wel voortgezet, maar de klant heeft geen recht meer op het gebruik van het briefadres.

4.7.8 Ex-prostituties

In de "Prostituete v/m Amsterdam" geeft het college haar visie over hoe de werkomstandigheden voor de prostituties er uit zouden moeten zien. In de notitie worden acht maatregelen en acties beschreven die de positie van sekswerkers in Amsterdam moeten versterken zodat zij een zelfstandige en onafhankelijke positie krijgen, zelf keuzes kunnen

maken en nergens toe gedwongen worden. Eén van deze maatregelen is het aanbieden van een integraal uitstapprogramma op het gebied van wonen, werk en inkomen.

4.7.8.1 Uitstapprogramma prostituees

Prostituees die willen uitstappen, lopen tegen een heleboel zaken aan, zoals het hebben van schulden, het ontbreken van betaalbare woonruimte en inkomen, het beschikken over weinig of geen werkervaring en/of opleiding. Het Prostitutie & Gezondheidscentrum 292 (P&G292) krijgt een spilfunctie voor deze prostituees in Amsterdam. Samen met het Scharlaken Koord bieden zij prostituees een uitstapprogramma aan. Het gaat hierbij om vrouwen die in een te dure woning wonen, in een afhankelijkheidspositie verkeren of in psychische problemen verkeren. Deze vrouwen werken in Amsterdam, maar zijn niet allemaal woonachtig in Amsterdam. Ook vrouwen die niet woonachtig zijn in Amsterdam krijgen een intensieve begeleiding van het maatschappelijk werk vanuit P&G292 en het Scharlaken Koord. Zij komen daardoor ook in aanmerking voor de door de Dienst Wonen, Zorg en Samenleven beschikbaar gestelde woningen. Zolang zij nog niet in Amsterdam gehuisvest zijn, komen ze echter niet in aanmerking voor een bijstandsuitkering.

4.7.8.2 Bijzondere doelgroepen

Voor het aanpakken van schulden en de mogelijkheid tot het verstrekken van bijstand zijn in overleg met de afdeling Zorg en P&G292 de volgende afspraken gemaakt.

De bijstandsaanvragen van prostituees die willen uitstappen, worden afgehandeld door de klantmanagers van het team Speciale Taken. Dit team doet de uitkeringsintake op afroep, indien mogelijk binnen 3 dagen, bij P&G292 en Scharlaken Koord.

4.7.8.3 Uitstapprogramma voor vrouwen uit de prostitutie

Het Uitstapprogramma is een regionaal programma waarbinnen prostituees begeleid worden bij het vinden van werk of dagbesteding buiten de prostitutie. Het is een belangrijk onderdeel van het aanbod aan prostituees in Amsterdam om uit de prostitutie te stappen met professionele begeleiding. Op 23 april 2014 heeft de Minister van Veiligheid en Justitie een subsidieregeling voor stimulering van regionale uitstapprogramma's voor prostituees (Regeling uitstapprogramma's Prostituees) bekend gemaakt (zie <http://wetten.overheid.nl/BWBR0035105/2014-05-10>)

Uitstappen vraagt intensieve begeleiding om de vrouwen met vaak complexe problemen en schulden een volgende stap te laten maken. De uitvoering daarvan gebeurt door BIBD, Team Speciale Taken en W&R in samenwerking met het Prostitutie en Gezondheidscentrum van HVO Querido (P&G292).

Uitstappen is een ingrijpende verandering die meer inhoudt dan het kiezen van een ander beroep. Een prostituee die uit het vak wil stappen moet vaak een geheel nieuw bestaan opbouwen en verschillende basisvoorwaarden realiseren om weer regie over haar eigen leven te nemen. De gemeente heeft in haar dienstverlening veel ervaring met vergelijkbare doelgroepen. Zij kan de vrouwen die uit de prostitutie stappen van een (tijdelijk) inkomen voorzien (indien zij daar recht op hebben). Daarnaast kan de gemeente ondersteuning bieden in schuldenproblematiek, budgetbeheer, verwijzen naar zorgpartijen en maatwerk bieden in trajecten richting stages, vrijwilligerswerk of waar mogelijk naar betaald werk. De gemeente kan dit aanbieden voor zowel vrouwen met als zonder OGGZ-problematiek en ook voor niet-uitkeringsgerechtigden (Nuggers). De gemeente werkt hierbij intensief samen met de maatschappelijke organisaties die zich met deze vrouwen bezig houden.

De klantmanagers van Team Speciale Taken hebben een geïntegreerde functie wat inhoudt dat ze zich bezig houden met rechtmatigheid én doelmatigheid. De klantmanagers werken nauw

samen met het Scharlakenkoord en HVO P&G292. De ex-prostituees worden vanuit deze twee organisaties aangemeld per mail en de intake kan ook op locatie plaatsvinden van deze organisaties. De klantmanagers beoordelen het recht op bijstand, verstrekken de uitkering, indien nodig een postadres en melden klanten aan op een re-integratie- en/of werktraject of bespreken opleidingsmogelijkheden.

"Zelf aan Zet" is een voortraject dat speciaal voor deze doelgroep is opgericht. Vanaf trede 2 kunnen klanten worden aangemeld. Na "Zelf aan Zet" kunnen vrouwen doorstromen naar een medische of psychische behandeling, een werktraject, opleiding of betaald werk.

De gemeente wil de dienstverlening van "Zelf aan Zet" aanbieden aan een brede groep vrouwen en mannen die uit de prostitutie stappen. "Zelf aan Zet" is beschikbaar voor mensen met en zonder OGGZ-problematiek en Nuggers.

Nazorgtraject

Het Nazorgtraject is een samenwerking met P&G292. De klantmanager van de gemeente werkt nauw samen met de vertrouwensvrouw prostitutie en met de maatschappelijk werkers van het P&G292. Zij bespreekt met de medewerkers van P&G292 hoe het nazorgtraject per vrouw eruitziet en levert maatwerk. Zolang een klant bij de gemeente bijstand heeft, een traject volgt of via de gemeente is uitgestroomd naar werk, zal deze klant door de klantmanager van de gemeente gesproken worden. Tegelijkertijd wordt de vrouw door P&G292 gevolgd.

4.7.8.4 Slachtoffers van loverboys

Over slachtoffers van loverboys zijn in 2006 onderstaande werkafspraken gemaakt tussen SK (Scharlaken Koord) en de gemeente Amsterdam (team Bijzondere Doelgroepen) voor de verzoeken om een postadres en een uitkering voor een aantal klanten van SK, die "slachtoffer van loverboys" zijn.

1. Deze klanten kunnen worden aangemeld bij het team Speciale Taken. Bij Scharlaken Koord zijn 2 contactpersonen aangesteld.
2. Postadressen. De volgende afspraken zijn gemaakt. Er kan nooit sprake zijn van een "geheim" adres. We moeten weten waar de klant woont (en hoe) en verhuizingen moeten doorgegeven worden. We moeten ook op bezoek kunnen (als dat tenminste "veilig" is). Een postadres is nodig voor een uitkering. Belangrijk is de volgende fasering: SK stelt vast dat het om een klant gaat, die wil uitstappen. SK neemt dan contact op met de gemeente Amsterdam, waar een uitkering en postadres wordt voorbereid. De klant krijgt dan zekerheid dat uitstap ook daadwerkelijk mogelijk is. De uitkering wordt echter pas betaald vanaf het moment dat de gemeente Amsterdam de informatie krijgt dat de klant is gestopt met het werken als prostituee.
3. Bij iedere uitkering wordt onderzocht of er een traject mogelijk is. Dat geldt dus ook voor deze klanten.
4. Voor inkomensbeheer schakelt de gemeente Amsterdam de eigen afdeling FIBU in.
5. Klanten zonder verblijfsvergunning hebben nooit recht op uitkering. Dat geldt ook hier.

Er moeten zoals altijd een aantal formaliteiten in acht genomen worden bij iedere klant. Maar het is nadrukkelijk de bedoeling dat SK en de gemeente Amsterdam elkaar ook informeel kunnen benaderen. SK zorgt er voor dat ze daarvoor de toestemming van de klant hebben. SK zal ook de gemeente Amsterdam inlichten als er signalen zijn dat de klant bijvoorbeeld weer werkt of is verhuisd o.i.d. en dat niet heeft doorgegeven.

4.7.8.5 Slachtoffers van mensenhandel

Klanten van ACM (Amsterdams Coördinatiepunt Mensenhandel) worden bij Team Speciale Taken aangemeld.

Het komt voor dat klantmanagers of inkomensconsulenten klanten in hun bestand hebben waarvan ze vermoedens hebben van gedwongen prostitutie of mensenhandel, maar waarbij ze niet weten hoe ze hiermee om moeten gaan. Hiervoor is een routekaart gemaakt om signalen te herkennen en te weten wat de medewerker kan doen. Deze routekaart staat ook op [intranet](#).

4.7.9 Financiële dienstverlening en Budgetbeheer (FIBU)

FIBU staat voor Financiële Dienstverlening en Budgetbeheer en is opgericht om het inkomen van de klanten van de RVE Bijzondere Doelgroepen te beheren. Financiële Dienstverlening en Budgetbeheer geschiedt op basis van een volmacht van de klant om voor hem alle financiële handelingen te verrichten die in de volmacht staan vermeld. De volmacht wordt vertaald in een budgetplan dat samen met de klant wordt opgesteld.

De klantengroep van FIBU voldoet aan de volgende voorwaarden:

- behoort tot de Bijzondere Doelgroepen, waaronder OGGZ en dak- en thuislozen
- heeft meer dan 4 uur per jaar begeleiding nodig
- heeft meervoudige schulden.

FIBU maakt gebruik van de 'Barometer'. De Barometer bevat criteria, een schema en een puntensysteem op grond waarvan de mate van zelfredzaamheid van de klant wordt bepaald.

4.7.9.1 Juridisch kader

Budgetbeheer door FIBU geschiedt op basis van een volmachtovereenkomst. De volmacht is geregeld in het Burgerlijk Wetboek, artikel 3:60 t/m 3:77 BW.

Een Volmacht is de bevoegdheid die een volmachtgever verleent aan een ander, de gevolmachtigde, om in zijn naam rechtshandelingen te verrichten. De klant is volmachtgever, gemeente Amsterdam is gevolmachtigde.

Voor sommige klanten geldt dat het budgetbeheer als verplichting in het kader van de bijstandsuitkering is opgelegd op grond van artikel 57 sub a, Participatiewet. Voorwaarde hiervoor is dat er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat betrokkene zonder hulp niet in staat is tot een verantwoorde besteding van zijn bestaansmiddelen. Een volmacht eindigt (art 3: 72 BW):

- door de dood, ondercuratelestelling, het faillissement van de volmachtgever of het ten aanzien van hem van toepassing verklaren van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen
- door herroeping door de volmachtgever
- door opzegging door de gevolmachtigde.

De klant kan zijn volmacht te allen tijde herroepen, hiermee wordt de volmachtovereenkomst beëindigd en gaat het financiële beheer terug naar de klant.

Nb:

Als de klant op grond van artikel 57 sub a, Participatiewet de verplichting heeft opgelegd gekregen om gebruik te maken van budgetbeheer via FIBU en de klant trekt zijn volmacht in, dient dit direct te worden teruggekoppeld naar de klantmanager. Deze kan vervolgens bepalen welke gevolgen het intrekken van de volmacht heeft voor het recht op uitkering. Overigens volgt uit artikel 73 BW dat na beëindiging van de volmacht de gevolmachtigde bevoegd blijft om rechtshandelingen te verrichten die niet zonder nadeel kunnen worden uitgesteld (tot de overdracht van het financieel beheer is geregeld).

4.7.9.2 Rol en verantwoordelijkheden Klantmanager en Budgetconsulent

Een klantmanager voert de Participatiewet uit en heeft daarmee de verantwoordelijkheid en de regie over de klant. FIBU voert de bepaling in 73 BW uit. Dit betekent dat op het moment dat de uitkering is overgemaakt aan FIBU deze de verantwoordelijkheid en de regie heeft over het geld van de klant.

In de samenwerking tussen de klantmanager en de budgetconsulent is het van belang dat er, op gemeenschappelijke onderdelen, nauw wordt overlegd over zaken die moeten leiden tot financiële stabiliteit en/of (een mate van) zelfredzaamheid. Te denken valt aan een uitwisseling van gegevens met betrekking tot detentie, normwijzigingen, beslaglegging en woonsituatie.

4.7.9.3 Budgetplan en reserveringen

Op grond van de vastgestelde inkomsten en uitgaven van de klant wordt een budgetplan opgesteld. Het ontvangen van de huur- en zorgtoeslag is van groot belang. Verder is het belangrijk om te weten of de klanten de toeslagen ontvangen en of er mogelijk beslag op deze toeslagen is gelegd. Dit is vooral van belang bij het berekenen van de beslagvrije voet. Aan alle transacties van het budgetplan worden prioriteiten toegekend. Doorbetaling huur aan de verhuurder is bijvoorbeeld prioriteit 1. Voor het overige inkomen dat niet direct na ontvangst door FIBU wordt doorbetaald, worden reserveringen aangelegd, zodat elke eurocent een bestemming krijgt. Deze reserveringen zijn limitatief om zoveel mogelijk duidelijkheid te scheppen.

Mogelijke reserveringen, verdeeld in "opneembaar" en "niet opneembaar" voor de klant (opneembaar betekent dat de klant dit geld als extra leefgeld kan bestellen bij de FIBU):

Reservering voor schulden (niet opneembaar)

In het voortraject, na de intake en voor het vervolgesprek, kan worden gereserveerd voor schulden wanneer daar aantoonbaar of aanneembaar sprake van is. Dit wordt voor zover mogelijk met de klant overlegd. De reservering wordt aangelegd om dreigende schulden/boetes direct te kunnen opvangen. De meeste klanten van FIBU komen uit een dakloze situatie en zodra zij een uitkering met een postadres krijgen, worden ook de schuldeisers gealarmeerd. Het maandelijks te reserveren bedrag wordt in overleg met de klant bepaald, dus afhankelijk van het inkomen en reeds bestaande vorderingen, maar ook van de situatie en motivatie van de klant.

De schuldenreservering mag maximaal oplopen tot € 500,00 zonder dat er een bestemming voor dit geld is. In het geval van WSNP of saneringskrediet Kredietbank Amsterdam moet de reservering in stand blijven. Als er geen schulden zijn (onderzoek mag maximaal 3 maanden duren) mag de klant deze reservering opnemen als er geen ander doel is voor het geld dan louter reserveren. Indien de klant dit bedrag niet wil opnemen dan wordt het gereserveerde geld overgeheveld naar de reservering sparen (opneembaar).

Reservering voor sparen (opneembaar)

Een aantal klanten 'spaart' geld maar wil dit eigenlijk altijd direct weer opnemen binnen dezelfde maand. Deze bestelling van extra geld geeft een overbodige drukte tijdens het telefonische spreekuur en komt een efficiënte werkwijze niet ten goede. Als een klant vaker belt dan eens per maand voor extra geld is het eenvoudiger om het budgetplan zo aan te passen dat er nauwelijks spaargeld overblijft. Het leefgeld gaat dan wel omhoog.

Reservering voor huishoudgeld (als reservering: niet opneembaar)

Een tussentijdse opname, anders dan volgens het budgetplan (eens per week) is niet wenselijk. Het past niet binnen de doelstelling van FIBU: het creëren van stabiliteit in het inkomen en het uitgavenpatroon. In dit licht krijgen klanten op een vaste dag hun leefgeld uitbetaald en wordt hier in principe niet van afgeweken. Het wekelijkse leefgeld wordt in principe berekend volgens de x 3/13 methode.

Reservering onvoorzien (niet opneembaar)

Een bijstandsklant moet voor onvoorziene uitgaven reserveren. Daarom zorgt FIBU voor een minimale reservering onvoorzien om kosten zoals een nieuw ID of een spoedgeval op te vangen. Als een klant uit deze reservering geld nodig heeft dient deze bestelling daarom onder opgave van redenen te worden gedaan. Deze reservering hoeft niet hoger te worden dan € 200,00.

Reservering verzekering, UPC e.d. (niet opneembaar)

Deze reserveringen hebben een vaste bestemming. De reservering wordt maandelijks aangelegd maar er wordt per kwartaal of jaar betaald. Het is niet de bedoeling dat het geld 'opgepot' wordt. De reservering kan bijdragen om sterk wisselende nota's inzichtelijk te maken voor de klant en op die manier de klant te leren budgetteren.

Reservering inrichtingskosten (opneembaar)

Als een klant bijzondere bijstand uitgekeerd heeft gekregen voor het inrichten van zijn woning, de zogenoemde inrichtingskosten, dan is sprake van een doeluitkering: dit geld heeft een duidelijke bestemming. De budgetconsulent zal afspraken maken met de klant over voorwaarden van de besteding van dit geld (bijvoorbeeld het tonen van bonnen). Dit geld mag niet gebruikt worden voor schulden.

Reservering huur (niet opneembaar)

De reservering huur kan gebruikt worden voor zaken die te maken hebben met wonen. De reservering zorgt er voor dat geld apart wordt gehouden voor de kosten van het Instroomhuis of voor de nachtopvang. Ook kan de budgetconsulent via deze reservering – in overleg met de klant – geld apart zetten voor een toekomstige woning of voor inschrijfkosten voor Woningnet. Bij dak- en thuislozen is dit verplicht. Deze reservering wordt tevens gebruikt om de pensionkosten in te bewaren die nog terugbetaald moeten worden aan de gemeente omdat de klant in een RIBW gehuisvest is.

Reservering in overleg met mentor (niet opneembaar tenzij in overleg met mentor, hulpverlener, budgetconsulent)

Deze reservering kan nodig zijn als de klant in een voorziening verblijft waarbij de financiën in nauw overleg met de mentor beheerd worden. Het afstemmen van leefgeld kan dan een onderdeel zijn van het behandelplan van de klant. Zodra de klant uit deze reservering geld wil opnemen, is hiervoor toestemming nodig van de mentor of hulpverlener van de desbetreffende voorziening.

4.7.9.4 Prepaid pas

FIBU biedt de mogelijkheid om een 'prepaid pas' aan haar klanten te verstrekken waarop de klant zijn leefgeld gestort kan krijgen. Deze bankpas is bedoeld voor klanten die geen eigen rekening bij een bank kunnen openen. FIBU is de enige die betalingen naar deze bankpas kan verrichten. Als een klant een roodstand heeft op zijn eigen bankrekening dan kan de klant ook om die reden zijn leefgeld op een prepaid pas ontvangen. Voor het vervangen van de bankpas brengt FIBU kosten in rekening: € 8,00 per keer. In principe worden geen kasbetalingen gegeven; alleen bij hoge uitzondering. FIBU streeft er naar zoveel mogelijk klanten te voorzien van een eigen of prepaid pas.

Klanten krijgen inzicht in hun rekeningmutaties door het overzicht dat FIBU hen om de maand toestuurt. Daarnaast kunnen klanten het saldo en de mutaties inzien op BBR online. Als klanten willen dat hun hulpverlener ook via BBR online de financiën kan inzien, dan kan de klant de hulpverlener hiervoor machtigen.

4.7.9.5 Schuldstabilisatie en aanvraag saneringskrediet bij de Kredietbank Amsterdam Amsterdam

Schuldstabilisatie is een onderdeel van de dienstverlening die FIBU naast budgetbeheer te bieden heeft. Schuldstabilisatie houdt onder meer in:

- Betaling vaste lasten veilig stellen door middel van een doordacht budgetplan;
- Recente schulden niet laten verergeren door bijvoorbeeld alvast een reservering schulden aan te leggen.
- Urgente schulden regelen door middel van gebruikmaking van het netwerk van vaste contactpersonen bij instanties en op de klant toegesneden brieven met een afbetalingsregeling.
- Plan van aanpak in de richting van een schuldregeling of aanvraag schuldsanering bij de Kredietbank Amsterdam.

FIBU streeft er naar om de klant zoveel mogelijk schuldenvrij te krijgen door het verstrekken van een saneringskrediet door Kredietbank Amsterdam. Tegelijkertijd moet de klant leren om nieuwe schulden te voorkomen. De budgetconsulent bepaalt welke schuldstabilisatie- en/of schuldregeling zinvol is en maakt een kosten/baten analyse. Hierbij kan hij letten op:

- de motivatie van de klant
- eerder ontvangen saneringskrediet (en/of nalatigheid bij de terugbetaling daarvan)
- is een eerder wettelijk traject al eens mislukt (uit de WSNP gezet bijvoorbeeld)?
- Heeft de klant niet-regelbare boetes bij het CJIB en/of maakt hij nog veel nieuwe boetes, dan kan er geen saneringskrediet worden aangevraagd
- verslavingsproblematiek die niet wordt behandeld.

Als de klant een instabiel inkomen heeft, dan moet de klant met behulp van FIBU eerst voor stabiliteit zorgen omdat het vrij te laten bedrag anders nooit berekend kan worden. Weet de klant nu al dat zijn inkomsten/uitgaven drastisch gaan wijzigen, dan moet deze nieuwe situatie eerst afgewacht worden.

4.7.9.6 Voortgangsgesprekken

Het zogenoemde voortgangsgesprek zal 1 tot 3 maanden ná het intake gesprek ingepland worden. Meestal zijn er tijdens het intake gesprek afspraken gemaakt over wie welke acties op zich zou nemen en tijdens het voortgangsgesprek wordt deze actielijst doorgenomen. De klant dient minimaal eens per zes maanden een voortgangsgesprek te krijgen (en zoveel vaker als nodig). Van het intakegesprek en de voortgangsgesprekken wordt een rapportage in Allegro gemaakt. Ook wordt de Barometer opnieuw ingevuld. De voortgangsrapportage bevat in ieder geval:

- De stand van zaken rondom schulden
- De stand van zaken rondom het budgetplan
- De mate van zelfredzaamheid van de klant (Welke belemmeringen dan wel vorderingen zijn er?).

4.7.9.7 Beëindiging FIBU

De volmachtovereenkomst tot budgetbeheer kan eindigen door herroeping door de volmachtgever (de klant) of door opzegging door de gevolmachtigde (FIBU). Dit kan doordat de klant zijn machtiging intrekt en dit doorgeeft aan zijn budgetconsulent/klantmanager of doordat FIBU het budgetbeheer wil stoppen

Na aanmelding bij de FIBU wordt klant twee keer uitgenodigd voor een intake gesprek. Verschijnt de klant beiden keren niet zonder tegenbericht dan wordt de aanmelding

ingetrokken. In dit geval is geen sprake van een volmachtovereenkomst. Wel is er meestal een machtiging tot overboeking van de uitkering getekend en kan er mogelijk al geld naar FIBU zijn gestort. In overleg met de klant en de klantmanager wordt het geld dan teruggestort naar de gemeente of naar rekening van de klant.

Redenen tot beëindiging door FIBU:

- De klant heeft FIBU niet meer nodig; meestal is de klant dan schuldenvrij en voldoende zelfredzaam
- De klant hoort niet langer tot de doelgroep (bijvoorbeeld: klant is buiten de gemeente Amsterdam gaan wonen)
- De klant heeft gedurende drie maanden geen inkomen meer ontvangen (bijvoorbeeld wegens detentie)
- Klant is gedurende drie maanden niet meer in beeld bij de budgetconsulent, bij zijn klantmanager en bij eventuele overige hulp- en dienstverleners
- Het budgetbeheer eindigt van rechtswege wanneer de klant overleden is.
- Bij beëindiging FIBU wordt het restant saldo aan de klant uitbetaald en worden eventuele betrokkenen (belastingdienst / schuldeisers) op de hoogte gebracht.
- Er moet bij de afdeling Terugvordering en bij Rampen en Begrafenissen worden nagegaan of er nog een schuld openstaat bij de gemeente. Het geld mag niet worden uitbetaald tenzij er een Verklaring van Erfrecht is.

4.7.10 Project Uitstroom Maatschappelijke Opvang (UMO-project)

Algemeen

Het UMO-project (Uitstroom Maatschappelijke Opvang) is gestart om cliënten die zes maanden of langer in de Maatschappelijke Opvang (MO) verblijven via de 'veldtafel door- en uitstroom' te laten uitstromen naar een zelfstandige woning. Het project biedt zelfstandige huurwoningen met een huurcontract op eigen naam of op naam van de begeleidende instelling, geleverd door woningcorporaties via de Dienst Wonen, Zorg en Samenleven. Het achterliggende idee is dat doorstromen uit de MO goed is voor zowel de klant ('zo zelfstandig mogelijk') als voor de MO (plekken worden niet bezet door klanten die zelfstandig(er) kunnen wonen).

Doelgroep

Het gaat om cliënten die opgenomen zijn in de MO vanwege dakloosheid in combinatie met OGGZ-problematiek. Daarnaast moet de klant minimaal 2 jaar in Amsterdam hebben gewoond, direct voorafgaand aan verblijf in de MO. Dit moet blijken uit inschrijving in de Basisregistratie Personen (BRP). Een klant in de MO, afkomstig uit de regio waar Amsterdam centrumgemeente voor is, kan niet uitstromen naar een woning in Amsterdam, maar alleen naar een woning in de gemeente van herkomst.

Deelnemers 'veldtafel door- en uitstroom'

De volgende instanties nemen deel aan de uitstroomtafel

- Gemeente Amsterdam
- GGD
- HVO Querido
- Leger des Heils
- Volksbond
- Arkin

Alle UMO-klanten horen bij Bijzondere Doelgroepen. De dossiers kunnen pas over naar de reguliere klantenteams als de klant in voldoende mate zelfredzaam is, de woning op eigen naam heeft en gedurende minimaal zes maanden is gemonitord.

Uitstroomcriteria en uitstroomvoorstel

In het 'procesboek UMO' is een aantal criteria geformuleerd waaraan de klant moet voldoen om uit te kunnen stromen:

- Klant behoort tot de doelgroep (zie hierboven onder 'doelgroep');
- Klant staat in de Basisregistratie Personen (BRP) geregistreerd op het juiste woonadres, met de juiste gegevens en met een geldige verblijfstitel;
- Minimum leeftijd 23 jaar (met of zonder kinderen);
- Minimale verblijfsduur in de MO is 6 maanden voorafgaand aan aanmelding uitstroomtafel;
- Huisvesting in het eigen netwerk is niet mogelijk;
- Klant is ingeschreven bij WoningNet;
- Klant is stabiel op de 4 leefdomeinen: huisvesting, financiën, dagbesteding en zorg;
- Belastbaar jaarinkomen van het huishouden is niet hoger dan € 33.000,-

De MO levert een concreet uitstroomvoorstel met behandelplan voor 'Zelfstandig wonen' of voor 'Zelfstandig wonen met begeleiding'. Het uitstroomvoorstel wordt besproken aan de veldtafel aan de hand van de leefgebieden huisvesting; financiën; dagbesteding en zorg.

Heeft de cliënt schulden dan is er alleen sprake van 'Zelfstandig wonen met begeleiding' en geldt als voorwaarde om uit te kunnen stromen dat het inkomensbeheer is geregeld en de schuldregeling is gestart.

De klant dient pas aan de 'veldtafel door- en uitstroom' te worden gesproken als alle leefgebieden op orde zijn.

Bijzondere bijstand

Het is belangrijk dat de aanvragen Bijzonder Bijstand voor deze groep zo snel mogelijk worden afgehandeld. Bij deze afhandeling dienen eventuele spaargelden die vaststaan bij FIBU in de afhandeling te worden meegenomen. De bijzondere bijstand ten behoeve van de inrichtingskosten wordt altijd op rekening van de FIBU of van de MO gestort en nooit op rekening van de cliënt. De woonbegeleider beheert de uitgaven en begeleidt de cliënt bij aankopen voor het inrichten van de woning. Zie voor afhandeling van de inrichtingskosten en kosten eerste huur [9.5.9.3 Bijzondere situaties](#) en de daaropvolgende paragrafen, voor deze doelgroep bestaan afwijkende regels.

NB: ook aanvragen kinderopvang ([zie 17.Kinderopvang](#)) dienen zo snel mogelijk te worden afgehandeld.

Monitoring

Cliënten in de Maatschappelijke Opvang worden elke 4 maanden gemonitord. Dit houdt in dat de GGD elke 4 maanden de trajecthouder van de cliënt bevraagt op de 4 leefdomeinen: huisvesting, financiën, dagbesteding en zorg. Ook gedurende het UMO-traject en aansluitend de periode 'Zelfstandig wonen met begeleiding' vindt deze monitoring plaats. De trajecthouder zorgt ervoor dat de deelplannen voor alle leefgebieden integraal worden uitgevoerd.

Evaluatie

De eerste evaluatie door de 'veldtafel door- en uitstroom' bij 'Zelfstandig wonen met begeleiding' vindt plaats na één jaar, daarna elk halfjaar of jaar. Blijkt tijdens de evaluatie dat een cliënt niet geschikt is voor zelfstandig wonen, dan dient de instelling het huurcontract op te zeggen zodat de afdeling Zorgde afdeling Zorg kan zorgen voor teruggave van de woning aan de woningcorporatie. De uitstroomtafel bepaalt na evaluatie of en wanneer het huurcontract overgezet wordt op naam van de cliënt. Afhankelijk van de beslissing van de veldtafel door- en uitstroom, onderneemt de afdeling Zorgde actie m.b.t. het huurcontract.

4.7.11 Inlichtingenplicht en verblijf

De klant mag zijn verblijfsadres nooit geheim houden voor de gemeente. Dat geldt ook voor een klant met een inschrijfprobleem. Iedere klant heeft immers de inlichtingenplicht. Als een

klant zich niet aan de inlichtingenplicht houdt, is dat een reden om de bijstandsaanvraag af te wijzen (denk om de hersteltermijn). Als het hoofdverblijf (en de daarbij behorende woonsituatie) van een klant niet kan worden vastgesteld, kan het recht op bijstand immers ook niet worden vastgesteld.

Een uitzondering hierop zijn Vrouwenopvang Amsterdam (voorheen "Blijf van mijn Lijf")-klanten. Ter bescherming van deze klanten wordt het adres van een Vrouwenopvang Amsterdam-huis geheim gehouden. Bij de gemeente is het bekend als postbusnummer.

4.7.11.1 Huisbezoek

Een huisbezoek is een verificatiemogelijkheid, ook bij klanten met een adresprobleem. De klant mag dit huisbezoek niet weigeren. Als de klant het huisbezoek weigert, moet je de klant direct op de consequentie wijzen. Als er concrete aanwijzingen zijn om te twijfelen aan woon- of leefsituatie van de klant, zal het niet meewerken aan het huisbezoek leiden tot afwijzing van de aanvraag voor bijstand.

Als tijdens een onderzoek de woon- of verblijfsituatie onduidelijk is, kun je toch van een noodzakelijk huisbezoek afzien. Bijvoorbeeld bij een serieuze dreiging, als een zieke of zwakke klant bij een huisbezoek met uitzetting wordt bedreigd door de hoofdbewoner. Het individuele belang van de klant gaat dan voor. Ga hier zorgvuldig mee om.

Tijdens het huisbezoek moeten ook signalen worden opgepakt van verwaarlozing, armoede, overlast enz.. Meld een klant bv. aan bij Meldpunt Zorg en Overlast en informeer de klant hierover.

4.8 Gedetineerden

Sommige gedetineerden hebben recht op bijstand. Het gaat dan om specifieke maatregelen van justitie. In de volgende subparagrafen worden de situaties toegelicht waarbij er recht op bijstand kan bestaan.

4.8.1 Penitentiair programma (PP)

Het Penitentiair programma is bedoeld om de terugkeer van de gedetineerde in de maatschappij te bevorderen. Het programma duurt minimaal 6 weken en maximaal een jaar. Begeleiding vindt meestal plaats door de Reclassering. De activiteiten zijn onder andere gericht op sociale vaardigheden, het vergroten van de kans op arbeid en verslavingszorg.

- De klant besteedt minimaal 26 uur per week aan het PP.
- De klant heeft recht op bijstand, zodra het programma daadwerkelijk start;
- Het gaat om maatschappelijke re-integratie. Overdag wordt een programma gevolgd;
- 's Avonds, 's nachts en in het weekend is er verlof;
- Informatie-uitwisseling verloopt via de reclassering en/of de klantmanager Nazorg Detentie

Tijdens een PP dient de klant zelf een zorgverzekering af te sluiten. In de meeste gevallen zal de bestaande zorgverzekering weer door de Zorgverzekeraar geactiveerd kunnen worden. Overleg met Justitie voor een mogelijke stageplek en stagevergoeding.

4.8.2 Alternatief gestraften

Het gaat hier om taak/werkstraffen. De Reclassering is ingeschakeld om daaraan invulling te geven. de klant staat onder toezicht van de reclassering. Je verleent bijstand als:

- de klant beschikbaar is voor arbeid (tenzij hiervan ontheven).

Zodra de alternatieve straf wordt omgezet in een reguliere straf, vervalt het bijstandsrecht. Klanten met een alternatieve straf moeten in principe beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt en dus werk aanvaarden of solliciteren. Werknemers worden immers ook niet zonder meer vrijgesteld voor het uitvoeren van alternatieve straf en moeten dat in hun vrije tijd doen (avond, weekend, vakantie). Neem hierover wel contact op met de begeleidende instelling. Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van een specifieke alternatieve straf, waarbij de klant is veroordeeld om de taakstraf uit te voeren bij een bepaalde organisatie of op bepaalde momenten. Ook mogen de bijstandsverplichtingen de uitvoering van de taken van de begeleidende instellingen niet nodeloos frustreren. Om die reden kan bij alternatieve gestraften een ontheffing worden overwogen.

4.8.3 Strafonderbreking

Bij strafonderbreking is de gedetineerde "weggestuurd" met een -dwingende - oproep zich op een bepaald moment weer te melden. De klant heeft recht op bijstand, maar ook op andere sociale wetten/voorzieningen. Zoek daarom eerst uit of er voorliggende voorzieningen zoals WAO, WW zijn.

Let op: Zodra de strafonderbreking stopt, vervalt het bijstandsrecht (in verband met detentie). Verleen daarom de bijstand voor een gesloten periode.

4.8.4 Jongeren met een taakstraf (ook wel leer-werkstraf)

Jongeren (tot 27 jaar) met een taakstraf verrichten deze onder toezicht van de Reclassering. Deze jongeren krijgen een traject en kunnen indien aan aanvullende voorwaarden wordt voldaan in aanmerking komen voor een uitkering. De jongere moet beschikbaar blijven voor de arbeidsmarkt en dus blijven solliciteren.

4.8.5 TBS- proefverlof

Bij proefverlof heeft een TBS-er recht op bijstand. Hier geldt hetzelfde als bij het Penitentiair programma. Voor achtergrond en recht op bijstand zie [4.8.1 Penitentiair programma \(PP\)](#).

4.8.6 STP (Scholings- en Trainingsprogramma)

Jongeren die een scholings- en trainingsprogramma van Justitie volgen, hebben vanaf hun 18e levensjaar recht op bijstand. Het programma begint voor het 18e levensjaar, maar kan nog doorlopen tot in het 18e levensjaar.

4.8.7 Elektronisch Toezicht en Elektronische Detentie

Elektronisch toezicht (ET) vindt alleen plaats bij PP (penitentiair programma), TBS-proefverlof, en bij taakstraffen. Iemand met elektronisch toezicht verblijft thuis. Hij mag alleen met toestemming het huis verlaten; dit wordt met een enkelband elektronisch gecontroleerd. De klant heeft recht op bijstand omdat hij deelneemt aan het PP of TBS-verlof of de alternatieve straf, d.w.z. de erkende uitzonderingen op de regel dat aan gedetineerden geen bijstand wordt verstrekt.

Tot 1 juli 2010 bestond Elektronische Detentie (ED). Bij ED vindt de detentie thuis plaats en niet in een gevangenis. Deze klanten ontvingen naast de dagvergoeding door justitie een aanvullende bijstandsuitkering. De uitvoering van elektronische detentie is per 1 juli 2010

gestopt. Er bestond nog een overgangsregime voor klanten die voor die datum een oproep hadden ontvangen maar na 01 oktober 2010 zal de elektronische detentie voor Amsterdammers niet meer bestaan. Let op: het elektronisch Toezicht (ET) blijft wel bestaan.

4.8.8 Plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders (ISD)

Bij stelselmatige daders gaat het meestal om verslaafden. De ISD is de opvolger van de Strafrechtelijke Opvang Verslaafden (SOV). Evenals bij het Penitentiair Programma is er formeel nog sprake van detentie, maar bestaat er toch recht op bijstand tijdens de laatste fase ("resocialisatie").

De ISD-maatregel kan op 3 manieren worden ondergaan:

- de gedetineerde werkt nergens aan mee. De maximale straf van 2 jaar wordt uitgezeten. In deze situatie bestaat geen recht op bijstand;
- de gedetineerde werkt mee aan resocialisatie, maar is (nog) onvoldoende geschikt voor extramurale behandeling. We spreken hier van intramuraal. In deze situatie bestaat geen recht op bijstand. Immers, de gedetineerde verblijft in de PI en komt volledig voor rekening van Justitie.
- de gedetineerde werkt mee aan resocialisatie en is geschikt voor activiteiten buiten de Inrichting. We spreken hier van extramuraal. In de extramurale fase heeft de betrokkene zijn verblijfplaats buiten de PI. In deze situatie bestaat recht op stagevergoeding of bijstand (incl. ziektekostenvergoeding) en hebben deze klanten dezelfde rechten en plichten als overige klanten, waarvoor regulier beleid geldt. Betrokkene is tevens beschikbaar voor de arbeidsmarkt. Overleg altijd met Justitie over de te volgen stappen in aansluiting op hun programma.

M.b.t. de re-integratie worden de acties ingezet door de gemeente, dus ook aanmelding bij trajectpartners, eventueel in aansluiting op het programma van Justitie. De kosten van re-integratie zijn voor de gemeente.

4.8.9 Gedwongen opname in psychiatrisch ziekenhuis

Artikel 37 Wetboek van Strafrecht bepaalt dat een strafproces kan worden onderbroken door opname in een inrichting voor het ondergaan van een psychiatrische behandeling.

Ook buiten het strafrecht kan iemand gedwongen worden opgenomen (BOPZ). In beide gevallen is er (tijdelijk) recht op zak- en kleedgeld (PT) en bijzondere bijstand voor huurdoorbetaling en energiekosten.

Zie hiervoor [9.7.3.1 Vaste lasten tijdens verblijf in een inrichting](#) dat ook van toepassing is op de hier omschreven klanten.

4.8.10 Detentie en Zorgverzekering

Als een klant in detentie gaat, blijft de Zorgverzekering doorlopen. De zorgverzekeraar mag de Zorgverzekering niet beëindigen. Alleen mag de zorgverzekeraar gedurende de periode van detentie geen premie heffen, en keert men niet uit. De rechten en plichten vanuit de Zorgverzekering worden gedurende de periode van detentie opgeschort.

De verzekerde heeft de plicht het begin en einde van de detentie te melden. De rechten en plichten vanuit de Zorgverzekering gaan weer in op de datum van het einde van de detentie. Wordt dit niet op tijd gemeld, dan wordt de Zorgverzekering alsnog met terugwerkende kracht geactiveerd vanaf de datum van beëindiging van de detentie, tot een maximumperiode van 5 jaar. Over deze periode moet de verzekerde dus nog premie betalen, en moet de verzekeraar eventuele uitkeringen verrichten.

Omdat de Zorgverzekering blijft doorlopen kan er dus geen sprake zijn van te late aanmelding, en wordt de ex-gedetineerde dus niet geconfronteerd met een boete (130 % van de premie) voor te late aanmelding.

Gedurende de periode van detentie is het Ministerie van justitie verantwoordelijk voor de geneeskundige hulp aan de gedetineerde.

4.8.11 Het Amsterdamse Nazorgtraject (ex-gedetineerden)

Er is in Amsterdam vanuit Justitie een 'Centraal Bureau Terugdringen Recidive' (CB-TR) ingericht voor de nazorg van Amsterdamse (ex-)gedetineerden. Dit bureau is gehuisvest in de Penitentiaire Inrichting (PI) Overamstel. CB-TR werkt samen met de gemeente en de GGD om een sluitende aanpak te regelen voor alle Amsterdamse gedetineerden die op korte termijn vrij komen. Daartoe is in de PI een 'frontoffice' ingericht, waarin medewerkers van de gemeente en GGD plaatshebben.

Deze medewerkers hebben toegang tot het 'Digitaal Platform Nazorg' (DPAN) van Justitie. In dit systeem wordt door de medewerker maatschappelijke dienstverlening (MMD) een rapport opgemaakt waarin o.a. gegevens staan m.b.t. ingangsdatum detentie, duur detentie, datum van vrijlating (vanaf het moment dat dit bekend is) als ook persoonlijke gegevens van de gedetineerde op basis van informatie van de gedetineerde. Deze informatie is vaak niet onderbouwd met bewijsstukken, bovendien is de gedetineerde niet verplicht mee te werken aan de screening. In dat rapport staan tevens gegevens van acties die door de MMD worden uitgevoerd zoals het regelen van een ID. De MMD is degene die contact onderhoudt met de gedetineerde m.b.t. vragen van en aan de gemeente.

Ook zit een medewerker van de afdeling Signalen van Handhaving in de frontoffice, die de uitkeringen opschort op dag 1 van detentie. De frontoffice verstrekt alle benodigde informatie aan de contactpersonen op de Werkpleinen. Collegiale toetsing van de opschorting vindt in de PI plaats door de medewerkers van de frontoffice.

Een belangrijk onderscheid in de aanpak wordt bepaald door de duur van de detentie. Voor kortgestraften (maximaal 8 weken), verreweg de meesten, wordt de uitkering door de frontoffice opgeschort voor de maximale periode van 8 weken. Zodoende hoeft geen nieuwe LO-procedure te worden opgestart, maar kan (indien recht) bijstand worden voortgezet vanaf dag 1 van vrijlating. Bij een langere detentieperiode dan 8 weken wordt de uitkering meteen beëindigd.

Voor deze werkwijze is gekozen om in principe 28 dagen vóór het ontslag uit detentie, diverse zaken voor de klant te regelen, bijvoorbeeld op het terrein van werk en inkomen. Voor zeer kortgestraften zal het vaak niet mogelijk zijn om alles vooraf te regelen. Hiervoor geldt dat zaken zoals werk, activering, inkomen pas geregeld worden bij het herstarten van de uitkering.

4.8.11.1 Wie bedient wie?

- De (ex-)gedetineerde met een woonadres bij vrijlating die niet onder de 'Veldregie' valt, wordt door de medewerkers van het bijbehorende klantenteam behandeld.
- De (ex-)gedetineerde zonder woonadres wordt door de afdeling Bijzondere Doelgroepen behandeld.
- Alle (ex-)gedetineerden die onder de Instelling Stelselmatige Daders (ISD) vallen of vielen worden ook door de afdeling Bijzondere Doelgroepen behandeld.
- Alle ex-gedetineerde jongeren onder de 23 jaar worden door de RVE Jongeren behandeld.

4.8.11.2 Werkzaamheden frontoffice

De frontoffice is ingericht als informatiepunt en vormt een 'brug' tussen de gedetineerde en de gemeente.

- Naast opschorting van de uitkeringen worden aanvragen huurdoorbetaling ingenomen en wordt geïnventariseerd welke andere organisaties moeten worden ingelicht, bijvoorbeeld de re-integratiepartner en de zorgverzekeraar. De Klantmanager Nazorg Detentie (medewerker frontoffice) stuurt deze informatie naar een aangewezen contactpersoon van het Werkplein. Deze zorgt ervoor dat de informatie bij de juiste klantmanager of inkomensconsulent terecht komt.
- De Klantmanager Nazorg Detentie neemt, voorafgaand aan de vrijlating, deel aan het 'casuïstiek overleg' van de PI. Alle gedetineerden worden besproken in het casuïstiek overleg ('de Casuïstiektafel') van de Dienst Justitiële Inrichtingen. Hier vindt een globale screening van de gedetineerde plaats (één persoon kan meerdere malen in het casuïstiek overleg besproken worden). Zitting hebben: de MMD van Justitie, een Trajectbegeleider van Justitie, een GGD-medewerker, een Reclasseringsmedewerker, een medewerker van het CB-TR, de Klantmanager Nazorg en een Schuldhulpverlener.
- Als de klant een woonadres heeft dan neemt de frontoffice contact op met de contactpersoon van het betrokken klantenteam. Elk klantenteam heeft een contactpersoon bij het instroomteam die bepaalt bij welke klantmanager de (ex)gedetineerde wordt ondergebracht.
- Betreft het een ex-ISD klant (stelselmatig dader) of iemand zonder woonadres, dan wordt de intake afgehandeld in de PI. Er moet sprake zijn van regiobinding met Amsterdam. De Maatschappelijke Opvang bepaalt of iemand gebruik kan maken van de Amsterdamse maatschappelijke opvang (zie [4.7 Dak- en thuislozen en ex-prostituees](#)).
- Betreft het een jongere tot 27 dan neemt de frontoffice contact op met de contactpersoon van de RVE Jongeren. Ieder Jongerenloket heeft een eigen contactpersoon die intake op locatie verricht.
- Bij een nieuwe klant wordt tijdens detentie de start van de nieuwe aanvraag opgevoerd onder de werkstroom LO. Deze wordt dichtgeboekt nadat de STI-gegevens gevuld zijn. Bij bestaande klanten wordt de aanvraag opgevoerd onder de werkstroom 'gezinssituatie'. Bij het ontslag uit detentie wordt in alle gevallen de werkstroom LO opgevoerd. Dit is van belang voor het berekenen van de behandeltermijn.

4.8.11.3 Medewerker Maatschappelijke Dienstverlening

De MMD van de PI heeft de taak om binnen 10 dagen na de detentieopname een MMD-rapport (screeningsformulier) op te maken. Hierin wordt een aantal domeinen onderscheiden (wonen, inkomen, verzekeringen, identiteitsbewijs, verblijfsvergunning, familiesamenstelling en -omstandigheden, arbeidsverleden, trajectgegevens, schulden, enz.). Gedurende de detentieperiode wordt er door de MMD een Plan van Aanpak opgesteld om de domeinproblemen op te lossen. Tijdens de detentieperiode zorgt de MMD ervoor dat de gedetineerde beschikt over een ID-bewijs en hij onderzoekt of er mogelijk sprake is van recht op uitkering en de daarbij behorende acties (bijv. uitkeringsaanvraag invullen).

4.8.11.4 Contactpersonen klantenteams

De informatie van de frontoffice wordt zoveel mogelijk 28 dagen vóór het ontslag per mail naar de aangewezen contactpersoon van het betrokken klantenteam gezonden. De contactpersoon beoordeelt de mogelijkheden van de klant om aan het werk te gaan of de noodzaak om eerst een uitkering aan te vragen c.q voort te zetten. Zij/hij bewaakt de voortgang en zorgt ervoor dat de klant wordt uitgenodigd voor een activeringsgesprek. In de uitnodiging voor het activeringsgesprek wordt ook om ontbrekende informatie gevraagd.

4.8.11.5 Specifiek beleid Nazorg Detentie

Aanvraag LO

Zoals hierboven gesteld wordt, indien mogelijk, de aanvraag LO al tijdens detentie ingezet, waaronder het verzamelen van benodigde gegevens. Bij kortgestraften zal dit niet of onvoldoende lukken.

Opschorting en beëindiging

Voor kortgestraften (maximaal 8 weken), wordt de uitkering door de frontoffice opgeschort voor de maximale periode van 8 weken. Zodoende hoeft geen nieuwe LO-procedure te worden opgestart, maar kan (indien recht) bijstand worden voortgezet vanaf dag 1 van vrijlating. Bij een langere detentieperiode dan 8 weken wordt de uitkering meteen beëindigd.

Legitimatie

M.b.t. de legitimatie geldt het volgende:

- nieuwe klanten moeten altijd beschikken over een geldig identiteitsbewijs (taak MMD)
- klanten waarvan de uitkering is opgeschort kunnen zich legitimeren met het (eventueel verlopen) bewijs waarvan een kopie in het dossier aanwezig is.

Voorschot

Voor noodzakelijke kosten op moment van aanvraag kan een voorschot worden verstrekt (zie verder [3.2.6 Voorschotten en broodnod](#) voorschotten t/m [3.2.6.4 De overbrugging](#)).

Huisbezoek

Voor het doen van een huis- of locatiebezoek bij ex-gedetineerden geldt de afspraak dat dit de totstandkoming van de uitkering niet mag belemmeren. De klantmanager overlegt met Handhaving over het juiste moment om een huis- of locatiebezoek te verrichten. Dat moment kan na de totstandkoming van de aanvraag liggen, maar ook bv. tijdens de aanvraag op de 1e dag dat de ex-gedetineerde zijn (nieuwe) onderkomen betreft.

Vaste lasten

De vaste lasten mogen, onder voorwaarden, tijdens de detentieperiode voor een periode van 6 maanden worden doorbetaald, ongeacht de detentieduur. Dit wordt individueel bepaald door de klantmanager/ inkomensconsulent (zie verder [9.7.3 Vaste lasten tijdens detentie](#)). Na detentie is voor klanten die bij Stichting Exodus gehuisvest zijn betaling van de uitkering aan die stichting mogelijk. Daarvoor moet de klant eenmalig een machtiging tekenen, die de inkomensbeheerder (of budgetteerder) in staat stelt om de uitkering namens de cliënt in ontvangst te nemen. Zo'n machtiging kan te allen tijde door de cliënt worden ingetrokken. Als dat gebeurt dan dient de gemachtigde meteen over de intrekking geïnformeerd te worden.

4.9 Klanten met psychische problemen

Het ziektebeeld van psychiatrische patiënten brengt vaak met zich mee dat zij niet kunnen voldoen aan de verplichtingen die de gemeente oplegt.

Denk aan het leveren van gegevens, het openen van de post of het toegang verlenen tot de woning bij een huisbezoek. Vaak wordt een aanvraag afgewezen of een uitkering beëindigd, met alle gevolgen van dien voor klanten die zich toch al met moeite staande kunnen houden in de samenleving. Ook voor de omgeving van zo'n klant heeft dit meestal grote gevolgen. Het is niet altijd makkelijk een klant met psychische problemen te herkennen. Als medewerker van de gemeente heb je daar meestal niet voldoende inzicht in. Toch geldt juist voor deze groep klanten dat je een extra inspanning moet leveren de klant te ondersteunen en (eventueel) te re-integreren.

Tussen de gemeente en de GGZ- en MO-instellingen is een overeenkomst gesloten (op website BIBD) waarmee een basis is gelegd voor een nauwere samenwerking, gebaseerd op vertrouwen naar elkaar en die ervoor moet zorgen dat de zorg- en financiële hulp aan de klant

niet wordt verstoord. De samenwerking is erop gericht om een gezamenlijk plan te maken m.b.t. de re-integratiemogelijkheden van de klant. Hiervoor is het onder andere nodig om informatie uit te wisselen tussen de verschillende organisaties. Het gaat om strikt noodzakelijke informatie (zie eveneens de overeenkomst op de website). De informatie betreft nadrukkelijk geen medische gegevens, maar zich te baseren het psychiatrisch rapport, bv. t.a.v. de mogelijkheden voor re-integratie of participatie. Er kan op basis van de informatie en het gezamenlijk oordeel bv. ook besloten worden om de klant niet naar een keuringsarts te sturen.

In overleg tussen de uitvoerende medewerkers van de verschillende organisaties, wordt beoordeeld wat dit verder betekent voor de uitkeringssituatie. Zo kan besloten worden om de IV (voorlopig) niet te versturen naar de klant en hoeft het ontbreken van informatie een toekenning of voortzetting van bijstand niet in de weg te staan. Het is wel zaak om deze informatie binnen redelijke termijn te verkrijgen. De GGZ- en/of MO-medewerker zet zich in om deze informatie aan de klantmanager te leveren. Als er een aanleiding is om de uitkering te blokkeren, wordt eerst contact opgenomen met de GGZ-en/of MO-medewerker om te overleggen.

Op de voorkant van de dossiers van de GGZ-instellingen en de dossiers van de gemeente staan de gegevens van de contactpersonen van beide instellingen, zodat snel en gericht contact kan worden opgenomen.

4.10 Bijstand aan kinderen van niet-Nederlanders

Vreemdelingen die geen 'besluit tot toelating' (lees: vergunning) hebben, zijn uitgesloten van sociale voorzieningen en dus ook van bijstand. Voor volwassenen geldt dat onder geen enkele omstandigheid daar een uitzondering op gemaakt mag worden (artikel 16 lid 2, Participatiewet, de zgn. "Koppelingswet") Zie ook [4.1.1 Uitgangspunten van bijstandsverlening](#).

Vreemdelingen die door de Koppelingswet zijn uitgesloten van sociale voorzieningen hebben altijd wel recht op noodzakelijke gezondheidszorg en onder omstandigheden ook op onderwijs (in de leerplichtige leeftijd) en rechtshulp. Deze voorzieningen gaan verder geheel buiten de gemeente om.

De uitsluiting van de ouder(s) betreft het hele gezin omdat bijstand in de regel wordt verstrekt naar de norm van een gezin of alleenstaande ouder en op aanvraag van de ouder(s). Als de ouders uitgesloten zijn van bijstand, dan zijn daarmee dus ook de kinderen uitgesloten van sociale voorzieningen, behalve in de volgende 2 situaties:

1. Kinderen met de Nederlandse nationaliteit.

Deze kinderen hebben zelfstandig recht op bijstand. Met toepassing van artikel 16 lid 1, Participatiewet wordt aan het kind zelf bijstand verstrekt in gezinnen waar door een gebrek aan inkomen en vermogen niet of onvoldoende wordt voorzien in de algemene en bijzondere noodzakelijke kosten van levensonderhoud van dat kind. Ga daarbij uit van ten minste de norm van een alleenstaande van 18 t/m 20 jaar. Daarnaast moet op individuele basis worden afgestemd onder toepassing van artikel 18 lid 1, Participatiewet welk bedrag aan bijstand daar nog bovenop komt voor de kosten van huisvesting, energie, etc., wanneer die voorzieningen niet of onvoldoende gewaarborgd zijn. De norm + de bijstand die wordt verstrekt voor kosten huisvesting en energie mag nooit hoger zijn dan de alleenstaande oudernorm of de gezinsnorm.

2 . Kinderen tot 18 jaar die geen EU- nationaliteit hebben zonder vergunning maar met rechtmatig verblijf.

Deze kinderen hebben *geen* recht op algemene bijstand, maar mogelijk wel aanspraak op een voorliggende voorziening bij het ministerie van justitie en op bijzondere bijstand van de gemeente voor kosten van huisvesting en energie, zie de laatste alinea. Het gaat hier om de rechtmatigheid van het verblijf van het kind zelf, ongeacht de verblijfsstatus van de ouder(s).

De rechtmatigheid blijkt uit de code in Basisregistratie Personen (BRP). (Zie verder [4.1.2.2 Codering in BRP](#)). In dat geval kan er bij het COA (Centraal Orgaan Asielzoekers) een aanvraag worden ingediend op grond van de Rvb (Regeling verstrekkingen bepaalde categorieën vreemdelingen). Op grond van de Rvb ontvangen deze minderjarige kinderen een uitkering die gelijk is aan de norm voor alleenstaanden van 18, 19 of 20 jaar. Eventuele inkomsten van het kind worden hierop in mindering gebracht.

Nadere informatie over de regeling en de aanvraagformulieren zijn te vinden op de [website van coa](#). De aanvraagformulieren zijn te downloaden en kunnen aan de klant meegegeven worden.

De Rvb moet worden beschouwd als een toereikende voorliggende voorziening die niet in alle gevallen toereikend is. Zowel de Amsterdamse als Rotterdamse Rechtbank hebben geoordeeld dat de gemeente aan minderjarige kinderen met een Rvb-uitkering bijzondere bijstand moet verlenen voor de kosten van huisvesting en energie, als niet op een andere wijze in deze kosten kan worden voorzien. De Rvb voorziet niet in vergoeding van deze kosten. De Rechtbank baseert dit oordeel op het afstemmingsvereiste van artikel 18 van de Participatiewet in samenhang met het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK).

4.11 65 plussers

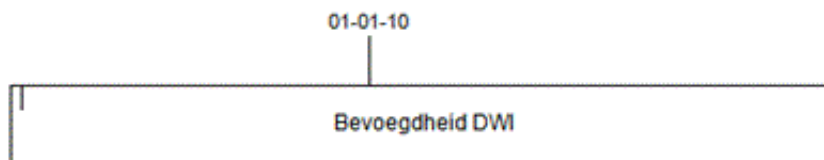
Sinds 1 januari 2010 is de Sociale Verzekeringsbank (SVB) verantwoordelijk voor de verstrekking van algemene periodieke (aanvullende) bijstand in de vorm van een aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO), aan klanten van 65 jaar en ouder. Dit is wettelijk geregeld in paragraaf 5.4 van de Participatiewet die met ingang van 1 januari 2010 in werking is getreden. Dit geldt niet voor aanvragen bijzondere bijstand, of de re-integratie van de jongere partner; hiervoor blijft de gemeente verantwoordelijk.

4.11.1 Hoofregel

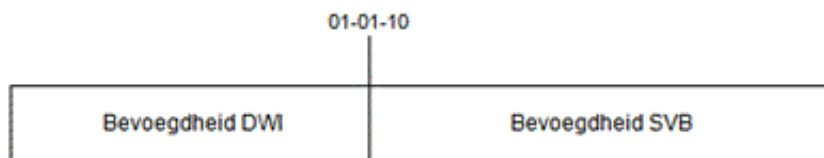
De hoofregel is dat vanaf 1 januari 2010 alleen de SVB bevoegd is tot besluitvorming over bijstandverlening aan personen van 65 jaar of ouder. Deze beslissingen kunnen variëren van toekenning tot herziening of intrekking en uiteindelijk terugvordering van de bijstand. Tevens gelden vanaf deze datum alle besluiten van gemeenten over bijstandverlening aan een 65 plusser als besluiten van de SVB.

Ter illustratie volgt hieronder een schematische weergave van de verdeling van de bevoegdheden tussen de gemeente en SVB aan de hand van verschillende situaties.

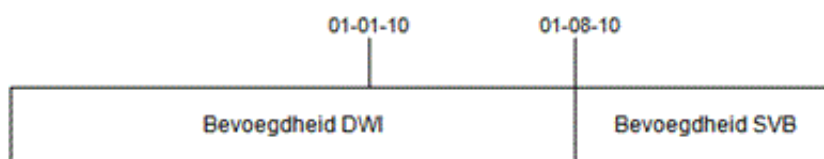
Situatie A. : - klant is jonger dan 65 jaar (geboren 01-08-1972)

Situatie B. : - klant is ouder dan 65 jaar (geboren 01-07-1942)

Situatie C. : - klant werd 65 jaar op 01-08-2010 (geboren 01-08-1945)

4.11.1.1 Algemene bijstand

Als een klant nog geen 65 jaar is, dan kan deze van de gemeente algemene bijstand ontvangen. Zodra een klant de 65 jarige leeftijd bereikt, wordt een beëindigingsonderzoek verricht en het recht op algemene bijstand beëindigd. Eventueel resterend vakantiegeld wordt net als bij een regulier beëindigingsonderzoek, verrekend met eigen vorderingen of uitbetaald aan een beslaglegger of de klant.

Alleen de SVB kan bepalen of de 65 jarige klant recht heeft op een aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO). Bij de vaststelling van het recht kan de SVB informatie nodig hebben die bij de gemeente in het dossier zitten. De gemeente zal dan de benodigde gegevens uit het dossier aan de SVB verstrekken.

Personen van 65 jaar en ouder die een uitkering levensonderhoud aanvragen moeten worden verwezen naar de SVB. Ook als zij na hun 65ste voor het eerst in Nederland zijn komen wonen en geen AOW rechten kunnen hebben opgebouwd.

4.11.1.2 AOW en AIO

Met ingang van 1 januari 2013 wordt de leeftijd waarop op grond van de Algemene Ouderdomswet recht op ouderdomspensioen ontstaat stapsgewijs verhoogd. Voor 2013 betekent dit dat de pensioengerechtigde leeftijd bij het bereiken van de leeftijd van 65 jaar met 1 maand wordt verhoogd.

Voorbeeld: wordt de klant in 2013 op 17 januari 65 jaar, dan loopt de bijstand door tot en met 16 februari 2013. Op 17 februari ontvangt de klant AOW.

Overzichtstabel ingangsdatum AOW

Geboortedatum

Voor 1 januari 1948	AOW-gerechtigde leeftijd 65 jaar (2012)
Na 31 december 1947 en voor 1 december 1948	65 jaar en 1 maand (2013)
Na 30 november 1948 en voor 1 november 1949	65 jaar en 2 maanden (2014)
Na 31 oktober 1949 en voor 1 oktober 1950	65 jaar en 3 maanden (2015)
Na 30 september 1950 en voor 1 juli 1951	65 jaar en 6 maanden (2016)
Na 30 juni 1951 en voor 1 april 1952	65 jaar en 9 maanden (2017)
Na 31 maart 1952 en voor 1 januari 1953	66 jaar (2018)
Na 31 december 1952 en voor 1 september 1953	66 jaar en 4 maanden (2019)
Na 31 augustus 1953 en voor 1 mei 1954	66 jaar en 8 maanden (2020)
Na 30 april 1954 en voor 1 januari 1955	67 jaar (2021)

Tijdelijke regeling overbruggingsuitkering voor niet-klanten

Ook personen die geen uitkering van de gemeente ontvangen, krijgen te maken met een AOW-gat. Het gaat dan vooral om mensen die vervroegd in de VUT zijn gegaan. De VUT eindigt vaak nog op de 1e van de maand waarin iemand 65 jaar wordt. Dit betekent dat deze groep in 2013 tijdelijk 1 maand of langer minder inkomen heeft. Vanaf 1 oktober 2013 is de Tijdelijke regeling overbruggingsuitkering in werking getreden die terugwerkt tot en met 1 januari 2013. Deze regeling is een voorliggende voorziening en voorziet in een overbruggingsuitkering voor mensen met een lopende VUT- of prepensioenuitkering (of vergelijkbare regeling) die vanaf 1 januari 2013 als gevolg van de verhoging van de AOW-leeftijd inkomensverlies hebben. De regeling is toegankelijk voor mensen met een inkomen tot 200% van het wettelijk bruto minimumloon. Voor paren geldt 300% van het wettelijk bruto minimumloon

Uitbetaling AOW en AIO

De SVB betaalt de AOW en de AIO rond de 23e van de maand uit. Voor sommige klanten zal de SVB noodzakelijke betalingen rechtstreeks aan derden verrichten (bijvoorbeeld huurbetaling, schuldhulpverlening). Het vakantiegeld wordt in mei uitbetaald.

Als de SVB nadat een klant is overgedragen besluit om het recht op uitkering in te trekken, dan wordt de gemeente daarover in principe niet geïnformeerd. Alleen als er sprake is van een jongere partner is het intrekken van het recht relevant. Ook is het van belang als SVB constateert dat de klant voor zijn 65ste geen recht heeft op een uitkering levensonderhoud. In het laatste geval wordt de gemeente door de SVB ingelicht hierover, zodat de gemeente kan besluiten de uitkering in te trekken.

4.11.1.3 Bijzondere bijstand

Voor de uitvoering van de bijzondere bijstandsverlening blijft de gemeente verantwoordelijk, ook aan klanten die 65 jaar of ouder zijn. Het kan daarom heel goed voorkomen dat zodra een klant 65 jaar wordt, de uitkering levensonderhoud wordt gestopt, maar eventuele toegekende periodieke bijzondere bijstand gewoon blijft doorlopen. De SVB wijst klanten ook op de mogelijkheid om bijzondere bijstand en andere gemeentelijk voorzieningen aan te vragen bij de gemeente.

4.11.1.4 Re-integratie partner jonger dan pensioengerechtigde leeftijd

De verantwoordelijkheid voor de re-integratie van de 65- partner blijft ook bij de gemeente liggen. Omdat de uitvoering van de AIO de verantwoordelijkheid van de SVB is, kan de gemeente geen besluiten nemen die betrekking hebben op de AIO. Als een klant ontheven moet worden voor de re-integratie of als een klant niet meewerkt aan zijn re-integratie dient dit te worden gemeld aan de SVB. De SVB stuurt het besluit naar de betreffende klant en

onderneemt acties bijvoorbeeld met betrekking tot afstemming. De SVB stuurt een kopie van de betreffende AIO besluiten naar de gemeente.

4.11.1.5 Vakantieverzoeken partner jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd

De SVB benadert bij vakantieverzoeken van partners jonger dan 65 jaar eerst de gemeente. Het kan zijn dat de vakantie de re-integratie in de weg staat. De gemeente zal dan gemotiveerd antwoord geven. Reageert de gemeente niet binnen 2 dagen, dan beslist SVB zelf over het vakantieverzoek. Krijgt de gemeente van een 65- partner een verzoek om in het buitenland te mogen verblijven, dan informeert de klantmanager de [SVB per mail](#) naar SVB Zaanstad over naam en burgerservicenummer van de partner en welke periode het betreft. Geef ook door op hoeveel vakantiedagen de partner recht heeft (zie [3.4.2 De wettelijk toegestane vakantietermijn](#)) en of de vakantie de re-integratie van de klant wel of niet belemmert. De SVB neemt een besluit op het verzoek.

4.11.1.6 Overlijden en echtscheiding

Als de 65-plusser overlijdt of gaat scheiden van zijn jongere partner (onder de 65 jaar), dan wordt deze overgedragen aan de gemeente.

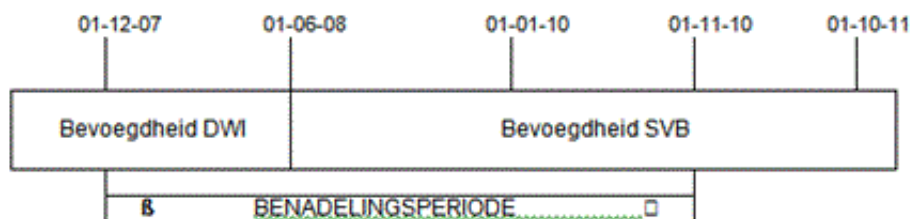
4.11.2 Overgangsrecht

Hoofregel is dat gemeenten vanwege het financiële belang, bevoegd blijven tot besluitvorming over de verlening van bijstand die heeft plaatsgevonden voor de inwerkingtreding van de AIO op 1 januari 2010.

Een uitzondering hierop betreft wanneer een gedraging of omstandigheid wordt vastgesteld na 1 januari 2010 en dit leidt tot teveel, te weinig of ten onrechte verstrekte bijstand voor de datum van inwerkingtreding, dan is de SVB bevoegd tot besluitvorming over die teveel, te weinig of ten onrechte verstrekte bijstand, zolang de klant 65 jaar of ouder is.

Meest voorkomend voorbeeld hiervan is wanneer er een fraudeonderzoek door de teams Opsporing heeft plaatsgevonden. De datum afsluiting onderzoek, geldt in dat geval dan de datum van vaststelling. Ter verduidelijking eveneens een schematische weergave van de verdeling van bevoegdheden tussen de gemeente en SVB aan de hand van de uitzonderingssituatie.

Situatie : - klant is 65 jaar geworden op 01-06-2008 (geboren 01-06-1943)
D. - DWI heeft op 01-11-2010 fraude ontdekt.
- benadelingsperiode betreft 01-12-2007 t/m 01-11-2010

4.11.3 Overdracht aan SVB per 1 juli 2009

Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de AIO, heeft de gemeente al haar klanten van 65 jaar en ouder overgedragen aan de SVB, per 1 juli 2009. Voor de financiering van de uitbetaling van de aanvullende bijstanduitkering aan 65 plussers was de gemeente

verantwoordelijk. De uitbetaling van de (aanvullende) bijstandsuitkering werd verricht door de SVB. Doordat slechts de uitbetaling van de (aanvullende) bijstandsuitkering werd overgedragen, maar het recht niet werd beëindigd, zijn er op dat moment geen beëindigingsbesluiten verzonden. Klanten hebben wel een brief van overdracht van de gemeente ontvangen. De werkafspraken die zijn gemaakt om de overdracht per 1 juli 2009 mogelijk te maken, zijn met de inwerkingtreding van de AIO grotendeels komen te vervallen, omdat veel zaken uit de wet voortvloeien (bijvoorbeeld de bevoegdheid tot besluitvorming).

4.11.4 Terugvordering

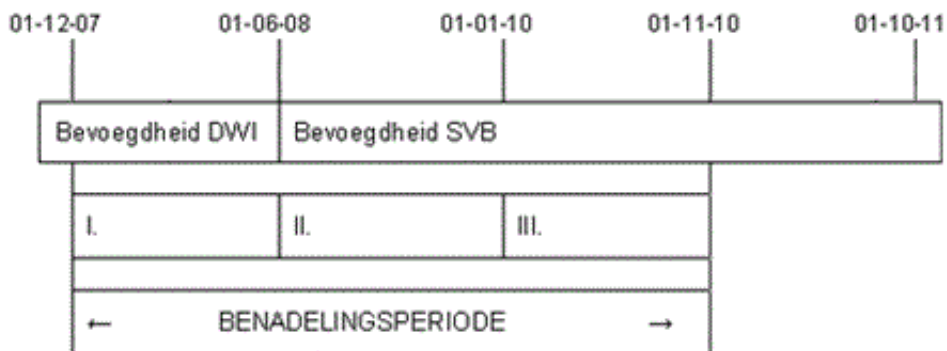
Besluiten tot herziening of intrekking en eventueel terugvordering van bijstand worden genomen door SVB of door de gemeente. Welke instantie het besluit neemt wordt bepaald aan de hand van de eerdergenoemde hoofdregel en het overgangsrecht.

Zo kan het voorkomen dat de SVB gebruik maakt van de bevoegdheid een besluit tot terugvordering te nemen die betrekking heeft op een periode dat de gemeente de (aanvullende) bijstand aan klant heeft verstrekt en gefinancierd. Hierover hebben de SVB en de Vereniging Nederlandss Gemeenten (VNG) afspraken gemaakt, die ook gelden als afspraken tussen SVB en de gemeente.

De afspraak is dat SVB de terug- en invordering doet. Zodra de SVB de vordering heeft vastgesteld, zal aan de gemeente een gedeelte (85%) van het bedrag terugvordering worden overgemaakt en 15% achterhouden ter risicodekking. Dit gebeurt omdat de SVB tijd en menskracht in het terugvorderen steekt, terwijl er altijd een risico is dat niet daadwerkelijk geïnd kan worden. De vordering wordt bijvoorbeeld kwijtgescholden (door de SVB), omdat klant niet kan betalen, of omdat er een regeling is getroffen. De ervaring leert dat bij een grotere vordering circa 15% uiteindelijk niet wordt geïnd.

Wederom ter verduidelijking hieronder een schematische weergave over de terug- en invordering. Uitgegaan wordt van eerdergenoemde situatie D, waarbij er tot terugvordering is overgegaan.

- Situatie D2.**
- klant is 65 jaar geworden op 01-06-2008 (geboren 01-06-1943)
 - DWI heeft op 01-11-2010 fraude ontdekt.
 - benadelingsperiode betreft 01-12-2007 t/m 01-11-2010

- Periode I.**
- terugvordering door DWI
 - DWI kan 100% invorderen
 - SVB ontvangt niets
- Periode II.**
- terugvordering door SVB
 - DWI ontvangt 85% van bedrag vordering
 - SVB houdt 15% achter i.v.m. risico's
- Periode III.**
- terugvordering door SVB
 - DWI ontvangt niets
 - SVB kan 100% invorderen

Openstaande vorderingen bij de gemeente worden door de gemeente beheerd. Aan de SVB zal gevraagd worden de bedragen in te houden en aan de gemeente over te maken.

4.11.5 Contact met SVB

Wanneer de SVB gegevens nodig heeft van de gemeente, kan er een verzoek binnenkomen om de benodigde gegevens te leveren. De gemeente zal zo snel mogelijk de benodigde gegevens verstrekken, zodat de SVB gebruik kan maken van haar bevoegdheden. Er kunnen eventueel kopieën van stukken uit het dossier aan de SVB worden verstrekt. In geen geval worden originele klantendossiers van de gemeente overgedragen aan de SVB!

Contactgegevens SVB

Het postadres is:

Sociale Verzekeringsbank (SVB)

Postbus 2040

1500 GA Zaandam

Het telefoonnummer is: (075) 655 1010. Vraag naar de groep WWB.

Het bezoekadres is: Stationsstraat 112, Zaandam

Email-adres: wwb.zaanstad@SVB.nl

4.12 Top 600

Amsterdam is sinds mei 2011 gestart met het Top 600-project. Dit project behelst de aanpak van 600 Amsterdammers die zich ophouden in het criminele circuit en veel overlast bezorgen in Amsterdam.

De gemeente heeft een rol als het gaat om het verzamelen van informatie over de Amsterdammers die voorkomen op de Top 600 lijst. Ook kan de gemeente een

ondersteunende rol spelen bij ieder plan van aanpak. Of dit nu gericht is op straf of op zorg. De gemeente heeft de instrumenten om te investeren in de toekomst van een klant. Daarbij moet de gemeente laven tussen het handhaven van de wet en het bieden van perspectief. Het uitgangspunt is dat iedereen van de Top 600-lijst een dagbesteding krijgt wanneer dit haalbaar is. Mocht iemand van de lijst geen dagbesteding hebben dan kan hij worden aangemeld bij het Re-integratie bedrijf Amsterdam, dat sinds 1 maart 2013 in zijn geheel onderdeel uitmaakt van de gemeente. Ook verzorgt de gemeente voor een aantal betrokken klanten het inkomen.

Alle klanten die voorkomen op de Top 600 lijst, worden opgenomen in de caseloads van de klantmanagers van het jongenteam zuid oost. Uitzondering op deze regel vormen de dakloze klanten van 27 jaar en ouder. Zij vallen onder Bijzondere Doelgroepen. Verder worden jongeren uit de Top 600 die een opleiding volgen aan het ROC in principe niet opgenomen in de caseload van de klantmanagers, tenzij uitval dreigt of jongeren geen stageplaats kunnen bemachtigen. In die gevallen is actieve begeleiding door de gemeente wel noodzakelijk. *Let op:* aanmeldingen verlopen altijd via de klantregisseur Top 600! En alleen de klantregisseur en het programmabureau Top 600 mogen informatie opvragen via de daartoe geëigende kanalen.

Top 600 en RBA

Klanten uit de top 600 worden zoveel mogelijk aangemeld bij de Herstelling/W&U. Alle klanten uit de top 600 stromen in door te starten met de introductieweek 'nijverheid'. Top 600 klanten uit andere Gemeentes en klanten met een Wajong uitkering. Klanten die woonachtig zijn in een andere gemeente en ook in een andere gemeente een uitkering ontvangen, kunnen toch voorkomen op de Top 600 lijst. Hetzelfde geldt voor klanten met een Wajong-uitkering. In die gevallen kan aan deze klanten ook een traject worden aangeboden. Maar uitsluitend trajecten bij de Herstelling staan voor deze klanten open. Wat dat betreft is er overigens geen verschil met klanten die niet op de Top 600 lijst voorkomen.

Zoekperiode

De algemene regels rondom de zoekperiode gelden ook voor klanten uit de Top 600. Voor jongeren geldt eveneens de normale procedure. Wel kan in uitzonderlijke gevallen een gedetineerde jongere zich vanuit de inrichting melden bij het UWV en kan de zoekperiode dan al ingaan tijdens de detentie. Wij geven ook jongeren uit de top 600 een inspanningsplan op maat. Dat wil zeggen dat je bij de zoekopdracht rekening houdt met zijn mogelijkheden en beperkingen.

4.13 Verrekening recidiveboete bij voorliggende voorziening

Ingaande 1 januari 2013 heeft de inlichtingenverplichting in de sociale zekerheidswetgeving en de naleving van deze verplichting een prominentere rol gekregen. Deze aanscherping geldt niet alleen voor de sociale voorzieningen (Participatiewet, IOAW, IOAZ), maar ook voor de voorliggende voorzieningen van de volksverzekeringen (Anw, AKW en AOW) en de werknemersverzekeringen (WW, TW, WAZ, IOAW, ZW, WIA, Wajong en WAO).

In al deze regelingen is opgenomen dat er een boete wordt opgelegd wanneer er sprake is van een schending van de inlichtingenplicht, of zelfs een verhoogde boete ingeval van recidive (zie ook [8.4. Opleggen boete](#)).

Verrekening recidiveboete bij voorliggende voorziening

Daarnaast is in alle bovenstaande regelingen voorgeschreven dat de recidiveboete volledig verrekend moet worden met de uitkering voor een maximale duur van vijf jaar. De enige uitzondering hierop vormt de bijstandsuitkering, omdat hierbij volledige verrekening niet aan de orde is en de maximale duur drie maanden bedraagt (zie ook [8.4.4 Verrekening recidiveboete](#)).

Het zal vaak voorkomen dat de recidiveboete niet volledig verrekend zal worden met de voorliggende voorzieningen. Het is namelijk mogelijk dat een deel van de zorgkosten, woonkosten en de kosten van kinderen worden vrijgesteld, afhankelijk van de leefsituatie van klant.

Aanspraak op bijstand

Wanneer de recidiveboete maximaal vijf jaar verrekend wordt met de uitkering van een klant, bestaat er nog wel recht op een uitkering, maar komt deze niet tot uitbetaling als gevolg van de volledige verrekening van de recidiveboete. Dit betekent dat de klant feitelijk niet over voldoende middelen beschikt om in de kosten van het dagelijks levensonderhoud te kunnen voorzien en daarom aanspraak kan maken op een bijstandsuitkering. Een eventuele aanvraag voor bijstand kan dan gewoon afgehandeld worden. Hierbij dient dan wel rekening gehouden te worden dat de zorgkosten, woonkosten en kosten voor levensonderhoud van kinderen niet als middelen worden gezien voor de bijstand.

Opleggen maatregel

Klant is aangewezen op de bijstand, doordat binnen de voorliggende voorziening de een recidiveboete wordt verrekend. In dit geval is er sprake van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Het gevolg is dat er een maatregel van de tweede categorie moet worden opgelegd, oftewel een maatregel van 100%.